

2024 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

TURINYS

VADOVO PRANEŠIMAS	3
1. PIRMASIS SKYRIUS – STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	4
1.1. Pirmasis skirsnis – Apžvalga	5
1.2. Antrasis skirsnis – Strateginių ir veiklos tikslų įgyvendinimas	6
2. ANTRASIS SKYRIUS – PROGRAMOS „ŠALIES MOKSLO IR STUDIJŲ SISTEMOS PLĖTRA“ ĮGYVENDINIMAS	12
2.1. Pirmasis skirsnis – Bendroji informacija	13
2.2. Antrasis skirsnis – Pirmo pažangos uždavinio „Stiprinti šalies MTEP potencialą“ įgyvendinimas	18
2.3. Trečiasis skirsnis – Antro uždavinio „Stiprinti šalies MTEP potencialą“ įgyvendinimas (tęstinė veikla)	20
2.4. Ketvirtasis skirsnis – Trečio uždavinio „Skatinti šalies mokslo atvirumą ir tarptautinį bendradarbiavimą“ įgyvendinimas	29
2.5. Penktasis skirsnis – Ketvirto uždavinio „Užtikrinti Lietuvos mokslo tarybos veiklą“ įgyvendinimas	44
2.6. Šeštasis skirsnis – Informacijos sklaida	56
3. TREČIASIS SKYRIUS – ATEITIES PLANAI	58

Dr. Gintaras Valinčius

VADOVO PRANEŠIMAS

2024-ieji Lietuvos mokslo tarybai buvo metai, kai susidūrėme su didesniais iššūkiais, bet kartu pasiekėme reikšmingų rezultatų. Augantis visuomenės lūkestis mokslui ir jo poveikis valstybei mus skatino telkti bendruomenes, stiprinti tarptautinius ryšius ir investuoti į ateities tyrėjus.

Mūsų pagrindinė užduotis – konkursinis mokslinių tyrimų finansavimas – įgavo dar daugiau svorio. Skirdami išteklius jauniems tyrėjams, doktorantams ir studentams, rodome, kad mokslo ateitis prasideda nuo žmonių – jų idėjų, smalsumo ir drąsos ieškoti naujų sprendimų.

Šiomet pradėtos programos informacinių technologijų, kvantinių skaičiavimų, medicinos ir gynybos srityse liudija, kad mokslas yra neatsiejama nacionalinio saugumo, sveikatos ir ekonominės pažangos dalis. Kartu stipriname bendradarbiavimą tarp universitetų, kolegijų ir verslo, kad mokslinės žinios kuo greičiau taptų inovacijomis, keičiančiomis mūsų kasdienybę.

Tarptautiškumas išlieka vienu kertinių mūsų principų. Aktyvus dalyvavimas tarptautinėse organizacijose (pavyzdžiui, „Science Europe“) suteikia galimybę daryti poveikį mokslo raidai Europos mastu, kurti naujus kokybinius mokslinės veiklos vertinimo standartus (CoARA) ir diegti atvirojo mokslo principus. Lietuvos mokslo tarybos padedami Lietuvos tyrėjai vis aktyviau ir sėkmingiau dalyvauja „Europos horizonto“ projektuose, mezgami nauji ryšiai su NASA, Masačusetso technologijos institutu, Taivano institucijomis, o mūsų parama Ukrainos mokslui yra aiškus įsipareigojimas solidarumui ir bendroms vertybėms.

Lietuvos mokslo taryba siekia būti daugiau nei finansavimą administruojanti institucija – norime būti strateginis partneris, telkiantis mokslininkus, skatinantis bendradarbiavimą ir atveriantis galimybes ateities proveržiams.

Dėkoju visiems, kurie kartu su mumis kuria šiuolaikinį Lietuvos mokslą. Esu įsitikinęs, kad tik veikdami išvien galime užtikrinti, kad mokslas kurtų realią naudą mūsų visuomenei ir valstybei.

Pirmininkas Gintaras Valinčius

2025 03 21
Vilnius

1

**Pirmasis skyrius –
Strateginių ir veiklos
tikslų įgyvendinimas**

1.1. PIRMASIS SKIRSNIS – APŽVALGA

52,0 mln. Eur

Panaudota lėšų MTEP konkursiniam finansavimui

33,1/66,9¹

HSM/NTMA mokslo sričių grupių santykis pagal panaudotas MTEP lėšas

2 068

Finansuoti projektai

1 665

Finansuoti MTEP projektai

47

Konkursinių priemonių kvietimai

85²

Finansuotos vykdančiosios institucijos

36 proc

Vidutinis sėkmės rodiklis

133³

Tarybos darbuotojai
2024 m. gruodžio 31 d.

Vykdydama savo misiją „Skatinti konkurencingą Lietuvos dalyvavimą pasauliniame žinojimo kūrime“ ir siekdama užsibrėžtų veikos tikslų, Lietuvos mokslo taryba (toliau – Taryba) 2024 m. prisidėjo formuojant mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) politiką teikdama ekspertinius siūlymus Lietuvos Respublikos Seimui, Vyriausybei, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, taip pat, taikydama įvairias MTEP konkursinio finansavimo priemones, investavo į pažangių šalies mokslininkų idėjų, turinčių didžiausio socialinio ir ekonominio poveikio potencialą, atliepančių dabarties iššūkius ir siūlančių sprendimus, įgyvendinimą, kartu palaikydama naujų talentų – įvairių pakopų jaunųjų tyrėjų – įsitraukimą į mokslinius tyrimus. Kartu Taryba aktyviai veikė gilindama mokslo, verslo ir viešojo sektoriaus sąveiką, globalią mokslo tinklaveiką, skatindama tiek žmogiškojo potencialo ugdymą, tiek užtikrindama tyrimams reikalingos infrastruktūros įveiklinimą, daug dėmesio skirdama atvirojo mokslo principų, kokybinių mokslinių tyrimų projektų, institucijų ir tyrėjų vertinimo metodų propagavimui ir įtvirtinimui.

¹ HSM – humanitariniai, socialiniai mokslai ir menai, NTMA – gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos mokslai bei žemės ūkio mokslai;

² Iš jų: aukštųjų mokyklų – 17, mokslinių tyrimų institutų – 13, verslo įmonių – 13, kita (asociacijos, muziejai ir kt.) – 42.

³ Iš jų 93 finansuojami valstybės biudžeto lėšomis, o 40 – Tarybos vykdomų projektų lėšomis.

1.2. ANTRASIS SKIRSNIS – STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Taryba 2024 m. vykdė vieną programą „Šalies mokslo ir studijų sistemos plėtra“. Ja buvo siekiama prisidėti prie 2021–2030 m. Nacionaliniame pažangos plane⁴ (NPP) numatytų pokyčių (žr. 1 ir 2 lenteles) įgyvendinant **12-001-01 (NPP-01) strateginį tikslą „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“**.

Strateginio tikslo siekiama stiprinant žmonių išteklius ir kompetencijas aukšto lygio mokslui ir mokslu grįstoms technologijoms kurti; kuriant aukšto lygio mokslo žinias, didinančias šalies konkurencingumą; skatinant mokslui imlaus verslo kūrimąsi bei mokslo ir verslo bendradarbiavimą; plėtojant verslumo kultūrą mokslo ir studijų institucijose; taip pat stiprinant mokslo vaidmenį sprendžiant valstybei ir visuomenei aktualius iššūkius, plėtojant mokslu grįstas studijas.

1 lentelė. 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano strateginio tikslo poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2024)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2022	2023	2024		2025	2030
1	2	3	4	5	6	7	8
NPP-01 Strateginis tikslas: pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą.							
Visos MTEP išlaidos, palyginti su bendruoju vidaus produktu (BVP) (proc.)	1 proc. nuo BVP (2019 m.)	1,05	1,07	n. d.	1,4	1,5	2,2
Naujų mokslų daktaro laipsnį apsigynusių asmenų skaičius tūkstančiui 25–34 m. gyventojų ⁵	0,88 (2019 m.)	1,09	1,09	1,02 ⁶	1,05	0,9	1,5

⁴ 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.

⁵ Siekiant tiksliau parodyti rodiklio apskaičiavimo būdą, rodiklio pavadinimo formuluoatė patikslinta nurodant amžiaus kategoriją 2024 m. gruodžio 19 d. Švietimo ir mokslo stebėsenos koordinavimo grupės nutarimu (protokolo Nr. ŠSF1-1) ir taikoma pateikiant duomenis nuo 2022 m.

⁶ Oficialūs Valstybės duomenų agentūros duomenys (2025-09-12).

Tarybos pastangomis, diskutuojant su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, ŠMSM atstovais, jos biudžetas buvo padidintas 10 mln. Eur, kas sudaro 0,013 proc. Lietuvos BVP, arba 2,05 proc. aukštojo mokslo ir valdžios sektoriaus išlaidų MTEP.

2024 metais Tarybos asignavimai MTEP sudarė 10,69 proc. aukštojo mokslo ir valdžios sektoriaus išlaidų MTEP.

2023 metais Tarybos asignavimai MTEP sudarė 9,37 proc. aukštojo mokslo ir valdžios sektoriaus išlaidų MTEP.

Tarybos asignavimų MTEP padidėjimas 2024 metais (palyginus su 2023 m.) sudarė 23,73 proc.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų politinių partijų 2021 m. rugsėjo 1 d. pasirašytu Susitarimu dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030 m.)⁷, siekiama, kad nuo 2022 m. kasmet tolygiai augant valstybės finansavimui, 2030 m. pabaigoje valstybės biudžeto (VB) asignavimai MTEP veiklai aukštajame moksle ir valdžios sektoriuje siektų ne mažiau kaip 1 proc. BVP, iki 2024 m. pabaigos – ne mažiau kaip 0,75 proc. BVP (2018 m. – 0,3 proc.). Šiam tikslui įgyvendinti Lietuva nuosekliai didina lėšas, skiriamas MTEP, palyginti su BVP. Tačiau, kaip pabrėžta 2024 m. valstybės pažangos ataskaitoje⁸, „bendros mokslinių tyrimų ir eksperimentinės veiklos

išlaidos auga, bet lėčiau nei šalies BVP“.

Tarybos įtaka, siekiant suplanuoti rodiklio (naujų mokslų daktaro laipsnį apsigynusių asmenų skaičius tūkstančiui 25–34 m. gyventojų) vertės, yra beveik 8 proc. (per konkursinę doktorantūrą finansuotų doktorantų ir 2024 metais apsigynusių daktaro laipsnį yra 29 (iš visų apsigynusiųjų 372).

2019 m. per konkursinę doktorantūrą priimti 72 doktorantai; 2024 m. (t. y. po penkerių metų) iš priimtųjų 20 apgynė daktaro disertacijas, o iš viso (iš priimtųjų ankstesniais metais ir 2019 metais) laipsnį apsigynė 29 doktorantai (sėkmės rodiklis 40,3 proc.).

2018 m. per konkursinę doktorantūrą priimti 69 doktorantai; 2023 m. (t. y. po penkerių metų) iš priimtųjų 14 apgynė daktaro disertacijas, o iš viso (iš priimtųjų ankstesniais metais ir 2018 metais) apsigynė 51 doktorantas (sėkmės rodiklis 73,9 proc.).

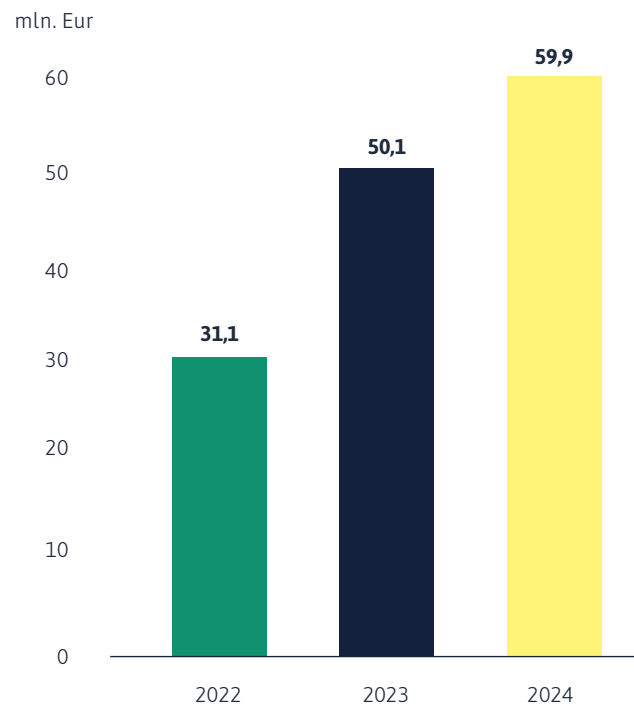
Matant, kad ši priemonė nepateisina lūkesčių, buvo teiktas pasiūlymas ekspertų komitetams peržiūrėti konkursinės doktorantūros finansavimo modelį, prisiimant daugiau įtakos atrenkant doktorantus.

⁷ [Susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos \(2021–2030 m.\)](#).

⁸ [2024 m. valstybės pažangos ataskaita](#).

Pažymėtina, kad Taryba, vykdydama doktorantūrų vertinimus, didelį dėmesį skyrė ir teikė pastabas bei rekomendacijas doktorantūras vykdančioms institucijoms dėl būtinybės parengti doktorantūros efektyvumo gerinimo planus, kuriuose, išsiaiškinus doktorantūros nebaigimo ir (ar) disertacijos neparengimo priežastis, būtų numatytos priemonės, kurių bus imamasi, kad nutraukusių doktorantūrą ir neapgintų disertacijų skaičiai būtų mažesni; taip pat daliai institucijų teiktos rekomendacijos pakoreguoti doktorantūros lėšų panaudojimo tvarką ir užtikrinti, kad būtų laikomasi doktorantūros nuostatuose įtvirtinto patarimo, kad ne mažiau kaip 50 procentų institucijos gaunamų doktorantūros studijų kainos lėšų būtų skiriama doktorantų moksliniams tyrimams disertacijos tema vykdyti ir mobilumui užtikrinti. Pastaraisiais metais nuosekliai didėjo ir Tarybai skiriami asignavimai (žr. 1 pav.).

1 paveikslas. Tarybos asignavimai 2022–2024 metais

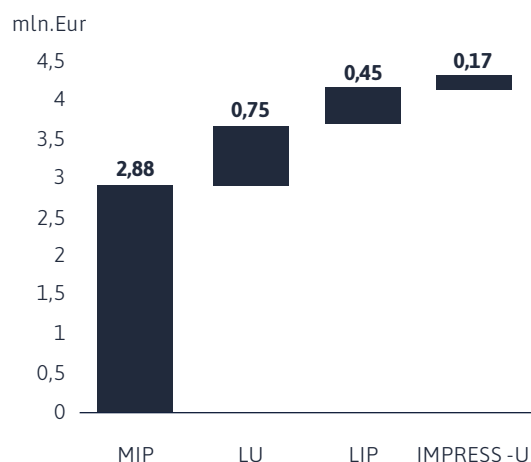
Taryba 2024 m. prisidėjo prie Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programos⁹ pažangos priemonės „Stiprinti inovacijų ekosistemas mokslo centruose – vystyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, skatinti tarptautiškumą mokslo srityje“ įgyvendinimo, stiprindama šalies MTEP potencialą. Pažangos priemonės lėšomis (žr. 2 pav.) buvo finansuojama dalis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme numatyta lituanistikos prioritetą įgyvendinančios Valstybinės lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programos projektų, originalias, brandžias idėjas plėtojančių, perspektyvių jaunųjų ir patyrusių mokslininkų grupių projektų įvairiose mokslo srityse, taip pat tarptautinę tinklavėką skatinančių Lietuvos–Ukrainos dvišalės programos ir JAV–Ukrainos–Baltijos šalių bei Lenkijos iniciatyvos IMPRESS- U projektai (plačiau žr. 2024 metų veiklos ataskaitos (toliau – Ataskaita) II skyriaus antrojo

skirsnio 2.1–2.4 punktuose). 2024 m. Taryba toliau įgyvendino Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programoje numatyta programą „Universitetų ekselencijos iniciatyva“¹⁰. Šia programa siekiama sukurti naujus ar sustiprinti esamus Lietuvos universitetų sutelktos MTEP infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių ekselencijos centrus, skirtus aukščiausio tarptautinio lygio rezultatams pasiekti. Plėtojant šių centrų veiklą, skatinama mokslo, verslo ir viešojo sektoriaus sąveika, stiprinamos pasirinktos didžiausio potencialo sritys ir mokslininkų kompetencijos, siekiama sukurti tvirtą mokslinę veiklą grįstų studijų pagrindą, plėtoti MTEP reikalingą infrastruktūrą, sudaryti sąlygas į mokslo veiklas įtraukti kuo daugiau studentų ir jaunųjų tyrėjų, kurti daugiau tarptautinės reikšmės mokslo darbų, pritraukti išorinių tarptautinių ir verslo investicijų į šalies MTEP. Taryba administravo ir vykdė 14

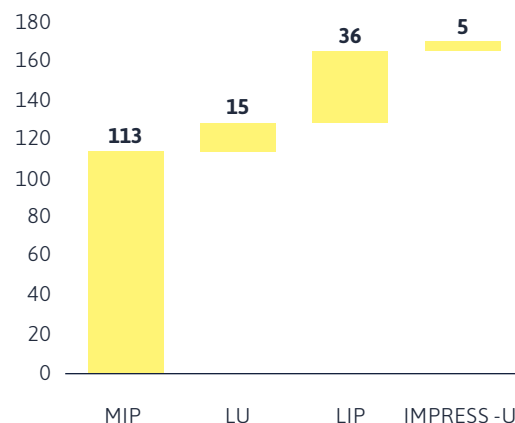
programos projektų įgyvendinimo stebėseną. 2024 m. programos projektams įgyvendinti skirta 13,38 mln. Eur. Per šį laikotarpį kuriant ekselencijos centrus įvairiomis technologijų, gyvybės, socialinių ir humanitarinių mokslų, meno ir sporto tyrimų tematikomis įvairiose institucijose pradėti vykdyti 38 MTEP projektai, įdarbinta daugiau nei 40 naujų tyrėjų, įskaitant 8 doktorantus ir 2 podoktorantūros stažuotojus, įsigyta arba perkama mokslinė įranga ir prenumeruojamos duomenų bazės, reikalingos tyrimams, parengti 7 moksliniai straipsniai ir daugiau nei 5 mokslo populiarinimo publikacijos, surengti 2 tarptautiniai renginiai ir 3 moksliniai seminarai, skatinantys tarptautinį bendradarbiavimą, taip pat vykdyta virš 15 kitų mokslinės informacijos sklaidos iniciatyvų, įskaitant seminarus, konferencijas ir audiovizualinius projektus, viešus pranešimus ir paskaitas.

2 paveikslas. Informacija apie pažangos priemonės lėšomis finansuotas priemones

Priemonių aprėptys

Projektų skaičius

⁹ Žr.: 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programą, patvirtintą 2022 m. sausio 26 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 67.
¹⁰ Programos „Universitetų ekselencijos iniciatyva“ administravimo tvarkos ir finansavimo sąlygų aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-940 „Dėl 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-001-01-01-01 „Gerinti mokslo ir studijų aplinką“ aprašo patvirtinimo“.

(MIP – mokslininkų grupių projektai, LU – Lietuvos–Ukrainos programa, LIP – Valstybinė lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2026–2024 metų programa, IMPRESS-U – JAV-Ukrainos-Baltijos šalių ir Lenkijos iniciatyva IMPRESS-U).

12-001-11 Veiklos tikslas „Stiprinant šalies MTEPI potencialą užtikrinti jo atvirumą šaliai ir pasauliui“

Šio tikslo siekiama skatinant mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) augimą Lietuvoje, didinant jų prieinamumą bei naudą visuomenei ir verslui, kartu plečiant tarptautinį bendradarbiavimą ir stiprinant vidinius ryšius, siekiant užtikrinti, kad MTEPI ekosistema būtų atvira žinioms, talentams ir investicijoms tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu.

Taryba, įgyvendindama šį veiklos tikslą, vykdė konkursinio finansavimo priemones, didinančias MTEP veiklų intensyvumą ir kokybę, skatinančias mokslininkų įsitraukimą ir jų kompetencijų didinimą, taip pat tarptautinį bendradarbiavimą, strategines partnerystes su užsienio institucijomis ir integraciją į Europos bei kitas globalias programas, buvo siekiama plėtoti novatoriškas tarpdisciplinines mokslinių tyrimų kryptis ir stiprinti verslo bei mokslo tinklaveiką. Daug dėmesio buvo skiriama jaunųjų tyrėjų ugdymui, jų gebėjimų gilinimui ir galimybėms dalyvauti tarptautinėse akademinėse veiklose. Buvo akcentuojamas mokslo sklaidos tęstinumas ir akademinė tinklų plėtra, siekiant stiprinti Lietuvos mokslo konkurencingumą. Galiausiai, buvo siekiama optimizuoti konkursinio finansavimo mechanizmus, mažinti administracinę naštą ir skatinti efektyvų mokslo politikos įgyvendinimą.

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siekta poveikio rodiklio reikšmė (2024)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2022	2023	2024		2025	2030
1	2	3	4	5	6	7	8
12-001-11 Veiklos tikslas – stiprinant šalies mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų (MTEPI) potencialą, užtikrinti jo atvirumą šaliai ir pasauliui							
Lietuvos institucijose dirbančių tyrėjų publikacijų, patenkančių tarp 10 proc. pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslinių publikacijų, dalis (proc.)	9,8 proc. (2013–2022 m.)	10,20	10,33	10,17	10,0	Netaikoma	Netaikoma
Lietuvos tyrėjų bendrų mokslinių publikacijų su bendraautorais iš užsienio dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis CA WoS duomenų bazėje (proc.)	51,4 proc. (2022 m.)	49,37	52,08	54,1	51,8	Netaikoma	Netaikoma
Lietuvos tyrėjų bendrų viešojo ir privačiojo sektorių mokslinių publikacijų dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis, CA WoS duomenų bazėje (proc.)	1,5 proc. (2022 m.)	1,51	1,95	1,93	1,8	Netaikoma	Netaikoma

2 lentelė. Veiklos tikslo poveikio rodikliai

Tarybos įtaka, siekiant suplanuoto rodiklio „Lietuvos institucijose dirbančių tyrėjų publikacijų, patenkančių tarp 10 proc. pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslinių publikacijų, dalis (proc.)“ vertės, yra apie 12 proc. (iš į TOP10 Lietuvos tyrėjų 511 publikacijų Tarybos finansuota buvo 61). Tarybos įtaka, siekiant suplanuoto rodiklio „Lietuvos tyrėjų bendrų mokslinių publikacijų su bendraautorais iš užsienio dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis Clarivate Analytics WoS duomenų bazėje (proc.)“ vertės, yra apie 12 proc. (iš 2855 bendrų publikacijų su užsienio autoriais Tarybos buvo finansuotos 344 publikacijos).

Tarybos įtaka, siekiant suplanuoto rodiklio „Lietuvos tyrėjų bendrų viešojo ir privačiojo sektorių mokslinių publikacijų dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis Clarivate Analytics WoS duomenų bazėje (proc.)“ vertės, yra apie 4 proc. (iš 114 Lietuvos tyrėjų bendrų publikacijų su viešojo ir privačiojo sektorių tyrėjais Tarybos buvo finansuotos 5 publikacijos. Toks, atrodytų, nedidelis Tarybos indėlis susijęs su tuo, kad nemažai Tarybos priemonių nukreiptos į aukštesnius technologinės parengties lygius – inovatyvaus produkto vystymą siekiant komercinės naudos (pvz., Atžalinių įmonių MTEP projektai, technologinės plėtros projektai, programos „EUREKA“ priemonės, Eurostars).

2

Antrasis skyrius –
Programos „Šalies mokslo ir studijų
sistemos plėtra“ įgyvendinimas

2.1. PIRMASIS SKIRSNIS – BENDROJI INFORMACIJA

Įgyvendindama programą „Šalies mokslo ir studijų sistemos plėtra“, Taryba atliko Lietuvos mokslo tarybos nuostatuose (toliau – Nuostatai)¹¹ nustatytas funkcijas, vadovaudamasi Tarybos 2024–2026 metų strateginiame veiklos plane¹² nurodytomis strateginėmis veiklos kryptimis ir prioritetais:

1 prioritetas. Proaktyviai įgyvendinti mokslo ir studijų politiką dedikuojant ekspertinius išteklius ir teikiant siūlymus jos formuotojams.

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: pasiūlymų ir rekomendacijų teikimas valstybės mokslo ir studijų politiką formuojančioms institucijoms, tarptautinėms organizacijoms, diskusijos dėl doktorantūros vykdymo Lietuvoje bei doktorantūrų vertinimo tobulinimo kryptį inicijavimas.

2 prioritetas. Mokslo vertinimą orientuoti į poveikio dimensiją tobulinant vertinimo metodikas ir abipusę komunikaciją, stiprinant ekspertų ir personalo kompetencijas ir atsižvelgiant į CoARA gaires

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: pradėta vykdyti universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos nacionalinių vertinimų sistemos ex post analizė, atliktas mokslininkų grupių projektų XIII kvietimo ex post vertinimas, pakeistos konkursinio finansavimo priemonių paraiškos ir jos vertinimo formos, organizuoti renginiai, siekiant informuoti pareiškėjus ir ekspertus apie įvykusius ekspertinio vertinimo pokyčius, taip pat parengtas vienlapis ir gairės ekspertams.

3 prioritetas. Gilinti mokslo ir verslo bendruomenių bei viešojo sektoriaus sąveiką formuojant tarpusavio pasitikėjimo aplinką visuose bendrų projektų etapuose.

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: vykdytos konkursinio finansavimo priemonės, skirtos akademinės bendruomenės ir verslo bendradarbiavimui, taip pat finansuoti suinteresuotų valstybės institucijų pasiūlytų temų taikomieji trumpalaikiai moksliniai tyrimai, aktyviai veikė mokslo ir inovacijų patarėjų tinklas Vyriausybės institucijose.

4 prioritetas. Skatinti mokslo žmogiškojo potencialo augimą tikslingai į studijuojančiuosius ir ankstyvos karjeros tyrėjus nukreiptais įtraukimo bei paramos instrumentais.

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: vykdytos konkursinio finansavimo priemonės, skirtos visų pakopų studentams ir sudarančios galimybes šiems tyrėjams vykdyti mokslinius tyrimus, kelti kvalifikaciją stažuotėse, atlikti trumpalaikes tiriamąsias užduotis, vykdyti doktorantūros studijas pagal konkurso būdu atrinktas temas, o įgijusiems mokslo laipsnį – plėtoti tyrimus podoktorantūros stažuotėse metu.

5 prioritetas. Didinti konkursinio finansavimo efektyvumą mažinant biurokratinę naštą mokslininkams, skaitmeninant procesus ir stiprinant Tarybos institucinius gebėjimus.

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: pradėta diegti paraiškų ir ataskaitų teikimo elektroninė sistema, atnaujintos ekspertų duomenų bazės nuostatos bei tvarka, atnaujintos konkursinių priemonių paraiškų formos, optimizuojant prašomos pateikti informacijos apimtį, vykdyti mokymai pareiškėjams, ekspertams ir darbuotojams.

6 prioritetas. Intensyvuoti globalią mokslo tinklaveiką remiant iš tyrėjų kylančias tarptautinių sutarčių ir tvarių

mokslinių bei profesinių ryšių iniciatyvas.

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: parengta Tarybos taikomų tarptautiškumo skatinimo priemonių apžvalga, numatanti pagrindines tarptautinio bendradarbiavimo kryptis, vykdytos konkursinio finansavimo priemonės pagal tarptautines dvišales (trišales) bendradarbiavimo sutartis, finansuoti programos „Europos horizontas“ projektai, NCP tinklas ir LINO biuras aktyviai vykdė visapusišką tyrėjų, institucijų konsultavimo veiklą bei atstovavo Lietuvos dalyvių interesams teminiuose tinkluose.

7 prioritetas. Tyrimų infrastruktūros įveiklinimą, atnaujinimą ir gausinimą fokusuoti į tarptautinę MTI integraciją, panaudos mainų ir atvirosios prieigos plėtrą.

Pagrindinės veiklos įgyvendinant prioritetą: parengtas Lietuvos MTI kelrodis, finansuotos Lietuvos institucijų narystės tarptautinėse MTI, taip pat mokslo infrastruktūros atnaujinimas mokslo ir studijų institucijose, parengtas Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų tvarkos aprašas, atlikus viešąsias konsultacijas parengtos rekomendacijos ŠMSM dėl tarptautinių taikomųjų MTEP kompetencijos centrų sąrašo ir institucinės sudėties.

¹¹ [Lietuvos mokslo tarybos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 20 d. nutarimu Nr. 375 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos nuostatų patvirtinimo“.](#)

¹² [Lietuvos mokslo tarybos 2024–2026 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Tarybos valdybos 2024 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 8V-5 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos 2024–2026 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“.](#)

1. Apibendrinta informacija apie Tarybos vykdytos programos pažangos ir tęstinės veiklos uždavinius, jiems įgyvendinti skirtas lėšas bei poveikio rodiklių pasiekimą pateikta 3 lentelėje.

3 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022	2023				2024	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
12	Švietimo, mokslo ir sporto veiklos sritis											
12-001	Šalies mokslo ir studijų sistemos plėtra											
12-001-01-01 (P)	1 uždavinys: Stiprinti šalies MTEP potencialą	4 280	4 250	99,3								
E-12-001-01-01-01	Lietuvos institucijose dirbančių tyrėjų publikacijų, patenkančių tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslinių publikacijų, dalis (proc.)					10,20	10,33	10,00	10,17	102	6,50	10,00
12-001-11-02 (T)	2 uždavinys: Stiprinti šalies MTEPI potencialą	33 260	33 258	99,9								
E-12-001-11-02-01	Jaunųjų mokslininkų, vadovavusių MTEP projektams, skaičiaus ir visų mokslininkų, vadovavusių MTEP projektams, skaičiaus santykis (proc.)					21,19	22,39	26,00	22,43	86,3 ¹³		

¹³ Apskaičiuojant faktinę vertę, įskaičiuoti tik valstybės užsakomųjų priemonių projektai ir mokslininkų inicijuotų priemonių projektai; įskaitant podoktorantūros stažuocių projektus, pasiekto rodiklio vertė būtų 183,0 proc.

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022	2023				2024	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E-12-001-11-02-02	Lietuvos tyrėjų straipsnių, parengtų vykdant Tarybos finansuojamas veiklas ir patekusių tarp 10 proc. labiausiai cituojamų straipsnių Clarivate Analytics WoS duomenų bazėje pagal EBPO mokslo kryptis per 10 m., ir visų to paties laikotarpio Lietuvos tyrėjų straipsnių toje pat bazėje, parengtų vykdant LMT finansuojamas veiklas, santykis (proc.)					9,26	9,34	8,90	9,04	102		
E-12-001-11-02-03	Lietuvos tyrėjų bendrų viešojo ir privačiojo sektorių mokslinių publikacijų, parengtų vykdant Tarybos finansuojamas veiklas, dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis, parengtomis vykdant Tarybos finansuojamas veiklas, Clarivate Analytics WoS duomenų bazėje (proc.)					0,22	1,11	0,30	0,67	223		
12-001-11-04 (T)	3 uždavinys: Skatinti šalies mokslo atvirumą ir tarptautinį bendradarbiavimą	15 941	15 593	97,8								
E-12-001-11-04-01	Teiktų paraiškų Europos Sąjungos (ES) 2021–2027 metų bendrojoje mokslinių tyrimų ir inovacijų programoje „Europos horizontas“ skaičius (kaupiamuoju būdu)					980	1 756	1 500	2 074	138		

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022	2023				2024	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
E-12-001-11-04-02	Lietuvos tyrėjų bendrų mokslinių publikacijų su bendraautoriais iš užsienio, parengtų vykdant Tarybos finansuojamas veiklas, dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis, parengtomis vykdant Tarybos finansuojamas veiklas, Clarivate Analytics WoS duomenų bazėje (proc.)					43,40	45,21	45,00	44,94	100		
12-001-11-05 (T)	4 uždavinys: Užtikrinti Lietuvos mokslo tarybos veiklą (valdymo lėšos)	6 399	6 287	98,2								
E-12-001-11-05	Paskelbti visi suplanuoti kvietimai, laiku atliktas paraiškų ir ataskaitų ekspertinis vertinimas, mokslo kokybės ekspertinis vertinimas (proc.)					-	-	100	100	100		

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2022	2023				2024	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso	59 880	59 388	99,2	–							
	iš jo:											
1.1.	valstybės biudžeto lėšos	58 276	58 089	99,7 ¹⁴	–							
1.2.	bendrojo finansavimo lėšos	234	188	80,4 ¹⁵	–							
1.3.	Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	1 370	1 111	81,1 ¹⁶	–							
1.4.	pajamų įmokos ir kitos pajamos (Pastaba: Taryba tokių lėšų 2024 metais neturėjo)	0	0	0	0							
2.	Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)	0	0	0	0							
3.	Valstybės valdomų įmonių lėšos	0	0	0	0							
4.	Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos	0	0	0	0							
	Iš viso 01 programai (1 + 2 + 3 + 4)	59 880	59 388	99,2	–							

¹⁴ Lėšos (apima MTEP konkursiniam finansavimui skirtas lėšas ir Tarybos valdymo lėšas) nebuvo panaudotos Tarybos finansuojamus projektus vykdančioms institucijoms metų pabaigoje grąžinus pervestas lėšas dėl sumažėjusio poreikio vykdyti prekių, paslaugų ir ilgalaikio turto viešuosius pirkimus. Tarybos valdymo lėšos nebuvo panaudotos dėl personalo kaitos ir laikino nedarbingumo; dėl sumažėjusio poreikio vykdyti viešuosius pirkimus – šios nepanaudotos lėšos (215 tūkst. Eur) buvo panaudotos MTEP konkursiniam finansavimui).

¹⁵ 2014–2021 m. Europos ekonominės erdvės (EEE) finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos, 2014–2021 m. EEE finansinės paramos lėšos, 2014–2021 m. EEE dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos (15 proc. VB lėšos);

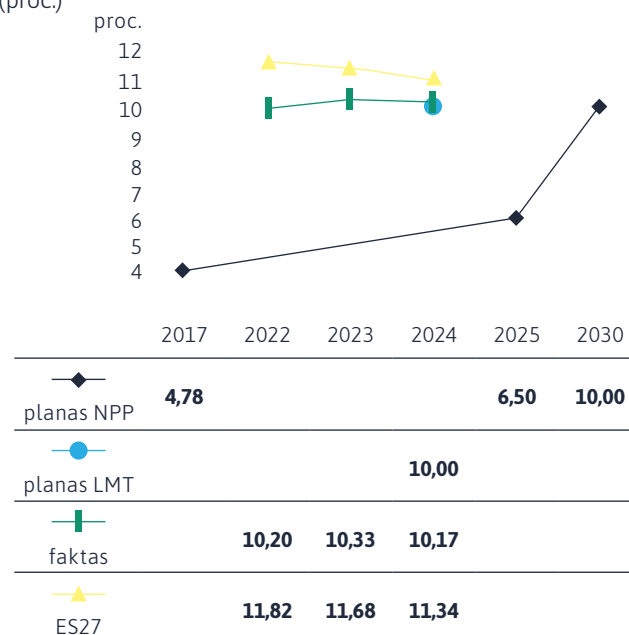
¹⁶ 2014–2021 m. EEE finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos, 2014–2021 m. EEE finansinės paramos lėšos, 2014–2021 m. EEE dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos (85 proc. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos).

2.2. ANTRASIS SKIRSNIS – PIRMO PAŽANGOS UŽDAVINIO „STIPRINTI ŠALIES MTEP POTENCIALĄ“ ĮGYVENDINIMAS

Įgyvendindama šį uždavinį, Taryba vykdė priemonę 12-001-01-01-01 „Įgyvendinti programinį konkursinį MTEP finansavimą naujiems kvietimams iš VB lėšų“ ir taip prisidėjo prie Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programos **pažangos** priemonės „stiprinti inovacijų ekosistemas mokslo centruose – vystyti MTEP, skatinti tarptautiškumą mokslo srityje“ įgyvendinimo.

Dalyje mokslo krypčių (pvz., informatika, mechanikos inžinerija, psichologija, elektros ir elektronikos inžinerija) vis dar stinga aukštos kokybės mokslinių tyrimų rezultatų, per dažnai tyrėjai orientuojasi į kiekybinius veiklos rodiklius, todėl pasirinktas poveikio rodiklis parodo ne bet kokių publikacijų *Clarivate Analytics WoS* duomenų bazėje, bet tik tokių, kurias vertina ir labiausiai cituoja pasaulio akademinė bendruomenė, dalį. Labiausiai cituojamų publikacijų ir visų Lietuvos tyrėjų publikacijų santykis parodo, kiek buvo paskelbta ir mažiau vertingų publikacijų skaičių. Pažymėtina, kad šis rodiklis (žr. 3 pav.) šiek tiek viršija 10 proc. (pasaulio vidurkį); pagal šį rodiklį artėjama prie ES vidurkio. 2024 m. rodiklis dar keisis, nes juo matuojamos ir ką tik paskelbtos publikacijos. Beje, NPP siekinys pagal šį rodiklį 2030 m. jau yra pasiektas.

3 paveikslas. Lietuvos institucijose dirbančių tyrėjų publikacijų, patenkančių tarp 10 proc. pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslinių publikacijų, palyginti su visomis Lietuvos institucijose dirbančių tyrėjų mokslinėmis publikacijomis, dalis (proc.)

Pastabos: „ES27“ – ES institucijose dirbančių tyrėjų publikacijų, patenkančių tarp 10 proc. pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslinių publikacijų, palyginti su visomis ES institucijose dirbančių tyrėjų publikacijomis, dalis (proc.); „faktas“ ir „ES27“ pateikti pagal *Clarivate Analytics WoS* 2025 m. kovo 3 d. duomenis (duomenys nuolat kinta).

Kaip jau buvo pažymėta anksčiau, Tarybos pastangos, siekiant šio rodiklio, skiriant lėšas konkursinio finansavimo būdu, yra apie 12 proc. (iš j TOP10 Lietuvos tyrėjų 511 publikacijų Tarybos finansuota buvo 61).

2. Taryba kartu su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, įgyvendindama NPP tikslus, **pažangos** priemonės veiklomis siekė stiprinti žmonių išteklius ir ugdyti kompetencijas aukšto lygio mokslui ir mokslu grįstoms technologijoms kurti, taip pat kurti aukšto lygio mokslo žinias, didinančias šalies konkurencingumą.

2.1. Viena Tarybos vykdytų konkursinio finansavimo priemonių buvo **Valstybinė lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programa** (plačiau apie programą žr. Ataskaitos II skyriaus trečiojo skirsnio 3.1 punkte). Pažangos lėšomis buvo finansuojami 36 sklaidos projektai už 473 tūkst. Eur. Projektai buvo skirti atliktų mokslinių tyrimų rezultatams publikuoti, siekiant rezultatų žinomumo ir poveikio mokslo plėtrai: vykdyta mokslo rezultatų sklaida per renginius (ne mažiau kaip 6) ir leidžiant mokslo darbus (ne mažiau kaip 32), apimančius platų tyrimų lauką: nuo tarpdisciplininių straipsnių rinkinio, skirto moterų istorijai; monografijų, skirtų Lietuvos teatrui nacių okupacijos laikotarpiu ar Lietuvos ir Vatikano politikos analizei sovietų režimo laikotarpiu, iki knygų, skirtų lietuvių diasporos tapatybės tyrimams bei kalbos palaikymui emigracijoje ar klasikinių mokslinių knygų leidybai (pavyzdžiui, Lietuvos Metrika). Į projektų įgyvendinimą įsitraukė tyrėjai, dirbantys universitetuose (16), institutuose (18), taip pat ir 1 muziejuje dirbantis tyrėjas.

2.2. Pažangos priemonės tikslai buvo sėkmingai įgyvendinti per kitą konkursinio finansavimo priemonę – **mokslininkų grupių projektai** (plačiau apie priemonę skaitykite Ataskaitos II skyriaus trečiojo skirsnio 3.5 punkte): finansuota 113 mokslininkų grupių projektų vienuolikoje

Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, skirta daugiau kaip 2,88 mln. Eur. Tyrimai atliekami medžiagų inžinerijos, visuomenės sveikatos, matematikos, biologijos, ekologijos ir aplinkotyros mokslo kryptimis ir padeda spręsti esmines problemas, susijusias su mūsų gyvenimo kokybe ir planetos tvarumu, o tyrimų rezultatai bus skelbiami prestižiniuose tarptautiniuose žurnaluose ir pristatomi konferencijose. Pirmą kartą ypač daug dėmesio skirta studentų įtraukimui – projektuose dalyvauja daugiau kaip 140 I–III pakopų studentų, taip ugdomos jų praktinės ir teorinės kompetencijos, studentai tampa aktyviais mokslo proceso dalyviais. Kartu šiais projektais didinamas Lietuvos mokslo konkurencingumas, tarptautiniai ryšiai – projektams vadovauja ir aštuonių užsienio šalių mokslininkai, kurie dalyvis geriausia praktika, kompetencijomis bei patirtimi.

2.3. Tarptautinė orientacija ypač ryški įgyvendinant **JAV–Ukrainos–Baltijos šalių ir Lenkijos iniciatyvą IMPRESS-U**¹⁷ – ji skirta mokslo sistemai Ukrainoje palaikyti ir plėtoti. Pasirašytos penkios iš pažangos priemonės lėšų finansuojamos sutartys, pagal jas 2024 m. šiems projektams įgyvendinti skirta daugiau kaip 168 tūkst. Eur. Finansuoti JAV Nacionalinio mokslo fondo atrinkti tarptautiniai projektai, skirti Ukrainos mokslininkų integracijai į pasaulinę akademinę bendruomenę. Šia priemone Lietuva aktyviai prisideda prie tarptautinės mokslinių tyrimų ir švietimo ekosistemos kūrimo, kartu didindama savo mokslininkų tarptautines kompetencijas ir įtaką. Dalyvavimas šioje iniciatyvoje ne tik padeda Ukrainos mokslininkams, bet ir atveria Lietuvos tyrėjams naujų bendradarbiavimo galimybių su pasaulinėmis institucijomis, pavyzdžiui, Europos branduolinių tyrimų organizacija (CERN). Viename iš projektų suteikta galimybė dešimt studentų programuotojų iš Lietuvos kartu su kolegomis iš Lenkijos ir Ukrainos atlikti praktiką CERN Branduolinės fizikos tyrimų centre – toks bendradarbiavimas ateityje leis

plėtoti šalies mokslinius tyrimus platesniu mastu ir taip didins MTEP rezultatų poveikį.

2.4. Kita tarptautinė pažangos priemonė – dvišalė **Lietuvos–Ukrainos programa**¹⁸ – reikšmingai prisidėjo prie žmonių išteklių ir kompetencijų didinimo aukšto lygio mokslui bei mokslu grįstoms technologijoms kurti. Rekordinis paraiškų skaičius (116) rodo didelį mokslininkų susidomėjimą ir aktyvų dalyvavimą. Už beveik 750 tūkst. Eur finansuota 15 projektų, skatinančių tyrėjų mobilumą, mokslinių žinių kūrimą ir tarptautinį bendradarbiavimą. Siekiant didinti Lietuvos konkurencingumą, priemonė pirmą kartą sudarė sąlygas finansuoti ne tik mokslinius tyrimus, bet ir Ukrainos mokslininkų įdarbinimą Lietuvoje bei jų dalyvavimą bendruose renginiuose. Plati tematinė įvairovė ir jaunųjų tyrėjų įtraukimas kelia mokslo pažangą ir didina inovacijas abiejose šalyse. Dalyvavimas šioje programoje leidžia Lietuvos mokslininkams plėsti tarptautinius ryšius, keistis patirtimi ir įgyti naujų gebėjimų. Kartu tai didina šalies mokslo matomumą, atveria naujų finansavimo galimybių ir prisideda prie ilgalaikio mokslo konkurencingumo tarptautinėje arenoje.

¹⁷ [International Multilateral Partnerships for Resilient Education and Science System in Ukraine \(IMPRESS-U\).](#)

¹⁸ [Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir Ukrainos švietimo ir mokslo ministerijos bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje metu programa.](#)

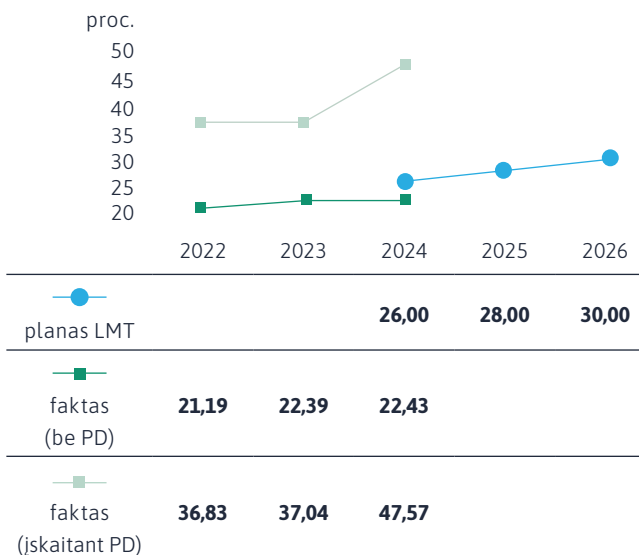
2.3. TREČIASIS SKIRSNIS – ANTRO UŽDAVINIO „STIPRINTI ŠALIES MTEPI POTENCIALĄ“ ĮGYVENDINIMAS (TĘSTINĖ VEIKLA)

Įgyvendindama šį uždavinį, Taryba vykdė dvi priemones: 12-001-11-02-03 „Įgyvendinti programinį konkursinį MTEP finansavimą“ ir 12-001-11-02-04 „Skatinti mokslo žmogiškojo potencialo augimą tikslingai į studijuojančiuosius ir ankstyvos karjeros tyrėjus nukreiptais įtraukimo bei paramos instrumentais“. Šio uždavinio pažangą numatyta matuoti pagal tris poveikio rodiklius. Jų pasiekimas pavaizduotas 4–6 paveiksluose

Pasirinktas uždavinio poveikio rodiklis – jaunųjų mokslininkų, vadovavusių MTEP projektams, skaičiaus ir visų mokslininkų, vadovavusių MTEP projektams, skaičiaus santykis procentais parodo Tarybos nuostatas dėl jaunųjų mokslininkų įtraukimo į MTEP veiklas – kiek jų aktyviai dalyvauja priemonėse kaip projektų vadovai, ar jiems sudarytos palankios sąlygos gauti finansavimą ir prisiimti atsakomybę, ar skatinama jaunųjų tyrėjų karjera ir jų

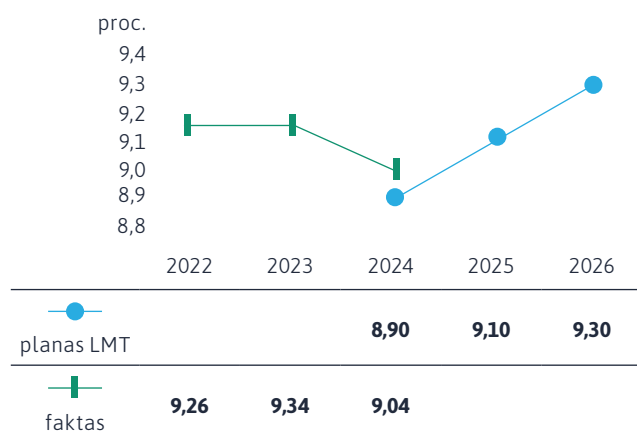
integracija į mokslinių tyrimų ekosistemą. Skaičiuojant tik valstybės užsakomųjų priemonių projektus ir mokslininkų inicijuotų priemonių projektus, rodiklio skaitinė vertė tebėra stabili keletą metų iš eilės ir siekia apie 22 proc. Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2022 metų keitėsi „jaunojo mokslininko“ sąvoka Tarybos finansuojamose priemonėse: jei 2022 metais „jaunuojų mokslininku“ buvo laikomas asmuo, mokslo laipsnį įgijęs ne anksčiau kaip prieš 10 metų, tai nuo 2023 metų – asmuo, mokslo laipsnį įgijęs ne anksčiau kaip prieš 7 metus. Taip pat, jei į rodiklio skaičiavimą įtrauktume ir kitų Tarybos konkursinio finansavimo priemonių, pavyzdžiui, doktorantūros stažuotų (PD) priemonės rezultatus, rodiklis būtų dvigubai didesnis ir parodytų Tarybos pastangas investuoti į didesnės tyrėjų pamainos rengimą tiek į šį tikslą nukreiptose priemonėse, tiek akcentuojančiose kitus siektinus tikslus.

4 paveikslas. Jaunųjų mokslininkų, vadovavusių MTEP projektams, skaičiaus ir visų mokslininkų, vadovavusių MTEP projektams, skaičiaus santykis (proc.)

Pastabos: „faktas (be PD)“ – apskaičiuotas įskaičius tik valstybės užsakomųjų priemonių projektus ir mokslininkų inicijuotų priemonių projektus; „faktas (įskaitant PD)“ – apskaičiuotas įskaičius ir doktorantūros stažuotų projektus.

5 paveikslas. Lietuvos tyrėjų straipsnių, parengtų vykdam Tarybos finansuojamas veiklas ir patekusių tarp 10 proc. labiausiai cituojamų straipsnių *Clarivate Analytics* WoS duomenų bazėje pagal EBPO mokslo kryptis per 10 m., ir visų to paties laikotarpio Lietuvos tyrėjų straipsnių toje pat bazėje, parengtų vykdam LMT finansuojamas veiklas, santykis (proc.)

Pastaba: „faktas“ pateiktas pagal *Clarivate Analytics* WoS 2025 m. kovo 3 d. duomenis (duomenys nuolat kinta).

Tarybos finansuotų projektų pagrindu paskelbtos publikacijos yra mažiau cituojamos palyginus su visomis Lietuvos tyrėjų paskelbtomis publikacijomis (palyginkime 5 pav. 2022–2024 m. rodiklius (9,26; 9,34 ir 9,04) su 3 pav. tų pačių metų rodikliais (10,20; 10,33 ir 10,17)). Viena iš priežasčių, manome, yra ta, kad ankstesnių metų kvietimuose buvo orientuojamasi į konkretų straipsnių skaičių, ne visada pabrėžiant aukšto lygio publikacijų svarbą. Kadangi

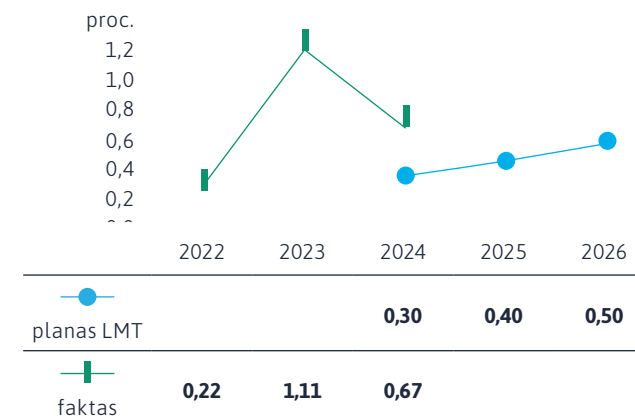
paskelbtos publikacijos citavimas pasiekia maksimumą vidutiniškai per dvejus–penkerius metus, o įskaičiuojamos per paskutinius dešimt metų paskelbtos publikacijos, ta buvusi praktika dar turės reikšmingos įtakos kelerius metus. Be to, tyrėjams vis sėkmingiau ir skaitlingiau dalyvaujant tarptautiniuose projektuose (pavyzdžiui, daugiacentruose tyrimuose (angl. *multicenter research*), inicijuojamuose tarptautinių organizacijų (CERN, Europos kosmoso agentūros ir kt.), jų pagrindu paskelbtų publikacijų dalis didėja. Natūralu, kad tokios publikacijos lengvai patenka į TOP10, tuo pačiu gerindamos visos Lietuvos tyrėjų rodiklį. Taip pat pažymėtina, kad Taryba finansuoja ir jaunųjų mokslininkų tyrimus, kurie dar negeneruoja TOP10 lygio publikacijų. Tačiau Tarybos skiriamas finansavimas kelia jų kompetencijas ir taip sudaro prielaidas rasti tokioms publikacijoms ir tarptautiniam pripažinimui ateityje.

Lietuvos tyrėjų bendrų viešojo ir privačiojo sektorių mokslinių publikacijų skaičius yra nedidelis (2, 8 ir 5 publikacijos per atitinkamai 2022, 2023 ir 2024 m.), todėl jų ir visų Lietuvos tyrėjų publikacijų santykio reikšmė yra svyruojanti (žr. 6 pav.). Tarybos investicijos gali turėti reikšmingą naudą net ir tada, kai publikacijų skaičius nėra didelis, nes jos prisideda prie ilgalaikių pokyčių, mokslo ekosistemos gerinimo ir praktinių rezultatų, kurių tiesiogiai neparodo tik publikacijų kiekybiniai rodikliai. Investicijos gali padėti orientuoti tyrimus į sritis, kurios tiesiogiai atitinka valstybės ekonominius poreikius, taip pat šie tyrimai gali būti orientuoti į praktinį pritaikymą, o ne į publikavimą akademinuose žurnaluose.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, Tarybos įtaka, siekiant šio rodiklio vertės, yra apie 4 proc. (iš 114 Lietuvos tyrėjų bendrų viešojo ir privačiojo sektoriaus publikacijų Tarybos buvo finansuotos 5 publikacijos). Toks, atrodytų, nedidelis

Tarybos indėlis susijęs su tuo, kad nemažai Tarybos priemonių nukreiptos į aukštesnius technologinės parengties lygius – inovatyvaus produkto vystymą siekiant komercinės naudos (pavyzdžiui, atžalinių įmonių MTEP projektai, technologinės plėtros projektai, programos „EUREKA“ priemonės, Eurostars).

6 paveikslas. Lietuvos tyrėjų bendrų viešojo ir privačiojo sektorių mokslinių publikacijų, parengtų vykdam Tarybos finansuojamas veiklas, dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis, parengtomis vykdam Tarybos finansuojamas veiklas, *Clarivate Analytics* WoS duomenų bazėje (proc.)

Pastaba: „faktas“ pateiktas pagal *Clarivate Analytics* WoS 2025 m. kovo 3 d. duomenis.

Antro uždavinio pirmos priemonės „Įgyvendinti programinį konkursinį MTEP finansavimą“ iš tęstinės veiklos lėšų įgyvendinimas

Taryba, vykdydama savo Nuostatuose nustatytą funkciją „Organizuoti ir vykdyti programinį konkursinį MTEP veiklos finansavimą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos arba Tarybos patvirtintas programas ar kitas priemones“ ir taikydama priemones, numatytas pagal Tarybos strateginio veiklos plano tęstinės veiklos uždavinį 12-001-11-02 „Stiprinti šalies MTEPI potencialą“, veiksmingai prisidėjo prie NPP iškelto tikslo „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“ įgyvendinimo.

3. 2024 m. Taryba prisidėjo sprendžiant valstybei svarbius ilgalaikius ar neatidėliotinus klausimus per paskirtines programas, konkursinę prioritetinių mokslinių tyrimų bei lituanistikos prioritetą įgyvendinančią programą, reikminių tyrimų projektus, taip ieškant geriausių moksliniais tyrimais grįstų sprendimų ir formuojant mokslinių tyrimų gaires artimiausiems 3–6 metams.

3.1. Valstybinė lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programa yra pagrindinė priemonė įgyvendinant Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme įtvirtintą lituanistikos prioritetą. Ji stiprina lituanistinių tyrimų indėlį į Lietuvos humanistikos plėtrą, suteikdama mokslinį pagrindą pilietinės ir kultūrinės savimonės ugdymui bei lituanistinio paveldo saugojimui. Programos tematika ir tyrimų sklaida

padėjo siekti NPP strateginio tikslo – „stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, skatinti kultūros sklaidą bei visuomenės kūrybingumą“.

2024 m., paskutiniiais programos įgyvendinimo metais, finansuoti 29 mokslo projektai, jiems skirta daugiau kaip 953 tūkst. Eur, ir 32 sklaidos projektai su 373 tūkst. Eur finansavimu. Taip pat finansuoti dar 36 sklaidos projektai, atrinkti pagal XIII kvietimą ir finansuojami pažangos priemonės lėšomis (žr. Ataskaitos II skyriaus antrojo skirsnio 2.1 punktą). Tyrimus vykdė įvairių Lietuvos mokslo ir studijų institucijų tyrėjai, o ne mažiau kaip trečdalyje projektų dalyvavo doktorantai ir magistrantai, taip buvo prisidėta ir prie jaunesnės kartos mokslininkų ugdymo.

Programos projektai apėmė įvairias humanitarinių ir socialinių mokslų sritis – istoriją, archeologiją, menotyrą, filologiją, filosofiją, muziką, etnologiją, taip pat botanikos ir biologijos kryptių gamtos paveldo ir Lietuvos kraštovaizdžio raidos tematikas. Tyrimų rezultatai – išleistos monografijos, studijos, mokslinių šaltinių leidiniai (kai kurie jų dvikalbiai ar išversti į užsienio kalbas), moksliniai straipsniai, sukurti interaktyvūs duomenų bankai, surengtos nacionalinės ir tarptautinės mokslinės konferencijos – buvo svarbūs ne tik lituanistikos mokslui, bet ir Lietuvos kultūrinio paveldo išsaugojimui bei tarptautinei integracijai. Be mokslo projektų, pagal programą finansuoti 29 sklaidos projektai, skirti periodinių lituanistikos žurnalų leidybai, jų finansavimas truko trejus metus. Tarp finansuotų leidinių

buvo gerai žinomi žurnalai „Lituanistica“, „Baltistica“, „Colloquia“, „Acta Historica Universitatis Klaipedensis“, „Problemos“, „Acta Academiae Artium Vilnensis“ ir kt. Šie žurnalai užtikrino humanitarinių mokslų tyrimų rezultatų sklaidą tiek Lietuvoje, tiek tarptautiniu mastu. Programa reikšmingai prisidėjo prie lituanistinių tyrimų plėtros, skatindama naujų problemų nagrinėjimą, inovatyvių metodų taikymą ir mokslinių duomenų išteklių gausinimą. Ji sustiprino tyrėjų mokslinę veiklą, padėjo megzti ryšius su užsienio mokslininkais ir institucijomis. Programos įgyvendinimo metu buvo formuojama stipri lituanistinių tyrimų bendruomenė, keliama tyrėjų kvalifikacija ir skatinamas akademinis bendradarbiavimas.

Programos poveikis lituanistikos moksliniams tyrimams ir jų sklaidai buvo reikšmingas. Ji suteikė tvirtą pagrindą Lietuvos humanistikos plėtrai, stiprino kultūrinę tapatybę ir prisidėjo prie lituanistinio paveldo išsaugojimo. Ateityje lituanistinių tyrimų reikšmė tik didės, užtikrinant jų nuoseklų indėlį į Lietuvos akademinį, kultūrinį ir pilietinį gyvenimą. Šie tyrimai bus tęsiami pagal 2024 m. pabaigoje patvirtintą Lituanistikos prioriteto įgyvendinimo 2025–2030 metais programą¹⁹. Programa buvo rengiama keliais etapais:

- Taryba, atlikdama parengiamuosius programos projekto rengimo darbus, kreipėsi į Lietuvos mokslo ir studijų bei suinteresuotąsias institucijas kviesdama teikti siūlymus galimoms naujos programos tematikoms. Iš viso sulaukta per 20 atsakymų, kuriuose pasiūlyta daugiau kaip pusantro šimto galimų tematikų rengiamai programai;
- atsižvelgdama į gautus siūlymus, Taryba suformavo programos tikslus, tyrimų tematikas, uždavinius, įgyvendinimo priemones ir galimus rezultatus;
- ekspertų grupė, vadovaujama Tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto, parengė programos projektą;
- programos projektas paskelbtas viešai, kviečiant teikti pasiūlymus dėl jo tobulinimo;
- gauti pasiūlymai iš įvairių mokslo ir studijų institucijų bei akademinų bendruomenių. Jie daugiausia buvo susiję su programos tematikomis ir jų tikslinimu;
- programos rengimo grupė atidžiai išnagrinėjo visus gautus pasiūlymus ir atsižvelgė į daugumą jų patikslindama programos projektą;
- Tarybos pirmininkas 2024 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. V-523 patvirtino Lituanistikos prioriteto

įgyvendinimo 2025–2030 m. programą.

Naujoji Lituanistikos prioriteto įgyvendinimo programa atneš reikšmingų pokyčių lituanistinių tyrimų ir jų rezultatų sklaidos srityje. Joje išryškintas tarptautiškumas, tarpdiscipliniškumas ir Lietuvos lyderystė akademinėje lituanistikoje. Programoje išplečiamas tyrimų tematikų spektras, įtraukiant dirbtinio intelekto pritaikymą, geopolitiką, demografiją ir kitas aktualias sritis. Taip pat stiprinamas tarptautinis bendradarbiavimas, siekiant aktyvesnės kultūros sklaidos ir mokslo žinių skatinimo už Lietuvos ribų. Keičiasi ne tik programos struktūra, bet ir projektų vertinimo metodika – pirmenybė teikiama kokybiniais, o ne kiekybiniais rodikliais. Programa siekiama suburti viso pasaulio lituanistikos tyrėjus ir formuoti tyrimų kryptis, atliepiančias visuomenės edukacinius ir kultūrinius poreikius. Ambicingas, bet pagrįstas jos tikslas – stiprinti lituanistinių mokslų įtaką tarptautinėje erdvėje ir skatinti naujų, dar neatrastų tematikų plėtrą.

3.2. Taryba, siekdama proaktyviai telkti akademinę bendruomenę pasauliniams iššūkiams spręsti, nuo 2023 m. įgyvendina **konkursinę prioritетinių mokslinių tyrimų programą „Visuomenės atsparumo stiprinimas ir krizių valdymas šiuolaikinių geopolitinių įvykių kontekste“**. Šios programos tikslas – pasitelkiant aktualias įvairių mokslų kryptių teorines prieigas ir metodologines priemones kompleksiskai išanalizuoti visuomenės atsparumo ir veiksmingo krizių valdymo prielaidas, veiksnius, galimybes ir trikdžius, tiesiogiai siejasi su NPP ir Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje numatytais siekais, nes tautinio ir pilietinio tapatumo stiprinimas, gyventojų socialinės gerovės didinimas, Lietuvos demografinės padėties gerinimas, teisinės sistemos ir

viešojo valdymo veiksmingumo didinimas, nacionalinio saugumo stiprinimas, krizių valdymo gebėjimų plėtra – šios programos projektuose nagrinėjamos temos. 2024 m. buvo toliau įgyvendinamas programos 21 projektas, jiems vykdyti skirta daugiau kaip 1,5 mln. Eur. Tarybos interneto svetainėje sukurtame šios programos tinklalapyje „Projektų įgyvendinimo veikla“²⁰ viešai prieinami vykdymo metu gauti tyrimų rezultatai, paskelbti mokslo straipsniuose nacionaliniuose ir tarptautiniuose mokslo žurnaluose ir kituose leidiniuose, informacinio ir populiarus pobūdžio publikacijose, skaitytuose pranešimuose nacionalinėse ir tarptautinėse konferencijose, taip pat tinklalaidėse, mokslo populiarinimo renginiuose ir kt.

¹⁹ [Lituanistikos prioriteto įgyvendinimo 2025–2030 m. programa, patvirtinta Tarybos pirmininko 2024-11-18 įsakymu Nr. V-523 „Dėl Lituanistikos prioriteto įgyvendinimo 2025–2030 metais programos patvirtinimo“](#).

²⁰ [Polapis „Projektų įgyvendinimo veikla“](#).

3.3. Skaitmeninė transformacija, kuo platesnis informacinių technologijų (IT) taikymas, dirbtinio intelekto priemonių plėtojimas ir kibernetinio saugumo užtikrinimas pabrėžiamas visuose Lietuvos strateginiuose dokumentuose, todėl Taryba, 2024 m. pradėjusi įgyvendinti paskirtinę programą „Informacinės technologijos mokslo ir žinių visuomenės plėtrai“, investuoja į MTEP kompetencijų ekosistemos kūrimą atsirandančiose ir (arba) sparčiai besivystančiose naujose IT ir kvantinių skaičiavimų mokslo tematikose – jos jau artimiausioje ateityje turės didelę įtaką tiek Lietuvos, tiek pasaulio mokslui, ekonomikai ir visuomenei. Trylikai pirmųjų programos projektų 2024–2026 m. laikotarpiui skirta beveik 3,5 mln. Eur. Projektus vykdo didžiausios Lietuvos mokslo ir studijų institucijos, keletas projektų yra vykdomi su užsienio partneriais. Projektuose dirba daugiau kaip 120 tyrėjų, iš jų daugiau kaip 40 – I–III studijų pakopų studentai. Projektų tematikos apima labai platų technologijos, gamtos, žemės ūkio, socialinių mokslų sričių spektrą: dirbtinio intelekto taikymas elektronikos inžinerijoje, atsinaujinančiuosiuose energetikos šaltiniuose, medicinoje, veterinarijoje, agronomijoje, edukologijoje, taip pat kvantinio raktų paskirstymo sistemų kūrimas ir taikymas bei kvantinių informacijos apdorojimo sistemų kūrimas. Kartu pabrėžiamas intensyvus visų pakopų studentų įtraukimas į projektų įgyvendinimą, užtikrinant jiems galimybę mokytis vykdant projekto veiklas, kelti kompetenciją dalyvaujant konferencijose, mokyklose, taip pat išvykose stažuotis ar atlikti trumpalaikes užduotis, tyrimus užsienio institucijose ir pan., taip skatinant tvarios IT kompetencijų sistemos kūrimą.

3.4. Jau dešimtmetį Tarybos vykdoma konkursinio finansavimo priemonė – reikminių tyrimų projektai – yra orientuota į valstybės institucijų poreikius įrodymais pagrįstai politikai formuoti, tebėra svarbi ir nuolat

aktualizuojama valstybės strateginiuose dokumentuose – NPP ir Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, taip pabrėžiant mokslo ir viešojo sektoriaus sąveikos svarbą siekiant darnaus šalies vystymosi. Suinteresuotosioms valstybės institucijoms šių skubių taikomųjų trumpalaikių mokslinių tyrimų rezultatai leidžia priimti sprendimus, pagrįstus naujausiomis mokslo žiniomis, taip geriau atliepiant tiek nacionalinius, tiek pasaulinius iššūkius. 2024 m. buvo vykdoma dešimt projektų pagal Lietuvos Respublikos ministerijų pateiktas temas, susijusias su galimos ES plėtros poveikiu Lietuvos ūkiui ir svarbiausioms sektorinėms politikoms, kuro ir žemės ūkio atliekų tvarkymo technologijomis ir reglamentavimu, kultūros socialiniu poveikiu, sveikata bei kurortologija, edukologija ir t. t. Sutelkus devynių mokslo ir studijų institucijų ir pusšimčio tyrėjų pajėgas, suinteresuotosioms valstybės institucijoms pateiktos rekomendacijos, metodikos, išplėstinės ataskaitos, studijos ir kiti ekspertiniai darbai, padėsiantys joms patobulinti teisės aktus ar įveikinti naujus viešosios politikos sprendimus, gerinti administracinius procesus ir efektyviau reaguoti į visuomenės poreikius. 2024 m. šiems projektams įgyvendinti skirta beveik 240 tūkst. Eur.

3.5. Mokslininkų grupių projektų priemonė – Tarybos įgyvendinama tvari ir strateginė mokslinių tyrimų finansavimo priemonė tiesiogiai prisideda prie NPP numatyto uždavinio „Skatinti aukščiausio lygio laisvuosius mokslinius tyrimus ir geriau naudoti laisvųjų mokslinių tyrimų potencialą“. 2024 m. finansuota 417 mokslininkų grupių projektų. Jiems skirta daugiau nei 16 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, įskaitant 113 projektų, finansuotų pažangos priemonės lėšomis (žr. Ataskaitos II skyriaus antrojo skirsnio 2.2 punktą). Daugiausia buvo vykdoma gamtos mokslų (156)

ir socialinių mokslų (87) sričių projektų. Taip pat buvo vykdomi ir technologijos mokslų (78), medicinos ir sveikatos mokslų (41), humanitarinių mokslų (38) bei žemės ūkio mokslų (17) sričių projektai.

2024 m. ypač daug dėmesio skirta mokslo vertinimo tobulinimui, orientuojant jį į poveikio dimensiją. Vadovaujantis CoARA gairėmis, vertinimo procesai atnaujinti taip, kad būtų labiau pripažįstama mokslinių tyrimų veiklos įvairovė (tiriamoji, taikomoji, ekspertinė, ugdomoji ir kt.), o kokybė būtų pagrindinis mokslinio tyrimo vertinimo kriterijus, atsakingai pasitelkiant kiekybinius rodiklius. Siekiant užtikrinti objektyvų ir veiksmingą vertinimą, sustiprintos ekspertų ir administruojančio personalo kompetencijos, tobulinamos vertinimo metodikos ir toliau skatinama abipusė komunikacija tarp mokslininkų ir vertintojų.

Projektus vykdo daugiau nei 2 800 tyrėjų, įskaitant daugiau kaip 470 studentų ir doktorantų, taip užtikrinant ne tik mokslo pažangą, bet ir jaunųjų tyrėjų ugdymą bei jų integraciją į akademinę bendruomenę. Dalyvavimas šiuose projektuose jaunesiems tyrėjams suteikė galimybių ne tik dirbti su pažangiausiomis mokslinėmis metodologijomis ir technologijomis, bet ir aktyviai įsitraukti į tarptautines mokslines diskusijas – kartu su patyrusiais tyrėjais pristatyti savo tyrimų rezultatus prestižinėse konferencijose, taip pat publikuoti straipsnius aukšto lygio mokslo žurnaluose, dalyvauti akademinuose mainuose. Tai skatina ne tik individualių tyrėjų karjeras, bet ir visos Lietuvos mokslo ekosistemos konkurencingumą, užtikrinant, kad naujos kartos mokslininkai būtų pasirengę veikti pasauliniame mokslo lauke.

Be to, šie projektai paskatino institucijų bendradarbiavimą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu, skatindami dalijimąsi žiniomis, tyrimų duomenų atvirumą ir inovatyvių sprendimų pritaikymą įvairioms mokslo ir technologijų

sritims: 51 projektas vykdytas pasirenkant partneriais tiek Lietuvos mokslo ir studijų institucijas, tiek ir partnerius iš užsienio. Tai kuria stipresnę, į ateitį orientuotą akademinę bendruomenę, kuri ne tik generuoja naujas žinias, bet ir aktyviai prisideda prie visuomenės pažangos, ekonomikos augimo ir kultūrinės tapatybės stiprinimo šalyje ir tarptautiniu mastu.

3.6. 2021–2030 m. nacionaliniame pažangos plane ypač daug dėmesio skiriama akademinės bendruomenės ir verslo bendradarbiavimui, siekiant pereiti prie žiniomis, pažangiosiomis technologijomis bei inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą. Tarybos **technologinės plėtros projektų** finansavimo priemonė yra viena iš Tarybos prioritetą dėl mokslo ir verslo sąveikos gilinimo priemonių, kuria siekiama sudaryti palankias sąlygas šių sektorių bendradarbiavimui plėtoti per tvirtos partnerystės pagrindu pagrįstą bendrų mokslo ir verslo projektų įgyvendinimą. Technologinės plėtros projektuose viešosios investicijos nukreipiamos į pačias inovatyviausias mūsų šalies mokslininkų idėjas, patrauklias ir perspektyvias verslui, t. y. turinčias didžiausią socialinį ir komercinį potencialą, taip pat skatinančias technologijų plėtrą šalyje. Šiuos projektus įgyvendina Lietuvos mokslo ir studijų institucijos kartu su verslo sektoriaus partneriais – mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis (MVĮ). Priemone yra skatinamas doktorantų ir jaunųjų mokslininkų, kurių mokslinių tyrimų tematika yra susijusi su projektuose kuriamų (tobulinamų) produktų tematika, dalyvavimas, taip pat ir privačiojo sektoriaus investicijos į MTEP veiklas. 2024 m. vykdyta devyniolika projektų, iš kurių penki projektai skirti dvejetainės paskirties potencialą turinčioms inovatyvioms technologijoms ir sprendimams, galintiems prisidėti prie vieno ar kelių šalies gynybos pajėgumų vystymo sričių: manevro sausumoje,

antžeminės oro erdvės gynybos, netiesioginės paramos ugnimi, žvalgybos, bepiločių orlaivių, kovos su bepiločiais orlaiviais ir elektromagnetinės kovos pajėgumų. Tematinis konkursas atliepė sparčiai kintančią geopolitinę situaciją pasaulyje ir Europoje, poreikį stiprinti šalies gynybą bei saugumą ir kartu šalies mokslinių tyrimų pagrindu paskatinti gynybos technologijų vystymą bei inovacijų kūrimą. Iš viso 2024 m. į technologinės plėtros projektus Taryba investavo daugiau kaip 1,2 mln. Eur. 2024 m. Taryba tęsė svarbią veiklą – šalies tyrėjų mokslo pasiekimų viešinimo, pristatymo Lietuvos ir pasaulinėje erdvėje finansavimą.

3.7. Mokslo renginių finansavimo priemone užtikrinama, kad mokslininkai galėtų dalytis savo tyrimų rezultatais, gilinti žinias, plėtoti partnerystes ir skatinti inovacijas. 2024 m. finansuota 20 mokslo renginių Lietuvoje, juose dalyvavo tyrėjai daugiau kaip iš 30 šalių. Taip pat finansuotos tarptautinės doktorantų mokyklos, kurios doktorantams suteikia galimybę įsitraukti į mokslo tinklus ir bendradarbiauti su mokslininkais iš įvairių šalių. Iš viso renginiams organizuoti skirta daugiau kaip 97 tūkst. Eur.

3.8. Nors 2024 metų pradžioje nebuvo galimybės numatyti lėšų Lietuvos tyrėjų mokslinių tyrimų rezultatų sklaidai vykstant į tarptautinius renginius ar stažuotes, mažesnis lėšų poreikis Tarybos finansuojamuose valstybės užsakomuosiuose tyrimuose, tarptautinėse programose metų pabaigoje leido dalį šių lėšų nukreipti į **komandiruočių išlaidų kompensavimo priemonę**, kuri kartu su jau minėta Tarybos veikla finansuojant mokslo renginius reikšmingai prisideda sudarant palankesnes sąlygas tyrėjams plėsti tarptautinius akademinis ryšius, kelti kompetencijas ir skleisti savo mokslinius rezultatus. Ši priemonė, vykdoma jau antrus metus, suteikia galimybę tyrėjams vyksti į

trumpalaikes stažuotes ar dalyvauti tarptautiniuose moksliniuose renginiuose, kai tokių išlaidų nėra galimybės padengti institucijų vykdomų projektų lėšomis. Paraiškas pateikė devynios mokslo ir studijų institucijos, o bendra prašomų kompensuoti išlaidų suma siekė beveik 690 tūkst. Eur. Iš viso buvo prašoma kompensuoti išlaidas daugiau nei 530 mokslinių išvykų, o finansavimas skirtas beveik 250 išvykų – 350 tūkst. Eur.

Antro uždavinio antros priemonės „Skatinti mokslo žmogiškojo potencialo augimą tikslingai į studijuojančiuosius ir ankstyvos karjeros tyrėjus nukreiptais įtraukimo bei paramos instrumentais“ įgyvendinimas

663

I-II studijų pakopų studentai, dalyvavę studentų praktikų, tyrėjų rengimo, judumo ir karjeros projektuose

396

Doktorantai, dalyvavę tyrėjų rengimo, mobilumo ir karjeros projektuose

280

Podoktorantūros stažuotojai, dalyvavę tyrėjų rengimo, mobilumo ir karjeros projektuose

Taryba, vykdydama savo Nuostatuose nustatytą funkciją „Organizuoti ir vykdyti mokslininkų stažuočių, studentų mokslinės tiriamosios veiklos konkursinį finansavimą“ ir įgyvendindama strateginiame veiklos plane numatytą prioritetą „Skatinti mokslo žmogiškojo potencialo augimą tikslingai į studijuojančiuosius ir ankstyvos karjeros tyrėjus nukreiptais įtraukimo bei paramos instrumentais“ įvairiomis priemonėmis skyrė daugiau dėmesio NPP numatytam tyrėjų kompetencijų ugdymui, o tai ateityje leis užtikrinti aukštos kvalifikacijos tyrėjų skaičiaus didėjimą įvairiose šalies gyvenimo srityse (versle, viešajame sektoriuje ir pan.).

2024 m. vykdytų priemonių skaičius ir jų finansavimo apimtis rodo, kad Taryba skyrė ypač reikšmingą dėmesį jaunųjų tyrėjų pasirengimui vykdyti mokslinius (meno) tyrimus, sudarydama galimybes tobulinti gebėjimus ir mokytis vykdant veiklas. Kartu visų pakopų studentams buvo sudarytos galimybės kelti kompetenciją dalyvaujant konferencijose, mokslinėse stažuotėse ar atlikti trumpalaikes užduotis, tyrimus užsienio institucijose ir pan. Didinant tyrėjų gebėjimus ir kompetencijas vykdyti aukšto lygio mokslinius tyrimus tolesniuose karjeros etapuose, buvo siekiama į doktorantūros studijas pritraukti daugiau tyrėjų ir plėtoti MTEP, atsižvelgiant į Lietuvos ūkio poreikius, o įgijusiems mokslo laipsnį – plėtoti tyrimus pasirinkta tematika podoktorantūros stažuočių metu.

4. Taryba, palaikydama Europos ir Lietuvos strateginiuose dokumentuose išdėstytas nuostatas, kad studentų dalyvavimas moksliniuose tyrimuose ir inovacijose yra esminis veiksnys skatinant Lietuvos konkurencingumą ir žinių ekonomiką, padeda jiems žengti pirmuosius žingsnius mokslininko karjeros link.

4.1. Studentų vasaros praktika yra viena iš priemonių skatinti jaunųjų tyrėjų įsitraukimą į mokslą ir užtikrinti, kad mokslinė veikla būtų kuo glaudžiau susijusi su visuomenės poreikiais. Per du dešimtmečius trunkančią šios priemonės istoriją vasaros praktikose jau dalyvavo beveik 3 000 studentų. Priemonė reikšminga ir dėl to, kad praktikos metu studentai ne tik įgyja profesinių įgūdžių, bet ir užmezga ryšius su mokslininkais, užtikrindami mokslo tęstinumą ir prisideddami prie žinių ekosistemos kūrimo. 2024 m. ši priemonė buvo iš esmės atnaujinta ir startavo su nauju šūkiu – „Mokslo vasara su LMT“. Konkursas išsiskyrė dalyvių skaičiumi – net 265 bakalauro ir magistro studijų studentai praktiką atliko aštuoniolikoje Lietuvos mokslo ir studijų institucijose. Jaunieji tyrėjai vykdė tyrimus įvairiose srityse: nuo gamtos, technologijų, medicinos ir sveikatos mokslų iki vaizduojamųjų menų. Nuo 2024 metų praktikoje kviečiami dalyvauti ir užsienyje studijuojantys lietuvių kilmės bei užsienio studentai. 2024 m. penkiolika jaunųjų tyrėjų iš užsienio nusprendė gilinti savo žinias Lietuvoje. Taigi kartu ši priemonė skatina užsienyje gyvenančių studentų ryšį su Lietuva ir stiprina šalies tarptautiškumą mokslinių tyrimų srityje. Reikšminga šios priemonės naujovė – doktorantų kaip praktikos vadovų įtraukimas – suteikė daugiau galimybių tiek studentams, tiek jauniems mokslininkams. 2024 m. 28 doktorantai pirmą kartą vadovavo nedideliems mokslo projektams, įgydami vertingos vadovavimo patirties. Praktikos vietoms pateiktų temų įvairovė taip pat įspūdinga – atrankai buvo siūlomos net 454 temos, o į atrinktas praktikos vietas pretendavo net 407 studentai.

Vasaros praktikos rezultatai buvo pristatyti konferencijoje „Mokslo vasara 2024“. Jos metu Lietuvos ir užsienio studentai dalijosi vasarą šalies mokslinėse laboratorijose, universitetuose ir institutuose vykdytų tyrimų įžvalgomis.

4.2. Palaikydama vieningą praktikų finansavimo modelį, Taryba sudaro studentams galimybių įgyti pirmąją mokslinę patirtį ir plėtoti tyrimų įgūdžius ir mokslo metų laikotarpį. Priemonė „**Studentų tyrimai semestrų metu**“ leido studentams ne tik gilinti žinias auditorijose, bet ir pritaikyti įgytas žinias atliekant mokslinius (meno) tyrimus, skiriant tam nuolatinį dėmesį per mokslo metus. 2024 m. vykusio konkurso metu Taryba atrinko finansuoti 131 studentų tyrimų projektą, jiems skirta beveik 630 tūkst. Eur. Šie projektai įgyvendinami 2024 m. rudens–2025 m. pavasario semestrų metu. 2024 m. gegužės mėn. Taryba organizavo konferenciją „Naujoji mokslininkų karta“, joje 257 studentai iš 23 šalies aukštųjų mokyklų pristatė 2023–2024 m. rudens–pavasario semestrų metu vykdytų tyrimų rezultatus. Šis renginys suteikė platformą jauniems tyrėjams dalytis savo darbais, gauti grįžtamąjį ryšį ir užmegzti ryšius su akademinė bendruomene.

4.3. Taryba, gretindama du prioritetinius tikslus – skatinti ankstyvos karjeros tyrėjus ir intensyviai globalią mokslo tinklaveiką, 2024 m. perėmė Lietuvos dalyvavimo JAV Nacionalinės aeronautikos ir kosmoso administracijos (**NASA**) tarptautinių stažuotčių programoje **koordinavimą**. NASA tarpvalstybinių susitarimų pagrindu suteikia unikalių galimybių gabiems studentams atlikti mokslines stažuotes NASA mokslinių tyrimų centruose. Lietuva, kaip viena iš vienuolikos pasaulio valstybių ir viena iš keturių Europos šalių (kartu su Norvegija, Švedija ir Liuksemburgu), nuo 2014 m. dalyvauja šioje tarptautinėje programoje. Stažuotčių NASA tikslas – skatinti studentų, studijuojančių gamtos mokslų, technologijos, inžinerijos ir matematikos (STEM) studijų programose, aktyvų dalyvavimą tarptautiniuose projektuose,

ugdyti MTEP kosmoso technologijų srityje įgūdžius. Taryba siekia intensyviai šią veiklą, todėl 2024 metais paskelbė kvietimus dalyvauti atrankose stažuotėms, vyksiančioms 2025 m. pavasarį, vasarą ir rudenį. 2025 m. pavasario stažuotėms NASA atrinko dešimt iš Tarybos pasiūlytų penkiolikos talentingų studentų, kurie specializuojasi chemijos, biochemijos, geologijos, inžinerijos ir fizikos srityse. Stažuotės vyks NASA AMES tyrimų centre. 2024 m. pabaigoje Taryba pirmą kartą atvėrė galimybes šios priemonės konkurse dalyvauti visiems Lietuvos pilietybę turintiems bakalauro, magistro ir doktorantūros studijų studentams nepriklausomai nuo to, ar jie studijuoja Lietuvoje, ar užsienyje. Tai sudarys galimybių platesnei studentų grupei siekti vietos prestižinėse stažuotėse ir garsinti Lietuvos vardą.

4.4. Ankstyvosios karjeros tyrėjų ugdymas neatsiejamas nuo doktorantūros studentų mokslinės veiklos skatinimo. Tarybos vykdoma **konkursinės doktorantūros priemonė** skatina rengti būsimuosius mokslininkus pagal valstybės prioritetines kryptis, atliepia mokslo ir inovacijų tikslus bei stiprina akademinės bendruomenės ir verslo partnerystę. Ši priemonė leidžia lanksčiau paskirstyti lėšas pagal mokslo poreikius, skatina aukšto lygio tyrimus ir bendradarbiavimą tarp mokslo institucijų ir verslo, taip pat integruoja tyrėjus į tarptautines tyrimų ekosistemas. 2024 m. paskelbus kvietimą įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, vykdančioms aukšto lygio MTEP veiklą siūlyti temas doktorantūros vietoms, gauti 106 pasiūlymai. Tarp jų net 40 iš verslo įmonių, taip pat temas siūlė ministerijos ir kitos valstybinės įstaigos, asociacijos ir universitetų ligoninės. Antrojo etapo metu doktorantūros teisę turinčios mokslo ir studijų institucijos, kai kurios jų – su partneriais, pateikė 222 paraiškias dėl konkrečių doktorantūros vietų finansavimo, iš jų Taryba atrinko finansuoti 70. Daugiausia lėšų skirta doktorantūros vietoms gamtos mokslų (14), medicinos ir sveikatos mokslų (13), socialinių mokslų (10) bei technologijos mokslų (10) srityse. Finansuota vienuolika doktorantūros vietų, kuriose studijos

vykdomos bendradarbiaujant su verslo įmonėmis, daugiausia jų – medicinos ir sveikatos mokslų srityje (6). Iš viso į šią veiklą 2024 m. investuota daugiau kaip 3,3 mln. Eur.

4.5. Produktiviai studijuojantys, skelbiantys aukšto lygio mokslo darbus **doktorantai** kasmet **skatinami už studijų rezultatus**. Šiam tikslui Taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintu aprašu²¹, paprastai kasmet skiria apie 170 tūkst. Eur. 2024 m. tokios išmokos skirtos 59 doktorantams. 2024 m. daugiausia šią paramą gavusių doktorantų buvo gamtos mokslų srities – 19, kitų mokslo sričių šiek tiek mažiau: 15 – technologijos mokslų, 9 – socialinių mokslų, po 4–5 humanitarinių, žemės ūkio, medicinos ir sveikatos mokslų srityse ir 2 – menų srityse. 2024 m. buvo nustatytas paramos dydis – 270 Eur per mėnesį, finansavimo suma vienam doktorantui svyravo nuo 2 430 iki 3 240 Eur, priklausomai nuo doktorantūros studijų trukmės per metus. Ši parama yra papildoma paskata doktorantų profesiniam tobulėjimui ir žinių sklaidai. Kartu Taryba, vadovaudamasi pirmiau minėtu Vyriausybės nutarimu patvirtintu aprašu ir siekdama, kad jauni tyrėjai galėtų aktyviai įsitraukti į tarptautinį akademinį diskursą ir prisidėti prie Lietuvos kaip pažangios, žiniomis ir inovacijomis grįstos valstybės kūrimo, kasmet finansuoja **doktorantų akademines išvykas**. 2024 m. 106 doktorantams iš įvairių Lietuvos universitetų bei mokslų centrų buvo užtikrinta galimybė vykti į stažuotes, įvairius mokymus bei doktorantų mokyklas užsienyje, pristatyti daugiau kaip 70 žodinių ir stendinių pranešimų tarptautinėse konferencijose ir kongresuose. 2024 m. doktorantų akademinėms išvykoms skirta beveik 150 tūkst. Eur.

4.6. Podoktorantūros stažuotės yra natūralus mokslinės karjeros tęsinys, leidžiantis baigusiems doktorantūros studijas ir įgijusiems daktaro laipsnį jauniems mokslininkams toliau plėtoti mokslinę veiklą ir įgūdžius. Tarybos

įgyvendinama **podoktorantūros stažuočių** finansavimo **priemonė** reikšmingai prisideda prie NPP nustatytų tikslų, susijusių su tyrėjų karjeros sąlygų gerinimu ir mokslo potencialo stiprinimu, pasiekimo. Ši priemonė yra viena svarbiausių Tarybos administruojamų priemonių, padedanti jauniems mokslininkams integruotis į Lietuvos akademinę bendruomenę. Tai sukuria pagrindą atsirasti inovatyvioms idėjoms bei technologijoms ir prisideda prie konkurencingos mokslo aplinkos formavimo šalyje. 2024 m. įvyko jau šeštasis podoktorantūros stažuočių projektų konkursas, jo metu gautos net 197 paraiškos. Pasitelkus užsienio ekspertus geriausioms iš jų atrinkti, finansavimas buvo skirtas 75 projektams, iš jų 22 vykdė iš užsienio atvykę stažuotojai. 2024 m. podoktorantūros stažuotes vykdė 280 tyrėjų, įskaitant tuos, kurių 24 mėn. stažuotėms finansavimas buvo skirtas ankstesniais metais (2022 ir 2023 m.). Tarybos 2024–2026 m. strateginiame veiklos plane numatyta 2024 m. siektina rodiklio „Podoktorantūros stažuotojų, dalyvavusių tyrėjų rengimo, judumo ir karjeros projektuose, skaičius“ reikšmė (300) nepasiekta dėl mažesnio 2024 m. podoktorantūros stažuočių kvietimą laimėjusių tyrėjų skaičiaus, taip pat dėl mokslo ir studijų institucijų atsakymo pasirašyti keletą projektų sutarčių neatvykus tyrėjams iš užsienio, taip pat dėl atidėto projektų vykdymo tyrėjoms išėjus motinystės atostogų. Iš viso šiems jaunųjų mokslininkų karjeros plėtrai skirtiems projektams 2024 m. panaudota beveik 8,2 mln. Eur.

4.7. Siekdama didinti aukštos kvalifikacijos tyrėjų kompetencijas ir jų konkurencingumą tarptautinėse programose, gerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų kokybę bei jų poveikį ekonomikai ir visuomenei, 2024 m. Taryba pirmą kartą pakvietė Lietuvos **mokslininkus stiprinti kompetencijas, siekiant kokybiškesnių, konkurencingesnių paraiškų Europos mokslinių tyrimų tarybos (angl. European Research Council, ERC) dotacijai gauti**. 450 tūkst. Eur finansavimas buvo skirtas trims Vilniaus universiteto, ISM Vadybos ir ekonomikos

universiteto bei Lietuvos energetikos instituto tyrėjams, patekusiems į antrąjį ERC paraiškų vertinimo etapą, tačiau negavusiems finansavimo dėl lėšų trūkumo. Taryba skyrė lėšas su sąlyga, kad šie tyrėjai pakartotinai pateiks ERC paraišką iki programos „Europos horizontas“ pabaigos 2027 m., todėl 1,5 metų trukmės projektuose tyrėjai vykdys mokslinių tyrimų, mobilumo, tinklaveikos veiklas, kurios leis labiau užtikrintai siekti ERC suteikiamo ilgalaikio finansavimo.

2024 m. Taryba prisidėjo nuosekliai stiprinant šalies MTEPI potencialą. Finansavimas per konkursines priemones ir tikslines programas suteikė jauniems mokslininkams galimybę vadovauti projektams – daugiau nei penktadalis projektų vadovų buvo jauni tyrėjai. Tai ne tik skatino talentų ugdymą, bet ir stiprino jų konkurencingumą tarptautinėje mokslo bendruomenėje. Virš šimto (vien mobilumo priemonėse) doktorantų ir jaunųjų tyrėjų išvykos bei tarptautinės stažuotės leido įgyti vertingos patirties užsienio institucijose, skatinant mokslininkų judumą ir stiprinant bendrą inovacijų ekosistemą. Be to, Tarybos finansuojama paskirtinė programa „Informacinės technologijos mokslo ir žinių visuomenės plėtrai“ ir kitos programos, kartu ir investicijos į lituanistinius tyrimus, prisidėjo prie tarptautiniu mastu konkurencingų mokslinių žinių kūrimo ir valstybės prioritetų įgyvendinimo. Šie veiksmai taip pat prisidėjo prie tvarios ir stiprios mokslo institucijų ekosistemos kūrimo: remiant jaunųjų tyrėjų iniciatyvas ir jų lyderystę formuojama nauja tyrėjų karta, užtikrinanti mokslo institucijų tęstinumą ir efektyvumą. Šie rezultatai aiškiai atspindi Tarybos indėlį į strateginio uždavinio „Stiprinti šalies MTEPI potencialą“ įgyvendinimą.

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 337 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ patvirtintas Paramos už studijų rezultatus ir paramos akademinėms išvykoms teikimo doktorantams tvarkos aprašas.

2.4. KETVIRTASIS SKIRSNIS – TREČIO UŽDAVINIO „SKATINTI ŠALIES MOKSLO ATVIRUMĄ IR TARPTAUTINĮ BENDRADARBIAVIMĄ“ ĮGYVENDINIMAS

Įgyvendindama šį uždavinį, Taryba vykdė keturias priemones: 12-001-11-04-03 „Įgyvendinti Baltijos šalių mokslinių tyrimų programą“, 12-001-11-04-04 „Įgyvendinti EEE/NOR dvišalio bendradarbiavimo programą“, 12-001-11-04-05 „Intensyvinti globalią mokslo tinklaveiką remiant iš tyrėjų kylančias tarptautinių sutarčių ir tvarių mokslinių bei profesinių ryšių iniciatyvas“, 12-001-11-04-06 „Tyrimų infrastruktūros įveiklinimą, atnaujinimą ir gausinimą fokusuoti į tarptautinę MTI integraciją, panaudos mainų ir atvirosios prieigos plėtrą“.

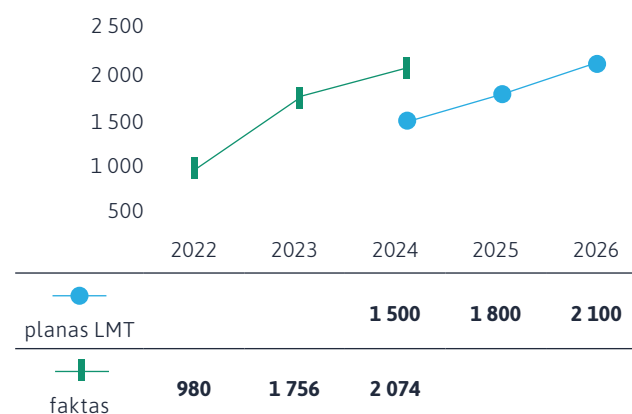
Šio uždavinio pažangą numatyta matuoti pagal du poveikio rodiklius. Jų pasiekimas pavaizduotas 7–8 paveiksluose.

Prie poveikio rodiklio – teiktų paraiškų ES 2021–2027 metų bendrojoje mokslinių tyrimų ir inovacijų programoje „Europos horizontas“ skaičius kaupiamuoju būdu (žr. 7 pav.) – vertės reikšmingo padidėjimo 2024 m. ypač prisidėjo aktyvi programos nacionalinių kontaktinių asmenų (angl. *national contact point, NCP*) veikla: informacijos sklaidos ir viešinimo renginiai, mokymai, taip pat tiesioginis darbas su pareiškėjais ir įsitraukimas į Europos Komisijos (EK) komitetus. Taryba, kaip NCP koordinatoriaus funkcijas atliekanti institucija, 2024 m. vykdė intensyvią informacijos

sklaidos ir konsultavimo veiklą: suteikė 1 552 individualias konsultacijas pareiškėjams, organizavo programos viešinimo renginius (62 renginiai, iš kurių 15 tarptautinių), kuriuose dalyvavo 3699 dalyviai. Taip pat NCP atstovavo Lietuvą 98 Europos Komisijos (EK) organizuotuose programos „Europos horizontas“ posėdžiuose, kur aktyviai teikė Lietuvos ekosistemos poziciją bei organizavo 55 nacionalinio lygio posėdžius, suteikė pareiškėjams

galimybę sudalyvauti 9 užsienio lektorių vedamuose mokymuose, kuriuose dalintasi patirtimi, kaip sėkmingai dalyvauti programoje (376 dalyviai, iš kurių 82 verslo atstovai). Ši Tarybos konsultacinė veikla, taip pat tiesioginis bei proaktyvus darbas su pareiškėjais ir įsitraukimas į EK komitetus prisidėjo prie programos paraiškų skaičiaus augimo.

7 paveikslas. Teiktų paraiškų ES 2021–2027 metų bendrojoje mokslinių tyrimų ir inovacijų programoje „Europos horizontas“ skaičius (kaupiamuoju būdu)

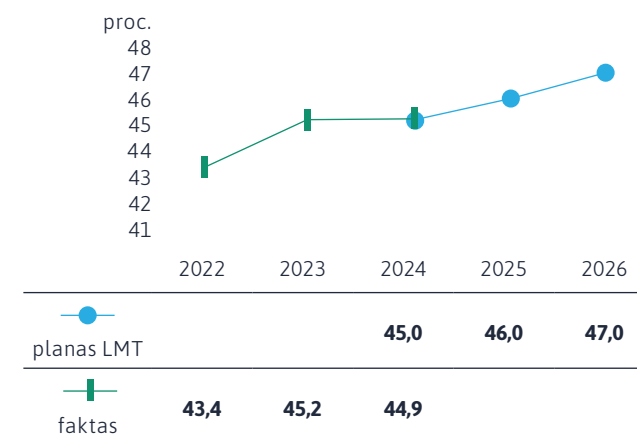

Lietuvos tyrėjų bendrų publikacijų su bendraautorais iš užsienio skaičius parodo šalies mokslininkų tarptautinio bendradarbiavimo lygį. Bendros publikacijos rodo, kad tyrėjai pasiekia didesnę inovacijų ir mokslo kokybės vertę, pasinaudodami tarptautinėmis žiniomis ir ištekliais. Toks bendradarbiavimas taip pat rodo, kad Lietuvos tyrėjai aktyviai dalyvauja tarptautinėse akademinėse bendruomenėse, kur yra galimybė dalytis patirtimi, žiniomis ir geriausia praktika. Toks tyrėjų bendradarbiavimas su užsienio kolegomis dažnai lemia galimybę gauti tarptautinius mokslinių tyrimų projektus. Beveik pusė Lietuvos tyrėjų publikacijų *Clarivate Analytics WoS* duomenų bazėje (žr. 8 pav.) rodo nuoseklią Tarybos pastangų sėkmę skatinant tyrėjų įsitraukimą į tarptautinius tyrėjų tinklus, o kartu pagerina Lietuvos mokslo institucijų reputaciją pasauliniame kontekste, padidina jų matomumą ir galimybes pritraukti daugiau partnerių bei studentų.

Įgyvendindama uždavinį „Skatinti šalies mokslo atvirumą ir tarptautinį bendradarbiavimą“ ir siekdama NPP iškelto tikslo „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“, 2024 m. Taryba plėtojo ir skatino tarptautinį bendradarbiavimą, sudarydama galimybių Lietuvos mokslininkams ir jų grupėms veiksmingai dalyvauti sprendžiant tiek Lietuvai, tiek Europos ar pasauliniu mastu kylančius iššūkius. Tuo tikslu buvo plečiamas dalyvavimas įvairiose tarptautinio bendradarbiavimo

programose, įskaitant programas „Europos horizontas“ nacionalinių programų koordinavimo iniciatyvas, dvišales (trišales) programas glaudžios kaimynystės stiprinimo su Baltijos valstybėmis, Lenkija, Ukraina, taip pat perspektyviomis aukšto MTEP lygio kryptimis (JAV, Japonija, Taivanas). Kartu buvo siekiama stiprinti mokslo ir verslo tinklaveiką remiant mažąsias ir vidutines įmones, vykdančias mokslinius tyrimus ir investuojančias į inovacijas ir naujų produktų, paslaugų bei procesų kūrimą, siekiant įgyti konkurencinį pranašumą, taip pat komercinti mokslinių tyrimų rezultatus, kuriant mokslui imlias atžalines įmones. Siekiant mokslinių tyrimų išteklių santalkos ir veiksmingumo, palankių sąlygų aukščiausios kokybės moksliniams tyrimams vykdyti sudarymo, Taryba skatino efektyviai veikiančių mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą, atnaujinimą ir palaikymą. Taip pat buvo plėtojami akademinės bendruomenės profesiniai ryšiai, užtikrinamas mokslo populiarinimo veiklų tęstinumas.

8 paveikslas. Lietuvos tyrėjų bendrų mokslinių publikacijų su bendraautorais iš užsienio, parengtų vykdant Tarybos finansuojamas veiklas, dalis, palyginti su visomis Lietuvos tyrėjų mokslinėmis publikacijomis, parengtomis vykdant Tarybos finansuojamas veiklas, *Clarivate Analytics WoS* duomenų bazėje

Pastaba: „faktas“ pateiktas pagal *Clarivate Analytics WoS* 2025 m. kovo 3 d. duomenis.

Trečio uždavinio pirmos priemonės „Įgyvendinti Baltijos šalių mokslinių tyrimų programą“ ir trečio uždavinio antros priemonės „Įgyvendinti EEE/NOR dvišalio bendradarbiavimo programą“ įgyvendinimas

11,5 mln. Eur

Panaudota lėšų
2021–2023 m.

12

Finansuoti bendri
Baltijos ir donorių šalių
MTEP projektai

7

Projektus vykdžiusios
Lietuvos institucijos

9

Finansuotos mokslinės
išvykos pas donorių šalių
partnerius

5. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos (EEE/NOR) 2014–2021 m. finansiniai mechanizmai yra dar vienas lėšų šaltinis, siekiant NPP iškelto tikslo skatinti Lietuvos tyrimų konkurencingumą, naujų technologijų kūrimą ir tarptautines mokslines iniciatyvas. Taryba EEE/NOR finansinių mechanizmų lėšas naudojo administruodama jungtinę trijų **Baltijos** valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos), Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino **mokslinių tyrimų programą**, kuria stiprinamas Baltijos šalių mokslinių tyrimų potencialas ir bendradarbiavimas su donorių (Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino) partneriais. 2024 m. buvo vykdoma 2020 m. skelbto kvietimo laimėtojų – 12 projektų – įgyvendinimo stebėseną. Per trejus metus šiems projektams buvo skirta 11,5 mln. Eur. 2024 m. rugsėjo mėn. tarptautinis programos komitetas patvirtino visų projektų galutines ataskaitas. Projektuose buvo privalomas projekto partnerių iš visų Baltijos šalių bendradarbiavimas su bent vienu partneriu iš Norvegijos ir (arba) Islandijos, ir (arba) Lichtenšteino. Daugiausia projektų (3) vadovavo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto mokslininkai. Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslininkai vykdė po 2 projektus, Kauno technologijos universiteto, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro bei Fizinių ir technologinių mokslų centro mokslininkai – po 1 projektą.

Projektams buvo sprendžiami įvairūs bendri Baltijos regiono iššūkiai: „Technologijų ir inovacijų plėtra“, „Kibernetinis saugumas“, „Prevenicinė ir suasmeninta medicina“, „Kultūra, migracija ir įtrauki visuomenė“, „Ekonominiai, socialiniai iššūkiai ir inovatyvi visuomenė“: atlikti kasos vėžio tyrimai ir kurti nauji gydymo metodai, kurtos naujos prie kintančio klimato sąlygų pritaikytos kviečių veislės, sukurti naujos kartos saulės elementai, metodai kibernetinio saugumo kompetencijoms gerinti. Taip pat buvo retrospektyviai tiriamos Šiaurės ir Baltijos regiono ekonominės integracijos galimybės per darbo jėgos migraciją, technologijų perdavimą, tiesiogines užsienio investicijas, kapitalo judėjimą ir tarptautinę prekybą. Projektų rezultatai padėjo geriau suvokti Šiaurės ir Baltijos šalių verslo ir politinio bendradarbiavimo potencialą, išanalizuoti, kaip profesinis rengimas ir mokymas gali pagerinti rizikingo jaunimo socialinę įtrauktį ir t. t.

Parengta daugiau nei 100 bendrų su šalių donorių partneriais publikacijų, pateikta 18 bendrų paraiškų tolesniam finansavimui pagal kitas tarptautines programas – „Europos horizontas“, COST, registruoti 2 patentai (1 Lietuvoje, 1 Latvijoje).

Trečio uždavinio trečios priemonės „Intensyvinti globalią mokslo tinklaveiką remiant iš tyrėjų kylančias tarptautinių sutarčių ir tvarių mokslinių bei profesinių ryšių iniciatyvas“ įgyvendinimas

20

Iniciatyvų, į kurias įsitraukta (kvietimų, kai dalyvaujama)

8

Dvišalio (trišalio) bendradarbiavimo programos

62

Surengti susitikimai ir renginiai su akademinė bendruomene ir verslo atstovais dėl ES 2021–2027 metų bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“

41

Vykdomas europinių iniciatyvų projektai

58

Vykdomi dvišalio (trišalio) bendradarbiavimo programų projektai

1 552

Suteiktos konsultacijos dėl dalyvavimo programoje „Europos horizontas“

2024 m. Tarybos ekspertų grupė įvertino Tarybos taikomas tarptautiškumo skatinimo priemones ir pateikė rekomendacijas dėl:

- priemonių tobulinimo skatinant MTEPI sistemos tarptautiškumą ir mokslo atvirumą;
- geografinių krypčių, į kurias turėtų būti sutelktos Tarybos tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvos, atsižvelgiant į mokslo kryptis ir bendradarbiavimo formas;
- rodiklių (kriterijų) Tarybos tarptautinio bendradarbiavimo veiksmingumui ir perspektyvumui vertinti.

Šios rekomendacijos turėtų užtikrinti kryptingą, ilgalaikį ir efektyvų tarptautinį bendradarbiavimą, atitinkantį Lietuvos mokslo ir inovacijų strateginius tikslus.

Aptariant tarptautinio bendradarbiavimo geografines kryptis, pasiūlyta jas susieti su Lietuvos ir ES prioritetais, didinant finansavimą tarpvalstybinių ir Tarybos pasirašytų susitarimų pagrindu vykdomoms programoms, gerinant karjeros ir sklaidos skatinimo priemonių viešinimą užsienio šalyse.

6. Rekomenduojama skirstyti šalis į penkis regionus:

1. Baltijos jūros regionas (Baltijos šalys, Šiaurės šalys, Lenkija), kur bendradarbiavimas yra svarbus strateginiu ir

saugumo aspektu, todėl nereiktų taikyti jokių tematinė apribojimų;

2. Europos aukštų mokslo pasiekimų šalys. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje ir kituose strateginiuose dokumentuose pabrėžiamas bendradarbiavimas su Vokietija, Italija, Ispanija, Belgija, Prancūzija, Nyderlandais, taip pat Jungtine Karalyste;
3. Šiaurės Amerika (Kanada, JAV). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, esamu bendradarbiavimu rekomenduojama telktis į bendradarbiavimo stiprinimą su JAV, ypač gynybos, saugumo ir energetikos srityse;
4. Azija – Taivanas, Japonija, Pietų Korėja. Rekomenduojama sutelkti bendradarbiavimą į aukštų technologijų sritis (puslaidininkiai, lazeriai, lustai, IT, biotechnologijos);
5. Potencialo šalys – Ukraina, Moldova.

6.1. Bendradarbiavimas su Baltijos jūros regiono šalimis.

6.1.1. Didžiausios apimties šio regiono tarptautinio bendradarbiavimo programa yra **Baltijos mokslinių tyrimų programa**, finansuota iš EEE/NOR finansinių mechanizmų lėšų. Jos įgyvendinimas aprašytas Ataskaitos II skyriaus ketvirtojo skirsnio 5 punkte.

6.1.2. Lietuvos–Lenkijos programa – priemonė, įgyvendinama pagal 2016 m. pasirašytą memorandumą²² tarp Tarybos ir Lenkijos Nacionalinio mokslo centro, skirta bendriems Lietuvos ir Lenkijos mokslinių tyrimų projektams finansuoti, siekiant stiprinti Lenkijos ir Lietuvos bendradarbiavimą gamtos bei humanitarinių ir socialinių mokslų fundamentinių tyrimų srityse. 2024 m. užbaigtas paraiškų vertinimas pagal trečiąjį programos kvietimą DAINA3. Finansavimui abipusiu sutarimu atrinkta 17 (13 gamtos mokslų ir 4 humanitarinių ir socialinių mokslų) projektų, jiems finansuoti 2025–2028 m. bus skirta 2,5 mln. Eur (apie 150 tūkst. Eur kiekvienam trejų metų projektui). Kartu 2024 m. baigti įgyvendinti devyni ankstesnio programos kvietimo projektai, jiems panaudota daugiau kaip 155 tūkst. Eur.

6.1.3. NordForsk, Šiaurės šalių ministrų tarybos organizacija, finansuojanti mokslinius tyrimus, kurių rezultatai padeda spręsti regioninius ir pasaulinius iššūkius – klimato kaita ir darni plėtra. 2024 m. Taryba įsitraukė į tris iš šešių skelbtų kvietimų – „Žalioji transformacija“, „Migracija ir integracija“ ir „Žuvininkystė iš sveikų jūrų“. Trys tarptautiniai projektai, iš kurių vienas yra koordinuojamas Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro mokslininkų, laimėjo finansavimą. Iš viso 2024 m. Taryba septyniems šios programos projektams skyrė 171,7 tūkst. Eur.

6.2. Bendradarbiavimas su Europos aukštų mokslo pasiekimų šalimis.

6.2.1. Lietuvos–Prancūzijos programa „Žiliberas“²³ skirta dvišaliam bendradarbiavimui MTEP srityse skatinti. Pagal šią programą finansuojami vykdytojų vizitai (ne ilgesni kaip vieno mėnesio trukmės) iš Prancūzijos į Lietuvą ir iš Lietuvos į Prancūziją. 2024 m. buvo vykdomi keturi programos projektai, jiems skirta 14,5 tūkst. Eur. Taip pat 2024 m.

paskelbto kvietimo metu iš keturiolikos gautų paraiškų atrinkti penki projektai (4 NTMA sričių ir 1 humanitarinių mokslų), jiems 2025–2026 m. bus skirta 48 tūkst. Eur. Projektus vykdys ne tik universitetai, bet ir Kauno kolegijos mokslininkai.

6.2.2. Siekdama aktyviai dalyvauti kuriant bendrą Europos mokslinių tyrimų erdvę (angl. *European Research Area, ERA*), Taryba įsitraukė į **programos „Europos horizontas“ bendrai finansuojamas partnerystes** ir dalyvauja programos „Horizontas 2020“ mokslinių tyrimų koordinavimo veiklose ERA-NET ir jungtinėse programavimo iniciatyvose (angl. *Joint programming initiatives, JPI*). Konkursams paraiškas gali teikti tarptautiniai konsorciumai, sudaryti iš mažiausiai trijų dalyvaujančių kvietime šalių pareiškėjų.

Pagrindiniai dalyvavimo partnerystėse privalumai:

- Tarptautinis bendradarbiavimas – suteikiama galimybė dirbti su prestižinėmis mokslo įstaigomis ir pramonės lyderiais, didinamas Lietuvos matomumas ir įtaka;
 - Efektyvesnis finansavimas – dalijantis projektų finansavimą su kitomis organizacijomis, reikšmingi rezultatai gali būti pasiekti mažesnėmis nacionalinio biudžeto sąnaudomis;
 - Kompetencijų ir žinių plėtra – mokslininkams suteikiama galimybė kokybiškai bendradarbiauti ir vykdyti tyrimus įvairiomis tematikomis, net kai nėra nacionalinių programų;
 - Tvari plėtra – prisideda prie reikšmingų socialinių, ekonominių ir aplinkosaugos tikslų, tokių kaip ES žaliasis kursas;
 - Įtaka politikos formavimui – suteikia galimybę daryti įtaką ES mokslinių tyrimų politikai ir jos reguliavimo pokyčiams.
- Siekdama užtikrinti Lietuvos tyrėjų galimybes pasinaudoti

šiais privalumais, 2024 m. Taryba, kaip finansuojanti organizacija, dalyvavo aštuoniolikos iniciatyvų paskelbtuose dvidešimtyje kvietimų teikti paraiškas mokslo projektams. 2024 m. buvo vykdomas 41 projektas, jiems skirta daugiau kaip 1,1 mln. Eur:

- Į Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) darnios plėtros tikslus ir klimato kaitą bei aplinkos būklę orientuotos partnerystės *Biodiversa+*, *Water4All* ir *SBEP* (tvari mėlynoji ekonomika) – vykdomi du projektai;
- Į klimatui neutralios, žiedinės ekonomikos sprendimus, skaitmeninę transformaciją orientuotos programos *DUT* ir *ENUTC* (miestų transformacija), *CHIST-ERA* (IT iššūkių) – vykdomi keturi projektai;
- Į įvairius sveikatos tematikos aspektus orientuotos programos – vykdoma šešiolika projektų;
- Programos, skatinančios pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą, tokios kaip *M-era*, *net* (medžiagotyra) ir *Quantera* (kvantinės technologijos) – vykdoma trylika projektų;
- Socialinių mokslų programos (*HERA*, *Norface*) ir kultūros paveldo iniciatyvos (*JPI Cultural Heritage*) – vykdomi šeši projektai;
- 2024 m. pirmą kartą Taryba dalyvavo žemės ūkio ir maisto pramonės partnerystės (*AGROECOLOGY*, *Animal Health*, *FutureFoodS*) kvietimuose – gautos 37 paraiškos su dalyviais iš Lietuvos, energetikos transformacijų partnerystės (*CETP*) kvietime – gauta trylika paraiškų.

²² [Supratimo memorandumas tarp Lietuvos mokslo tarybos ir Nacionalinio mokslo centro dėl bendrų Lietuvos–Lenkijos mokslo projektų finansavimo.](#)

²³ [Dvišalio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityje Lietuvos ir Prancūzijos integruotos veiklos programa „Žiliberas“.](#)

6.2.3. COST (*European Cooperation in Science and Technology*) yra mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklus finansuojanti organizacija. Lietuva į šią organizaciją įsitraukė nuo 1999 m. COST veiklos yra ketverių metų trukmės iš „apačios į viršų“ (angl. *bottom up*) krypties tinklai, skatinantys mokslinius tyrimus, inovacijas ir tyrėjų karjerą. 2024 m. iš viso vyko 324 COST veiklos, iš jų 60 – naujos veiklos, patvirtintos 2024 m. ir dvi iš jų inicijavo koordinatoriai iš Lietuvos. Taryba, siekdama strateginių tikslų skatinti bendradarbiavimą su kitų šalių tyrėjais ir dalijimasi žiniomis bei patirtimi, 2024 m. kvietė teikti paraišką dėl atstovavimo COST veiklos valdymo komitete. Gauta 81 paraiška; 76 atstovai nominuoti į COST veiklų valdymo komitetus, iš jų 53 – į naujas COST veiklas įsitraukę atstovai. Taryba taip pat finansuoja COST mokslo projektus, kurių atstovai yra COST veiklos koordinatoriai ir vadovauja inicijuotų COST veiklų valdymo komitetams. 2024 m. vienam koordinatoriaus iš Lietuvos projektui buvo skirtas 50,7 tūkst. Eur finansavimas.

Naujausi COST oficialūs duomenys (ataskaitos rengimo metu – 2023 m. duomenys) rodo Lietuvos tyrėjų aktyvų dalyvavimą šios organizacijos veiklose, lemiantį mokslininkų kompetencijų ugdymą ir tinklaveikos palaikymą tarptautiniu mastu:

- COST veiklose iš viso dalyvavo 356 Lietuvos atstovai, iš jų – 125 jaunieji tyrėjai;
- COST veiklų darbo grupių vadovų ir COST koordinatorių pozicijas užėmė 34 Lietuvos atstovai, iš jų 13 – jaunieji tyrėjai;
- COST veiklų darbo grupėse dalyvavo 718 Lietuvos tyrėjų;
- COST finansavimas Lietuvos atstovams siekė beveik 386 tūkst. Eur.

6.2.4. Siekdama proaktyviai veikti teikiant siūlymus dėl

mokslo ir studijų politikos įgyvendinimo ir užtikrinti sklandų atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėse darbo grupėse, komitetuose, komisijose, susijusiose su MTEP, Taryba skyrė lėšų atstovų, paskirtų į ES ir kitas tarptautines darbo grupes, veiklų finansavimui. 2024 m. finansuota aštuoniolika išvykų į susitikimus Europos institucijose ir „Europos horizonto“ programų komitetuose už 14 tūkst. Eur. Kartu 2024 m. Taryba sumokėjo apie 8 tūkst. Eur narystės organizacijose *Science Europe*²⁴, COST ir NORFACE²⁵ mokesčių. Kartu šios nedidelės investicijos atneša didelę naudą Lietuvos žinomumui, ypač tais atvejais, kai Tarybos atstovai dalyvauja šių institucijų darbo grupėse.

6.3. Bendradarbiavimas su Šiaurės Amerika (Kanada, JAV). Su šiuo regionu Lietuva aktyviai bendradarbiauja. Apžvelgus 2019–2023 m. *Clarivate Analytics Web of Science* duomenų bazės informaciją, Lietuvos tyrėjų bendraautorystės skaičius su partneriais iš JAV yra penktoje vietoje, o tarp Tarybos finansuojamų projektų bendraautorystės su partneriais iš JAV yra pirmoje vietoje iš visų bendraautorystės su užsienio partneriais. Potencialios bendradarbiavimo sritys – energetika, aplinkosauga, puslaidininkiai, medicina. JAV kaip strateginė partnerė išskiriama ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje.

6.3.1. Plėtodama šią tarptautinę strateginę kryptį, 2024 m. Taryba vieningai sutelkė įvairių sektorių – valstybės valdymo, mokslo, verslo – institucijas, siekiant ilgalaikio bendradarbiavimo su Masačusetso technologijos institutu (MIT). 2024 m. rugsėjo 9 d. pasirašytas Ketinimų protokolai, jame numatytas **MISTI** (Tarptautinė mokslo ir technologijų iniciatyva) **programos įgyvendinimas Lietuvoje**. Jį pasirašė Taryba, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vilniaus dailės akademija, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuvos energetikos institutas, AB „Lietuvos

geležinkeliai“, Kauno mokslo ir technologijų parkas, Lietuvos etnokosmologijos muziejus, AB „Ignitis grupė“ ir asociacija INFOBALT. Šis susitarimas įpareigojo Lietuvos mokslo ir verslo atstovus įsitraukti į MISTI programą, kuri suteiks galimybę vykdyti bendrus mokslinius tyrimus, organizuoti MIT studentų stažuotes bei mokymus Lietuvoje ir užtikrinti tarptautinius žinių mainus. Vienas svarbiausių programos elementų bus Lietuvos konsorciumo įkūrimas, jis koordinuos bendradarbiavimą su MIT ir užtikrins tvarų programos įgyvendinimą. Taryba įsipareigojo skirti iki 390 tūkst. Eur per trejus metus (iki 130 tūkst. Eur kasmet), kad užtikrintų programos veiklas ir Lietuvos tyrėjų dalyvavimą jose. Šis susitarimas tapo nauju Lietuvos mokslo ir inovacijų ekosistemos etapu, suteikdamas šalies tyrėjams, studentams ir verslo atstovams unikalią galimybę bendradarbiauti su vienu įtakingiausių mokslo centrų pasaulyje, stiprinti tarptautinius ryšius ir kelti Lietuvos akademinės bendruomenės konkurencingumą pasauliniu mastu. Numatoma, kad veiklos bus pradėtos 2025 m.

6.3.2. Be to, su JAV bendradarbiaujama per **studentų stažuotes NASA** mokslo centruose (žr. Ataskaitos II skyriaus trečiojo skirsnio 4.3 punktą).

6.4. Bendradarbiavimas su Azijos šalimis. Taryba, siekdama NPP strateginio tikslo plėsti ilgalaikis valstybės interesus ir įvairiapusį atstovavimą visame pasaulyje, daugiau dėmesio skiriant Azijos regionui ir skatindama akademinę bendruomenę tinklaveiką su aukšto MTEP potencialo šalimis, finansuoja šios regioninės krypties mokslinius tyrimus ir jų rezultatų sklaidą pagal šias programas:

²⁴ [Science Europe – Europos mokslinius tyrimus finansuojančias organizacijas vienijanti organizacija.](#)

²⁵ [NORFACE – nacionalinių mokslinių tyrimų finansavimo agentūrų iš dvidešimties Europos šalių bendradarbiavimo partnerystė, veikianti socialinių ir elgsenos mokslų srityje.](#)

6.4.1. Lietuvos–Taivano programa vykdoma nuo 2024 m., 2023 m. intensyviomis abiejų šalių pastangomis pasirašius susitarimo memorandumą²⁶ tarp Tarybos ir Taivano Nacionalinės mokslo ir technologijų tarybos. Šia programa siekiama dvišalių mokslinių tyrimų grupių dėka formuoti tvarius šalių mokslo ryšius tarp aukštos kvalifikacijos tyrėjų pasirinktose konkrečiose mokslinių tyrimų srityse, dėl kurių susitaria abi šalys. 2024 m. paskelbto kvietimo temos buvo biomedicinos technologijos (genomo redagavimo priemonės, vėžio moksliniai tyrimai, įskaitant diagnostiką, gydymą, prevenciją ir sveikatos priežiūrą), lazerių technologijos (įskaitant taikymus medicinoje). Ypač pabrėžiamas jaunųjų mokslininkų įtraukimas. Gautas 35 paraiškos, abipusiu sutarimu pradėta finansuoti dešimt dvejų metų trukmės projektų – šešis biomedicinos ir keturis lazerių technologijų temomis. Planuojama publikuoti apie dvidešimt mokslinių publikacijų, projektus vykdo 48 tyrėjai, iš jų – 10 doktorantų ir 5 studentai. Projektams įgyvendinti 2024–2026 m. iš viso skirta beveik 2 mln. Eur. Dvišaliame memorandume numatyta galimybė pratęsti dalies projektų finansavimą dar vieniems metams, jei gauti rezultatai galėtų siekti aukštesnio technologinės parengties lygio. 2024 m. šios programos lėšomis (už 18,6 tūkst. Eur) taip pat buvo finansuoti devyni Lietuvos mokslininkų, dirbančių biomedicinos tematikomis, tačiau neteikusių kvietimo paraiškų, vizitai į Taivano mokslo ir studijų institucijas ir skirta 15 tūkst. Eur Taivano mokslininkų (lazerių tematika) vizitui Lietuvoje, taip siekiant glaudesnių bendradarbiavimo ryšių užmezgimo ir platesnio bendradarbiavimo ateityje.

6.4.2. Lietuvos–Latvijos–Kinijos (Taivano) trišalė

tarpaustybinė **programa**²⁷, kurią Taryba administruoja kartu su kitomis šalimis, siekdama mokslinį bendradarbiavimą tarp trijų šalių efektyviai panaudoti sparčiai besikeičiančios ekonomikos, technologijų ir visuomenės plėtros labui. Pagal programą finansuojami bendri trejų metų trukmės mokslinių tyrimų projektai (kasmet atrenkant po keturis), įtraukiant mobilumo priemones jauniesiems tyrėjams, bendrų konferencijų, skirtų keistis informacija ir rasti partnerius, organizavimą ir kitas viešinimo veiklas. 2024 m. vykusio kvietimo metu gauta 21 paraiška, po vertinimo atrinkti keturi projektai, jiems Taryba, įsipareigojusi finansuoti 75 proc. projekto lėšų, skyrė 225 tūkst. Eur 2025–2027 m. Kitą dalį (25 proc.) projekto reikmių finansuoja Kinija (Taivanas). 2024 m. taip pat buvo vykdoma dvylika projektų pagal ankstesniais metais pasirašytas sutartis už 200 tūkst. Eur. Paprastai daugiausia finansuojama gamtos mokslų, taip pat technologijos mokslų, šiek tiek mažiau – socialinių mokslų sričių projektų. Šį trišalį bendradarbiavimą ypač aktyviai plėtoja Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto ir Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkai.

6.4.3. Pagal 2017 m. su Japonijos mokslo skatinimo organizacija (angl. *Japan Society for the Promotion of Science*, JSPS) pasirašytą supratimo memorandumą²⁸, 2024 m. buvo vykdomi penki dvišaliai Lietuvos–Japonijos mokslo ir vienas sklaidos projektai, jų metinis biudžetas – 175,4 tūkst. Eur. Šiuose projektuose ypač skatinamas jaunųjų tyrėjų įtraukimas, įskaitant doktorantus, magistrantus ir bakalaurus. Šiuo metu vykdomuose projektuose dalyvauja 11 doktorantų, 6 magistrai ir 3 bakalaurai. 2024 m. birželio mėn. paskelbtas kasmetinis kvietimas teikti paraiškas,

gauta 16 paraiškų, daugiausia – gamtos ir technologijos mokslų srityse, taip pat siekta gauti finansavimą medicinos ir sveikatos, žemės ūkio bei socialinių mokslų sričių projektams.

6.5. Bendradarbiavimas su potencialo šalimis – Ukraina, Moldova.
2028 m. startuos jau dešimtoji ES bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa. Lietuvos pozicijoje dėl būsimos programos, jos prioritetų, principų ir kt. pasisakoma už programos prieinamumo didinimą ir specialių integravimo priemonių naujoms šalims kandidatėms – Ukrainai ir Moldovai – parengimą. Taigi tikėtina, kad artimiausiu laiku tai bus regionas su labai didelėmis investicijomis. Be to, apžvelgus 2019–2023 m. *Clarivate Analytics WoS* duomenų bazės duomenis, matyti, kad Ukraina yra tarp dešimtuko daugiausia bendraautorysčių su Lietuvos tyrėjais turinčių šalių. Neatsitiktinai 2024 m. Taryba finansavo keletą priemonių, skirtų bendradarbiavimui su Ukraina:

6.5.1. JAV–Ukrainos–Baltijos šalių ir Lenkijos iniciatyva IMPRESS-U ir dvišalė Lietuvos–Ukrainos programa 2024 m. buvo finansuojamos iš pažangos lėšų (žr. Ataskaitos II skyriaus antrojo skirsnio 2.3 – 2.4 punktuose).

²⁶ [Susitarimo memorandumas tarp Lietuvos mokslo tarybos ir Taivano Nacionalinės mokslo ir technologijų tarybos dėl mokslinio ir technologinio bendradarbiavimo.](#)

²⁷ [Bendradarbiavimo tarp Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Kinijos Respublikos \(Taivanas\) Nacionalinės mokslo tarybos ir Latvijos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos bendrų lėšų programa.](#)

²⁸ [Supratimo memorandumas tarp Lietuvos mokslo tarybos ir Japonijos mokslo skatinimo organizacijos \(angl. *Japan Society for the Promotion of Science*“\).](#)

6.5.2. Taryba, proaktyviai veikdama atsižvelgusi į esamą geopolitinę situaciją dėl karo veiksmų Ukrainoje ir siekdama suteikti pagalbą tyrėjams iš Ukrainos, dar 2022 m. inicijavo tikslinę priemonę **tyrėjų iš Ukrainos įdarbinimui Lietuvoje**. 2024 m. tam tikslui buvo skirta daugiau kaip 800 tūkst. Eur 44 Ukrainos mokslininkų įsivertinimui įvairiuose Lietuvos universitetuose, mokslų centruose ir institutuose, kur jie turėjo galimybę kartu su Lietuvos tyrėjais vykdyti aukšto nacionalinio ar tarptautinio lygmens mokslinius tyrimus. 2024 m. daugiausia tyrėjų iš Ukrainos įdarbino Klaipėdos universitetas (9), Vilniaus universitetas (7), Vytauto Didžiojo ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetai (po 6).

Tarptautinis bendradarbiavimas taip pat yra vienas iš pagrindinių veiksnių, leidžiančių kurti konkurencingas inovacijas ir spartinti technologinę pažangą. Dalyvaudamos tarptautiniuose MTEP projektuose, Lietuvos mokslo ir verslo organizacijos dalijasi žiniomis, technologijomis ir tyrimų rezultatais, taip stiprindamos šalies inovacijų potencialą. Glaudus akademinės bendruomenės ir įmonių bendradarbiavimas sudaro sąlygas kurti aukštos pridėtinės vertės produktus, kurie sėkmingai įsivertina pasaulinėje rinkoje.

6.6. Taryba, siekdama intensyvinti šią pasaulinę mokslo tinklaveiką ir skatinti mokslo ir verslo bendradarbiavimą, 2024 m. finansavo Europos mokslinių tyrimų, technologijų plėtos ir bendradarbiavimo tarpvalstybinio tinklo **EUREKA programos Eurostars 2 ir Eurostars 3**. Šios programos skatina rengti tarptautinius MTEP projektus, kuriuose dalyvauja partneriai iš įvairių šalių. Projektų koordinatoriai – inovatyvios mažosios ir vidutinės įmonės (MV) ir jų partnerės mokslo ir studijų institucijos, universitetinės ligoninės, kitos MVJ, didelės įmonės ir

(ar) mokslinių tyrimų institutai iš Eurostars programoje dalyvaujančių valstybių turi kurti novatoriškus produktus, procesus ir paslaugas, kurių komercializacija planuojama tarptautinėje rinkoje. 2024 m. buvo organizuoti du programos Eurostars 3 kvietimai. Iš viso buvo pateikta 80 paraiškų, bent vienas iš konsorciumo narių yra Lietuvos pareiškėjas. Finansavimas skirtas trijų įmonių – UAB *Cureline Baltic*, UAB *Metal Production* ir UAB *Indeform* projektams, kurių tarptautiniai partneriai – ABC *Biopply AG* (Šveicarija), *Pure Algae Denmark ApS* (Danija), *Ørhuso universitetas* (Danija), *InnoBrain* (Švedija) ir *IDUN Technologies AG* (Šveicarija). Jiems įgyvendinti skirta daugiau kaip 700 tūkst. Eur. Iš viso 2024 metais buvo finansuojama 17 projektų pagal anksčiau pasirašytas sutartis už daugiau kaip 1,2 mln. Eur VB lėšų. Šie projektai padeda stiprinti šalies konkurencingumą tarptautinėje rinkoje, taip pat prisideda prie mokslo ir technologijų mainų tarp skirtingų šalių, kuriant stiprius ryšius tarp akademinio ir verslo sektorių, padeda Lietuvos mokslui ir verslui integruotis į platesnį tarptautinį inovacijų tinklą.

6.7. Siekdama paskatinti potencialius mokslo ir verslo dalyvius per efektyvią tarptautinę tinklaveiką įgyti tarptautinių projektų įgyvendinimo patirties ir aktyviai naudotis ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ ir kitų tarptautinių programų finansavimu MTEP veikloms vykdyti, Taryba vykdė Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) lėšomis ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis (PVM dalis) finansuojamą projektą **Mokslo ir asocijuotų verslo struktūrų narystė tarptautiniuose tinkluose**. Projektai skirti Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms bei verslo asociacijoms, įskaitant klasterių koordinatorius ir juose finansuojamos narystės, dalyvavimo ir veiklos tarptautiniuose tinkluose, institucinėse ir bendrai

programuojamose Europos partnerystėse tarptautinio tinklo mokesčio išlaidas ir kelionių (komandiruočių), susijusių su dalyvavimu tarptautiniame tinkle, išlaidas. 2024 m. Taryba sudarė 79 sutartis už 1,69 mln. Eur. Pusę konkursą laimėjusių projektų įgyvendina šalies mokslo ir studijų institucijos, kitą dalį – verslo asociacijos ir klasterių koordinatoriai. Daugiausia projektų vykdo Lietuvos energetikos institutas, tarptautinėje tinklaveikoje iš verslo aktyviausia AB Lietuvos valstybinio jūrų uosto direkcija. Tikimasi, kad šių įgyvendintų projektų dėka potencialūs programos pareiškėjai tarptautiniuose tinkluose įgis daugiau patirties, generuos tematikų idėjas, keisis ir dalysis jomis, susiras tarptautinių projektų partnerių.

Kartu Taryba vykdė kitas priemones, kuriomis siekė gilinti akademinės bendruomenės ir verslo sąveiką. 2024 m. Taryba intensyviai prisidėjo prie Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pažangos priemonės Nr. 12-001-01-02-01 „Stiprinti inovacijų ekosistemas mokslo centruose“ plėtos programos įgyvendinimo. Pagal šią programą numatomas nuoseklios mokslo žinių perdavimo sistemos – viso MTEP ciklo plėtojimas nuo idėjos iki rinkai ir visuomenei aktualaus rezultato – stiprinimas. Pagal galiojančius teisės aktus, Taryba šios programos priemonėse yra projektų vykdytoja, projektus administruoja Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA).

6.8. Vienas iš tokių mokslo žinių įveiklinimo projektų yra **„Atžalinių įmonių MTEP projektai“**, skirtas mokslo žinių perdavimui bei mokslo ir studijų institucijose sukurtų MTEP rezultatų pagrindu kuriamų inovatyvių produktų plėtojimui atžalinėse įmonėse skatinti. 2024 m. Taryba skelbė kvietimą atrinkti partnerių MTEP projektus, kuriuose finansuojamos eksperimentinės plėtos veiklos nuo septintojo MTEP

etapo – prototipo (bandomosios versijos) demonstravimo iki devintojo MTEP etapo – sukurto naujo produkto įvertinimo finansavimui ar veiklų, susijusių su produktų sertifikavimu, vykdymui. Kvietime galėjo dalyvauti atžalinės įmonės (veikiančios iki 3 m.) bei mokslo ir studijų institucijos, ketinančios įsteigti atžalinę įmonę. Atrinkta 40 partnerių. Viso projekto vertė – 6 mln. Eur.

6.9. Mokslo ir verslo sąveika globalesniame kontekste pabrėžiama kitoje Tarybos pradėtoje vykdyti priemonėje **„EUREKA tinklo MTEP projektai“**, jos tikslas – į rinką orientuotų mokslo ir verslo projektų įgyvendinimas, kuriais siekiama plėtoti MTEP rezultatų pagrindu kuriamus inovatyvius produktus, įskaitant MTEP veiklų, turinčių komercinį potencialą, vykdymą, idėjų plėtotę, mokslinius ir inžinerinius tyrimus, eksperimentinę plėtrą, prototipų kūrimą, testavimą ir naujų produktų bandomąją gamybą bei jos įvertinimą. Įvykdžius atranką, atrinkti 8 partneriai – Lietuvos mokslo ir studijų institucijos, siekiančios vykdyti projektus kartu su Lietuvos privačiu juridiniu asmeniu ir tarptautiniu partneriu iš EUREKA tinklo šalies. Bendra projekto vertė – daugiau kaip 4,5 mln. Eur.

6.10. Siekdama ugdyti tyrėjų, kuriančių įmones, kompetencijas, Taryba parengė projekto **„Preakcelravimas ir mentorystė“** įgyvendinimo planą. Šiuo projektu siekiama sustiprinti mokslo žinių perdavimo procesus, fasilituoti intelektualinės nuosavybės perdavimo procesus mokslo ir studijų institucijose, sudaryti sąlygas mokslo žiniomis grindžiamų komercinį potencialą turinčių inovatyvių produktų vystymui, tam pasitelkiant vertės kūrimo, klientų profilio išgryninimo, rinkos analizės, išėjimo į rinką, plėtos strategijos, B2B pardavimų aktyvinimo ir kitas priemones. Jo vertė – daugiau kaip 4,8 mln. Eur.

6.11. Palankesnes sąlygas sudaryti ir perduoti mokslo ir studijų institucijose sukuriama komercinį potencialą turinčias žinias padės ir kitas Tarybos vykdomas projektas **„Inovacijų ir technologijų perdavimo centrų (ITPC) kompetencijų stiprinimas“**. ITPC yra mokslo ir studijų institucijų padaliniai, jų pagrindinė funkcija – žinių valorizacija ekonomikos ir visuomenės naudai. Šios priemonės lėšomis bus finansuojamas MTEP produkto ar išradimo komercinio potencialo vertinimas: patentinės ir rinkos analizės veiklos, intelektualinės nuosavybės apsauga patentuojant, registruojant prekės ženklą ir dizainą, taip pat laboratorijų akreditavimui, dalyvavimui tarptautiniuose ITPC tinkluose, parodose ir verslo misijose Lietuvoje ir užsienyje. Šį projektą Taryba vykdys su dvylika šalies mokslo ir studijų institucijų. Projektui įgyvendinti bus skirta iki 14 mln. Eur. 2024 m. bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija buvo rengiamas priemonės finansavimo sąlygų aprašas. Jį patvirtinus, Taryba paskelbė kvietimą teikti paraiškas priemonei „Inovacijų ir technologijų perdavimo centrų (ITPC) kompetencijų stiprinimas“.

Mokslo ir verslo sąveika yra esminis inovacijas skatinantis veiksnys, tačiau ne mažiau svarbus ir mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymas viešajame sektoriuje, siekiant veiksmingesnių sprendimų visuomenės gerovei ir moksliniais duomenimis grindžiamos politikos formavimui.

6.12. Šie siekiai pabrėžiami Tarybos įgyvendinamame projekte **Nacionalinių kontaktinių asmenų (NCP) tinklo plėtra ir veiklų stiprinimas, mokslo ir inovacijų patarėjų tinklo Vyriausybės institucijose sukūrimas ir įveiklinimas**, jo pagrindu įsteigta penkiolika mokslo ir inovacijų patarėjų (Mol patarėjai) pareigybių ministerijose ir Lietuvos

Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje. Tokios apimties Mol patarėjų tinklas pradėjo veikti 2024 m. pavasarį. Pagrindinis uždavinys tiek patarėjams individualiai, tiek veikiant jiems kartu kaip tinklui yra stiprinti įrodymais grįstą viešąją politiką Lietuvoje, inicijuoti, koordinuoti ir įgyvendinti strategines MTEPI politikos priemones, nustatyti visuomenei aktualius MTEPI uždavinius, formuoti MTEPI užsakymus, nustatyti tarptautinio bendradarbiavimo MTEPI srityje kryptis, vykdyti tarpsektorinį bendradarbiavimą ir horizontalų veiklų koordinavimą MTEPI srityje viešajame sektoriuje. Tam Mol patarėjai pasitelkė įvairių priemonių: organizavo susitikimus su sektorinėmis mokslo ir studijų institucijomis, rengė naujienlaiškius apie mokslą ir inovacijas ministerijų valdymo srityje, pateikdami informaciją apie naujausius konkrečių sričių mokslo leidinius, įvykusias aktualias mokslines konferencijas ir kitus renginius, Tarybos kvietimus konkursinėms priemonėms, programos „Europos horizontas“ naujienas, atstovavo Tarybai ir ministerijoms Lietuvos ir užsienio darbo grupėse ir pan.

2024 m. Mol patarėjai kvietė diskusijoms tarpsritinėmis ir tarpsektorinėmis MTEPI temomis: vandenilio plėtra, alternatyvieji baltymai, kvantinės technologijos, socialinės inovacijos, socialinis mobilumas, kultūros ir kūrybinių industrijų inovacijų skatinimas, gynybos technologijos, dvigubos paskirties technologijos, tyrimų saugumas, mokslo diplomacija.

Glaudindami bendradarbiavimą tarp viešojo sektoriaus ir akademinės bendruomenės bei įmonių, Mol patarėjai surengė „Bioekonomikos forumą 2024“, seminarą viešojo sektoriaus darbuotojams „Duomenų valdymas ir panaudojimas viešojo sektoriaus institucijose“, jo metu pristatytos duomenų valdymo ir analizės galimybės, aptartas duomenų ežeras bei jų taikymas priimant

duomenimis informuotus sprendimus. Taip pat savo veikloje skyrė dėmesio regioninei atskirčiai mažinti – Šiauliuose suorganizavo diskusijas „Regioninės politikos ir vietos savivaldos iššūkiai bendradarbiaujant su mokslininkais: situacija ir ateities perspektyvos“, „Regiono ir vietos savivaldos stiprinimas pasitelkiant mokslą ir inovacijas“. Stiprindami šio patarėjų tinklo tarptautinę dimensiją, Mol patarėjai kartu su NCP dalyvavo programos „Europos horizontas“ komitetuose (4 patarėjai), o 8 patarėjai paskirti į šios programos ekspertines darbo grupes, taip pat užmezgė bendradarbiavimą su analogišką patarėjų tinklą turinčiais Estijos kolegomis.

6.13. Prisidėdama prie mokslo ir inovacijų integracijos į švietimo sistemą ir Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės siekio plėtoti ugdymo turinį, įtraukiant į šį procesą akademinės bendruomenės atstovus, Taryba 2024 m. tęsė projekte „**Edukologijos tyrimų proveržis**“ numatytas veiklas. Šiame projekte atliekamų fundamentinių ir taikomųjų edukacinių tyrimų rezultatai suteiks pagrindą diegti nacionalinius tikslus ir pasaulines tendencijas atitinkančias novatoriškas ugdymo praktikas ir priimti veiksmingus švietimo vadybos bei politikos sprendimus. Taryba organizavo susitikimus su būsimais partneriais, tikslino jų numatytus edukacinių tyrimų planus, veiklas, aptarė bendrai įgyvendinamų veiklų galimybes, parengė projekto įgyvendinimo planą. Projektas bus įgyvendinamas kartu su septyniais partneriais: Vilniaus universitetu, Vytauto Didžiojo universitetu, Kauno technologijos universitetu, Vilniaus Gedimino technikos universitetu, Mykolo Romerio universitetu, Lietuvos sveikatos mokslų universitetu ir Klaipėdos universitetu, jie vykdys 28 edukologijos tyrimus, orientuotus į aktualias švietimo temas: skaitmeninį švietimą (7), pedagogų rengimą ir profesinį tobulėjimą (7), vertinimą (5), įtraukųjį ugdymą (3),

didaktiką (2), mokymosi visą gyvenimą problematiką (2), ankstyvosios vaikystės pedagogiką (2). Planuojama, kad finansavimo sutartis bus pasirašyta 2025 m. kovo–balandžio mėn. Projekto vertė – 15,2 mln. Eur.

Taryba yra šio projekto vykdytojas, projektas įgyvendinamas iš Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-003-03-06-01 „Pirmiausia – mokytojas“ lėšų.

Siekiant ne tik sustiprinti išplėstinę mokslo tinklaveiką, bet ir įtvirtinti šalies mokslinį potencialą tarptautinėje arenoje, svarbu aktyviai dalyvauti formuojant Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką.

6.14. Todėl Taryba, vykdydama Nuostatuose nustatytą funkciją „Įgyvendinti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvės prioritetus“, 2024 m. toliau dalyvavo keturiuose Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) veiksmuose:

6.14.1. Skatinti patrauklią mokslinių tyrimų srities karjerą, specialistų apykaitą ir judumą.

Taryba, siekdama nacionalinės mokslo politikos integracijos į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę, keitėsi patirtimi dalyvaudama įgyvendinant Europos mokslinių tyrimų erdvės politikos darbotvarkę (4 veiksmas. Tyrėjų karjera)²⁹, pristatė kviestinius pranešimus ir diskutavo, kaip ES valstybėms narėms įgyvendinti rekomendacijoje „Dėl Europos mokslinių tyrimų, inovacijų ir verslumo talentų pritraukimo ir išlaikymo Europoje sistemos“ nustatytus naujus standartus: suderinti nuosekliai ir ilgalaike politikos priemones, kuriančias patrauklią tyrėjų karjeros aplinką, ugdančias naujus tyrėjų įgūdžius ir kompetencijas, įvertinant, kad tyrėjų karjeros pakopos yra būtina sąlyga kompetencijomis grįstam nelinejiniam ar hibridiniam tyrėjų

karjeros modeliui bei sąveikiai karjerai (angl. *Interoperable Careers*), kai siekiama skatinti tyrėjų mokslinį indėlį į įvairias sritis tiek versle, tiek valdžios sektoriuje ir plėsti tyrėjų galimybes įsidarbinti akademinėje ir kituose sektoriuose. Tyrėjų karjeros diversifikavimas ir daugialypės tyrėjų karjeros modelio pripažinimas ir taikymas yra esminis veiksnys siekiant pritraukti ir išlaikyti mokslinių tyrimų, inovacijų ir verslumo talentus.

Tarpvalstybinėje ekspertų diskusijoje buvo pristatyta Tarybos patirtis ir praktika nustatant mokslo ir studijų institucijų tyrėjų karjeros pakopų kompetencijas ir analizuojant sąsajas su Europos mokslininkų kompetencijų sistema (*ResearchComp*)³⁰. Tarybos indėlis buvo apibendrintas kartu su kitų šalių patirtimi ir publikuotas EK nepriklausomų ekspertų leidinyje „Įgūdžiai ir tarpsektorinė, tarpdisciplininė ir sąveiki karjera“³¹.

²⁹ [Mutual Learning Exercise on Research Careers.](#)

³⁰ [ResearchComp: The European Competence Framework for Researchers.](#)

³¹ [Mutual learning exercise on research careers : second thematic report.](#)

6.14.2. Atnaujinti ES gaires, siekiant geresnės žinių valorizacijos.

Lietuvos mokslo ir inovacijų ryšių biuras Briuselyje (LINO) organizavo įvairius renginius žinių valorizacijos klausimais, juose buvo pristatoma geriausia Lietuvos žinių valorizacijos praktika, bet ir aktyviai prisidėjo prie europinio Elgesio kodekso dėl verslo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo³² (*Code of Conduct on Industry-Academia Collaboration*) rengimo. Šiame kodekse pateiktos gairės, kaip sėkmingai ir tvariai organizuoti partnerystę tarp mokslo ir verslo sektorių. Jame pateikiama keletas rekomendacijų siekiant padėti akademinėi bendruomenėi ir verslininkams užmegzti tarpusavio supratimą ir pasitikėjimą. Pagrindiniai kodekso elementai apima rekomendacijas dėl strateginio požiūrio į bendradarbiavimą, kaip suderinti pasiūlą ir paklausą ir kaip sukurti tinkamas sąlygas sėkmingai partnerystei.

6.14.3. Reformuoti mokslinių tyrimų, tyrėjų ir institucijų vertinimo sistemą.

Taryba 2024 m. parengė, patvirtino ir pradėjo įgyvendinti CoARA principų taikymo Tarybos veikloje 2024–2028 m. veiksmų planą³³, jį sudaro trys dalykinės dalys: mokslo ir studijų institucijų bei jų dalių MTEP veiklos vertinimo tobulinimas; mokslo projektų vertinimo tobulinimas; tyrėjų kompetencijų vertinimo tobulinimas (plačiau žr. Ataskaitos II skyriaus penktojo skirsnio 8.1.2.1 ir 8.3 punktuose).

6.14.4. Gerinti ES masto prieigą prie kompetencijos išteklių.

Didinant Lietuvos mokslo ir verslo galimybes dalyvauti ES mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklose, Taryboje ypač intensyviai veikė **programos „Europos horizontas“ nacionaliniai kontaktiniai asmenys (NCP)**, padėdami Lietuvos tyrėjams ir institucijoms pasinaudoti šios programos finansavimu: per pirmus ketverius „Europos horizontas“ įgyvendinimo metus Lietuvos pareiškėjai su NCP pagalba

pritraukė 159,69 mln. Eur (eCord duomenys, 2025 m. sausio mėn.). 2024 m. NCP įgyvendino 632 informacijos sklaidos ir viešinimo iniciatyvas, skirtas aktualios informacijos apie programos „Europos horizontas“ kvietimus, reikalavimus ir galimybes pateikimui. Svarbi NCP veiklos dalis – tiesioginis darbas su pareiškėjais siekiant padėti jiems pasirengti paraiškų teikimui ir optimizuoti dalyvavimo proceso galimybes. 2024 m. suteiktos 1 552 individualios konsultacijos, orientuotos į praktinius patarimus, finansavimo strategijas bei specifinių kvietimų analizę. Kartu NCP įsitraukimas į EK tinklus ir komitetus stiprina Lietuvos integraciją į Europos mokslinių tyrimų erdvę, skatina tarptautinį bendradarbiavimą. Per metus įvykdyta 312 ekspertinės veiklos veiksmų, apimančių darbą teminiuose NCP tinkluose, dalyvavimą darbo grupėse ir tarptautiniuose renginiuose, kuriuose buvo atstovaujama Lietuvos dalyvių interesams ir stiprinama jų integracija į europinius tyrimų konsorciumus. Iš viso 2024 m. NCP įgyvendino 2 511 veiklų, reikšmingai prisidedami prie Lietuvos mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos tarptautiškumo didinimo bei mokslininkų ir inovatorių įsitraukimo į programą „Europos horizontas“. Kartu NCP jau dabar aktyviai prisideda prie Lietuvos dalyvavimo rengiantis dešimtajai ES bendrajai mokslinių tyrimų ir inovacijų programai, užtikrindami šalies akademinės bendruomenės pasirengimą ir strateginę įtrauktį į būsimąją programą.

6.14.5. Pristatydamas Lietuvos mokslo bei inovacijų ekosistemą, aktyviai veikė ir Tarybos **LINO biuras Briuselyje**, 2024 m. organizavęs 13 renginių. Šie renginiai stiprino Lietuvos mokslininkų ir inovacijų kūrėjų ryšius su Europos partneriais, skatino aktyvų dalyvavimą ES programose ir pristatė Lietuvos potencialą tarptautiniu lygmeniu. Pavyzdžiui, „Europos vandenilio savaitėje“ lapkričio 18–21 d. LINO biuras kartu su NCP pirmą kartą organizavo Baltijos šalių stendą, pritraukusį daugiau nei 20 Lietuvos

organizacijų atstovų. Lapkričio 19 d. Briuselyje vykusiame renginyje „Šiaurės perspektyvos: sveikatos duomenys tyrimų ir inovacijų srityse“ buvo aptarti sveikatos duomenų taikymo iššūkiai bei bendradarbiavimo galimybės, dalyvaujant daugiau nei 20 ekspertų. Be to, spalio 23 d. renginys „Dirbtinis intelektas moksle“ buvo skirtas dirbtinio intelekto taikymo temai, o rugsėjo mėn. surengtame internetinių seminarų cikle nagrinėti socialinių MTI aspektai.

³² [New Codes of Practice for industry-academia co-creation and citizen engagement for knowledge valorisation.](#)

³³ [CoARA principų taikymo Lietuvos mokslo tarybos veikloje veiksmų planas \(2024–2028\), patvirtintas Tarybos pirmininko 2024-06-12 įsakymu Nr. V-251 „Dėl CoARA principų taikymo Lietuvos mokslo tarybos veikloje 2024–2028 metų veiksmų plano patvirtinimo“.](#)

2024 m. LINO biuro darbuotojai suteikė 169 konsultacijas Lietuvos mokslininkams ir inovatoriams, dalijosi ekspertinėmis įžvalgomis apie tinklaveiką, tarptautiškumo didinimą ir galimybes tarptautinėse programose. LINO biuras aktyviai dalyvavo IGLO tinklo veikloje ir *Science/Business Widening* iniciatyvoje, taip prisidedamas prie atstovavimo Lietuvai tarptautiniuose tinkluose. Informacija apie ES mokslo ir inovacijų politiką bei aktualijas buvo viešinama per Facebook, LinkedIn, X ir YouTube platformas, įkeliant renginių įrašus. Taip pat parengti du naujienlaiškiai „Europos horizontai“, pristatantys svarbiausias ES naujienas ir iniciatyvas. Savo veikla LINO biuras prisideda prie Lietuvos, kaip tarptautiniu mastu konkurencingos mokslo ir inovacijų ekosistemos, įvaizdžio kūrimo ir stiprina bendradarbiavimą su užsienio partneriais.

6.15. Svarbų vaidmenį įgyvendinant strateginį tikslą – intensyvinti globalią mokslo tinklaveiką remiant iš tyrėjų kylančias tarptautinių sutarčių ir tvarių mokslinių bei profesinių ryšių iniciatyvas – atlieka ir akademinės asociacijos. Jų veikla, kaip numatyta Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 73 str. 2 dalyje, yra remiama valstybės, siekiant stiprinti mokslo ir studijų sistemą, skatinti tyrėjų bendradarbiavimą bei tarptautinių ryšių plėtrą. Ši valstybės siekį įgyvendina Taryba, vadovaudamasi Nuostatais, teikdama finansinę paramą studentų sąjungų ir organizacijų, dėstytojų, mokslininkų bei kitų tyrėjų organizacijų, studentų mokslinių draugijų ir kitų asociacijų veiklai, susijusiai su mokslo ir studijų sistemai keliamais tikslais. **Akademinių asociacijų finansavimas** užtikrina, kad mokslo bendruomenė aktyviai dalyvautų tarptautinėse iniciatyvose ir ilgalaikeje tinklaveikoje. 2024 m. finansuota 38 akademinė asociacijų veikla. Skirtomis lėšomis buvo skatinama tarptautinė narystė – 28 asociacijos panaudojo finansavimą narystės tarptautinėse organizacijose

mokesčiams sumokėti, o tai leidžia mokslininkams gauti prieigą prie tarptautinių išteklių ir bendradarbiavimo galimybių. Taip pat buvo organizuojami mokslo renginiai – 25 asociacijos finansavo mokslo ar mokslo populiarinimo renginius, kuriuose pristatomos mokslinės žinios platesnei auditorijai, ir tai padėjo kurti tarptautinius ryšius ir aktyvinti diskusijas akademinėje bendruomenėje. Kartu buvo viešinama pačių asociacijų veikla – 27 asociacijos investavo į veiklos sklaidą internete, taip didindamos savo iniciatyvų žinomumą ir skatindamos didesnę profesinį įsitraukimą. Visoms finansuotoms veikloms asociacijos panaudojo daugiau kaip 160 tūkst. Eur, o finansavimas paskirstytas pagal prioritetus – didžioji dalis lėšų skirta būtent tarptautinei veiklai ir renginiams, o tai tiesiogiai prisideda prie tvarių profesinių ryšių kūrimo ir tarptautinių mokslo iniciatyvų plėtojimo.

Trečio uždavinio ketvirtos priemonės „Tyrimų infrastruktūros įveiklinimą, atnaujinimą ir gausinimą fokusuoti į tarptautinę MTI integraciją, panaudos mainų ir atvirosios prieigos plėtrą“ įgyvendinimas

7. Mokslo, technologijų ir inovacijų ekosistemos plėtra yra vienas iš 2021–2030 m. nacionaliniame pažangos plane nurodytų valstybės prioritetinių tikslų. Kartu pažymima, kad kokybiškais moksliniais tyrimais kuriamos aukšto lygio žinios turi būti tikslingai pritaikytos ir tuo didinamas jų poveikis visuomenei ir ekonomikai. Užtikrinant geresnį ir efektyvesnį mokslinių tyrimų infrastruktūros naudojimą, integruojant ją į tarptautines infrastruktūras, sustiprinama institucinė MTI sistema.

7.1. Taryba, vadovaudamasi šiais šalies strateginiais principais ir įgyvendindama Nuostatuose nustatytas funkcijas, susijusias su šalies dalyvavimu tarptautinių MTI veikloje, 2024 m. parengė ir **patvirtino Lietuvos MTI kelrodį** – ilgalaikę MTI raidos strategiją, leidžiančią planuoti tikslines valstybės investicijas į MTI, su kurių pagalba kuriamas naujas mokslinis žinojimas, mokslinių tyrimų rezultatais grįstos inovacijos,

kritiškai svarbios šalies ekonominiam augimui, visuomenės sveikatos stiprinimui, darniai socialinei ir kultūros plėtrai bei tvariam gamtos išteklių naudojimui. Kas ketverius metus atnaujinamas Lietuvos MTI kelrodis, kaip strateginis dokumentas, reikšmingai prisideda prie NPP strateginio tikslo – užtikrinti aukšto lygio mokslo žinias, didinančias šalies konkurencingumą – įgyvendinimo, jis išryškina pagrindinius Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūrų politikos iššūkius ir pateikia aktualias rekomendacijas, skatinančias stiprinti sąsajas su MTEPI politika, plėtoti bendradarbiavimą su tarptautinėmis mokslinių tyrimų infrastruktūrų ekosistemomis, orientuotis į ES ir pasaulinius viešosios politikos poreikius, taip pat atsižvelgti į Europos žaliojo kurso prioritetus ir pabrėžti horizontaliosios politikos svarbą.

Lietuvos MTI kelrodis buvo parengtas keliais etapais:

1. Paskelbtas kvietimas teikti paraiškas dėl MTI įtraukimo į rengiamą Lietuvos MTI kelrodį – gautos 22 paraiškos.

2. Paraiškos įvertintos taikant dvipakopę vertinimo sistemą:

- Slenkstinis vertinimas – jį atliko ekspertų grupė iš Lietuvos.

Į išsamųjį vertinimą perduota 17 paraiškų.

- Išsamusis vertinimas – jį atliko tarptautinė ekspertų komisija. Visos MTI suskirstytos į potencialias ir brandžias.

3. Aptartas Lietuvos MTI kelrodžio projektas:

- Lietuvos MTI kelrodžio projektas buvo pristatytas ir aptartas viešose diskusijose su akademinė bendruomene, mokslo ir studijų institucijomis, verslo atstovais;

- Po diskusijų ir atnaujinimų Lietuvos MTI kelrodžio projektui buvo pritarta Tarybos MTI komisijoje;

- Lietuvos MTI kelrodžio projektas pristatytas valstybinei Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybai.

4. Patvirtintas Lietuvos MTI kelrodis:

- Lietuvos MTI kelrodis patvirtintas Tarybos pirmo ninko 2024 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-585 „Dėl Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūrų kelrodžio patvirtinimo“.

Kartu 2024 m. Taryba, vykdydama Nuostatuose nustatytas funkcijas skatinti tarptautines MTI, finansuoti dalyvavimo jose narystės planus ir vykdyti jų stebėseną, finansavo Lietuvos institucijų dalyvavimą devyniose tarptautinėse MTI, šiam tikslui skyrė 4,7 mln. Eur. Be to, Taryba, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, pasirašė naujas sutartis su atstovaujančiomis institucijomis dėl Lietuvos narystės dviejuose Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų konsorciuose: „Europos sveikatos, senėjimo ir išėjimo į pensiją tyrimas“ (SHARE-ERIC) bei „Europos socialinių mokslų duomenų archyvas“ (CESSDA-ERIC), taip padidindama Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūrų, įstojusį į tarptautines MTI, skaičių. 2024 m. net devynios Lietuvos MTI jau buvo įstojusios į dešimt tarptautinių MTI (vienos MTI finansavimas prasidės 2025 m.).

Mokslinių tyrimų infrastruktūra suprantama kaip priemonių, išteklių ir su jais susijusių paslaugų visuma, kuria naudojami akademinė bendruomenė atlikdama mokslinius tyrimus atitinkamose mokslo srityse. MTI vienija aukšto lygio mokslo grupes, verslo atstovus, nevyriausybinės organizacijas bei kitus dalyvius ir telkia jų pastangas kuriant mokslo žinias, inovacijas, reikalingas sprendžiant socialinius ir ekonominius iššūkius. MTI veiksmingumas užtikrinamas laikantis tarpinstitucinio bendradarbiavimo, atvirosios prieigos prie duomenų, įrangos, paslaugų ir kitų išteklių suteikimo, MTI tęstinumo ir tvarumo principų, taikant ambicingus ir argumentuotus veiklos vertinimo kriterijus ir rodiklius. Užtikrinti tinkamą MTI veiklos stebėseną Tarybai padės 2024 m. veiklą pradėjusi naujos sudėties Mokslinių tyrimų infrastruktūrų komisija, sudaryta iš 11 valstybės mokslo ir studijų politiką formuojančių ar ją įgyvendinančių institucijų: Lietuvos Respublikos Prezidento bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijų, Švietimo, mokslo ir sporto bei Ekonomikos ir inovacijų ministerijų, Lietuvos universitetų rektorių bei mokslinių tyrimų institutų direktorių konferen-

cijų, taip pat Tarybos atstovų. Atviros MTI yra viena iš atvirosios mokslo sistemos dalių. Šia sistema siekiama, kad mokslo žinios būtų visiems atviroi prieinamos ir pakartotinai naudojamos, kad mokslininkų bendradarbiavimas ir dalijimasis informacija būtų naudingas mokslui ir visuomenei, kad mokslo žinių kūrimo, vertinimo ir komunikavimo procesai būtų atviri ne tik akademinėi bendruomenei, bet ir kitai visuomenės daliai.

7.2. Taryba, vykdydama savo Nuostatuose nustatytą **patariamąjį atvirosios mokslo politikos įgyvendinimo klausimais vaidmenį** ir įgyvendindama Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 51 str. nuostatas, parengė ir 2024 m. rugpjūčio 30 d. patvirtino Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos rezultatų tvarkos aprašą³⁴, jis pamažu pakeis iki šiol galiojusias 2016 m. patvirtintas Atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gaires³⁵. Šis sprendimas rodo Tarybos siekį derinti mokslo skaidrumą, inovacijas ir praktinius akademinės bendruomenės bei visuomenės poreikius, taip stiprinant mokslo ir tyrimų rezultatų įtaką Lietuvos žinių ekonomikai ir darniai plėtrai. Siekiant užtikrinti sklandų pereinamąjį laikotarpį, dalis minėto aprašo nuostatų, kurių įgyvendinimui reikalingas papildomas pasirėngimas, įsigalios nuo 2030 m. sausio 1 d.

7.3. Be to, Taryba kartu su septyniolika partnerių toliau įgyvendino nuo 2022 m. pradėtą HORIZON-WIDE-RA-2021-ERA-01 lėšomis finansuojamą projektą „**Atviras universalus mokslas**“ (angl. *Open Universal Science*, OPUS). Jame numatyta parengti priemonės, kurios paskatintų tyrėjus taikyti atvirosios mokslo praktiką. OPUS projektu įgyvendinti Tarybos prioritetai, susiję ne tik su atvirosios mokslo skatinimu, bet ir su mokslininkų vertinimo sistemos tobulinimu bei tarptautinių tinklų plėtra: į projekto įgyvendinimą

Lietuvoje įsitraukė 26 tyrėjų grupės, gilinančios teorines žinias ir atvirosios mokslo principų taikymo savo akademinėje veikloje idėjas ir įgūdžius; atstovaudami Tarybai, projekto koordinatoriai su EK suderino projekto veiksmų planą, dalyvavo tarptautiniuose susitikimuose, teikė strateginius dokumentus EK, taip didindami Lietuvos tarptautinį žinomumą ir dalyvavimą formuojant Europos atvirosios mokslo politiką.

7.4. Taryba, nuosekliai laikydamosi nuostatos, kad šiuolaikinė ir nuolat atnaujinama mokslinių tyrimų įranga, kuria dalijamasi laikantis atvirosios mokslo principų, iš esmės prisideda prie tyrimų kokybės ir jų konkurencingumo užtikrinimo, 2024 m. investavo 5,9 mln. Eur į **mokslo infrastruktūros atnaujinimą** mokslo ir studijų institucijose. Šios investicijos yra tiesiogiai susijusios su strateginiu tikslu – tyrimų infrastruktūros įveiklinimu, atnaujinimu ir gausinimu, orientuojantis į tarptautiškumą, panaudos mainų ir atvirosios prieigos plėtrą. Paraiškas mokslo infrastruktūrai atnaujinti galėjo teikti tiek HSM, tiek NTMA mokslo sričių atstovai iš

³⁴ [Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos rezultatų tvarkos aprašas, patvirtintas Tarybos pirmininko 2024-08-30 įsakymu Nr. V-385 „Dėl Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos rezultatų tvarkos aprašo patvirtinimo“.](#)

³⁵ [Atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gairės, patvirtintos Tarybos 2016-02-29 nutarimu Nr. VIII-2 „Dėl Atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gairių patvirtinimo“.](#)

mokslo ir studijų institucijų, tačiau NTMA atveju turėjo būti pagrindžiama sąsaja su ES programomis „Europos horizontas“ arba „EURATOM“, taip pabrėžiant didesnę inovatyvumo, tarptautinio pripažinimo ir integracijos į pasaulinius mokslo ir inovacijų tinklus reikšmę. Iš viso buvo finansuoti 38 projektai – po 19 HSM ir NTMA sričių.

7.5. Vienas iš reikšmingų žingsnių siekiant sustiprinti mokslo, technologijų ir inovacijų ekosistemą – **tarptautinių taikomųjų MTEP kompetencijos centrų** kūrimas. Šie centrai ne tik spartins inovacijų kūrimą ir žinių pritaikymą, bet ir prisidės prie Lietuvos siekio tapti didelę pridėtinę vertę kuriančia, konkurencinga pasaulyje valstybe, pagrįsta tvirtu moksliniu ir technologiniu pagrindu. Lietuvos institucijos siekia tapti tokiais centrais įtraukdamos tarptautinius partnerius – užsienio mokslo ir studijų institucijas. Tarptautinių kompetencijos centrų kūrimas atliepia NPP prioritetus, jie lemia šalies gebėjimą konkuruoti pasaulinėje mokslo ir inovacijų erdvėje. Šie centrai ne tik stiprins mokslinių tyrimų bazę ir skatins jų taikymą verslo bei socialinėms inovacijoms, bet ir kurs patrauklią tyrimų aplinką, prisidedančią prie talentų pritraukimo ir išlaikymo Lietuvos mokslo bei studijų sistemoje.

Atsižvelgdama į šiuos tikslus, Taryba 2024 m. pakvietė Lietuvos mokslo ir studijų institucijas bei Lietuvos universitetų ligonines dalyvauti viešose konsultacijose, kurių metu buvo nustatomos tarptautinių taikomųjų MTEP kompetencijos centrų kūrimo idėjos ir galimi tarptautiniai partneriai, siekiant pritraukti juos ilgalaikiam bendradarbiavimui. Taryba, organizavusi potencialių kandidatų viešųjų konsultacijų procesą, siekė užtikrinti aukščiausią administravimo kokybę ir visą procesą vykdė remdamasi objektyviais kriterijais ir nepriklausomų konsultantų išvadomis. Viešosios konsultacijos vyko keliais etapais:

- Vienuolika kandidatų kartu su Lietuvos partneriais pateikė ketinimų kurti tarptautinius taikomuosius

MTEP kompetencijos centrus dokumentus, informuodami ir apie planuojamus pritraukti užsienio partnerius. Pateiktus dokumentus įvertino keturių tematinų konsultantų grupių (socialinių mokslų; žemės ūkio ir biologijos mokslų; medicinos mokslų; technologijos mokslų), kurias sudarė aukštos kompetencijos (įskaitant kompetencijas mokslo vadybos srityje) užsienio ir Lietuvos konsultantai, dalyvaujant socialiniams partneriams bei Tarybos mokslo ir inovacijų patarėjams (Mol). Tarp tokių svarbių vertinamųjų aspektų, kaip centro sudėtis, veiklos struktūra, poreikis nacionaliniu ir tarptautiniu lygiais ir kt., pirmą kartą kandidatų buvo prašoma pateikti kompetencijos centro vadovo aprašomąjį (angl. *narrative*) CV, pagrįsti, kaip bus užtikrinamas tyrimų kultūros (angl. *Research culture*), atvirojo mokslo (angl. *Open Science*) koncepcijos, akademinės etikos principų taikymas. Šie aspektai leido nustatyti kompetencijos centrus, kuriuose yra stipri lyderystė ir aiški strategija, kaip pasiekti ilgalaikių tikslų ir užtikrinti centrų tvarumą, išskirti inovatyvius, socialiai atsakingus ir įtraukius kompetencijos centrus, kurie pabrėžia ne tik tyrimų kokybę, bet ir tyrėjų laisvę bei kūrybą, taip sukuriant inovatyvią ir atsakingą tyrimų aplinką, ir kurie prisideda prie mokslo kaip atviros ir visiems prieinamos erdvės plėtos.

- Tolesniame viešųjų konsultacijų etape visi kandidatai buvo pakviesti į nuotoline konsultacijas – klausimų ir atsakymų sesijas – pristatyti savo kuriamus kompetencijos centrus. Sesijose dalyvavo kandidatų atstovai, konsultantai, socialinių partnerių atstovai, Tarybos Mol. Buvo sudaryta galimybė tiesiogiai užduoti klausimus ir tikslinti pateiktą informaciją. Per sesijas konsultantų grupės galėjo geriau įvertinti kompetencijos centrų potencialą ir galimas rizikas, patys kandidatai įsitikinti nuosekliu ir atviru viešųjų konsultacijų procesu, išgirsti konsultantų įžvalgas.

- Pasibaigus klausimų ir atsakymų sesijų etapui, kiekviena iš keturių tematinų konsultantų grupių parengė apibendrintas išvadas ir pateikė galutinį siūlomų partnerių

kurti kompetencijos centrų sąrašą, nurodydamos jų kūrimo Lietuvoje poreikį, aktualumą ir perspektyvas.

- Pateiktos rekomendacijos buvo perduotos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai dėl tarptautinių kompetencijos centrų sąrašo ir institucinės sudėties patvirtinimo. Šiai priemonei skirta 42 mln. Eur. Kompetencijos centrų kūrimo veikla bus finansuojama pagal 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos mokslo plėtros programos pažangos priemonę Nr. 12-001-01-02-01 „Stiprinti inovacijų ekosistemas mokslo centruose“.

Įgyvendindama strateginiame plane nustatytas priemones dėl tyrimų infrastruktūros įveiklinimo, atnaujinimo ir gausinimo, centruodamasi į tarptautinę MTI integraciją, taikydama atvirojo mokslo principus, Taryba 2024 m. padarė pastebimą pažangą link veiklos tarptautiškumo plėtros – buvo išplėstas šalies dalyvavimas tarptautiniuose tinkluose, papildyta šalies mokslinių tyrimų bazė, o naujasis Lietuvos MTI kelrodis suteikė aiškią kryptį tolesnei MTI plėtrai ir tarptautinei tinklaveikai, siekiant mokslo konkurencingumo, mokslinių tyrimų kokybės sprendžiant valstybei ir visuomenei kylančius iššūkius. Kartu finansuojami projektai ir programos stiprino akademinio, verslo ir viešojo sektoriaus partnerystes, skatindami žinių ir technologijų perdavimą bei bendrų tyrimų plėtrą. Įgyvendinami tarptautiniai projektai skatino gerosios praktikos diegimą ir institucijų tarpusavio ryšius. Ši Tarybos veikla 2024 m. aiškiai atspindi indėlį į strateginio uždavinio „Skatinti šalies mokslo atvirumą ir tarptautinį bendradarbiavimą“ įgyvendinimą, sudarant tvarias sąlygas žinių perdavimui, inovacijoms ir mokslo bendruomenės tarptautiniam pripažinimui.

2.5. PENKTASIS SKIRSNIS – KETVIRTO UŽDAVINIO „UŽTIKRINTI LIETUVOS MOKSLO TARYBOS VEIKLĄ“ ĮGYVENDINIMAS

17

Siūlymų mokslo ir studijų politikos formuotojams

3

Parengtos poveikio vertinimo studijos

630

Vertinimams pasitelktų Lietuvos ir užsienio ekspertų

367

Ekspertų duomenų bazėje (EDB) užregistruota naujų ekspertų

70

iš jų užsienio ekspertų

43

Apeliacijos dėl paraiškų ar ataskaitų ekspertinio vertinimo

23

Patenkintos (visiškai arba iš dalies) apeliacijos

14 676

Formaliojo universitetų, mokslinių tyrimų institutų, kolegijų MTEP, meno veiklos vertinimo metu įskaityti objektai

10

Administracijos darbuotojų stažuočių užsienio mokslinius tyrimus finansuojančiose institucijose

Įgyvendindama šį uždavinį, Taryba vykdė priemones 12-001-11-05-01 „Įgyvendinti Lietuvos mokslo tarybos funkcijas“ ir 12-001-11-05-02 „Užtikrinti EEE/NOR programos administravimo funkcijų ir procedūrų įgyvendinimą“. Šio uždavinio pažangą numatyta matuoti pagal vieną poveikio rodiklį – „Paskelbti visi suplanuoti kvietimai, laiku atliktas paraiškų ir ataskaitų ekspertinis vertinimas, atliktas mokslo kokybės ekspertinis vertinimas, proc.“. Jo pasiekta vertė – 100 proc.

8. Uždaviniu „Užtikrinti Lietuvos mokslo tarybos veiklą“ buvo siekiama Tarybos 2024–2026 metų strateginiame veiklos plane³⁶ nurodytų strateginės veiklos krypčių ir prioritetų:

- proaktyviai įgyvendinti mokslo ir studijų politiką dedikuojant ekspertinius išteklius ir teikiant mokslu grįstų sprendimų siūlymus jos formuotojams;
- mokslo vertinimą orientuoti į poveikio svarbą tobulinant vertinimo metodikas ir abipusę komunikaciją, stiprinant ekspertų ir personalo kompetencijas ir atsižvelgiant į CoARA gaires, gilinti mokslo ir verslo bendruomenių bei viešojo sektoriaus sąveiką formuojant tarpusavio pasitikėjimo aplinką visuose bendrų projektų etapuose;
- didinti konkursinio finansavimo efektyvumą mažinant biurokratinę našta mokslininkams, skaitmeninant procesus ir stiprinant Tarybos institucinius gebėjimus.

³⁶ Lietuvos mokslo tarybos 2024–2026 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Tarybos valdybos 2024 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 8V-5 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos 2024–2026 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“.

8.1. Taryba proaktyviai įgyvendino mokslo ir studijų politiką dedikuodama tam ekspertinius išteklius ir teikdama siūlymus jos formuotojams:

8.1.1. Taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 15 str. 1 dalyje bei įgyvendindama Tarybos Nuostatuose nustatytus veiklos tikslus: „Teikti valstybės mokslo ir studijų politiką formuojančioms institucijoms siūlymus, išvadas bei rekomendacijas dėl MTEP, moksliniais tyrimais grįstų inovacijų, aukštojo mokslo ir mokslininkų rengimo politikos formavimo ir įgyvendinimo“ ir „Formuoti MTEP palankią aplinką“, 2024 m. valstybės mokslo ir studijų politiką formuojančioms institucijoms, tarptautinėms organizacijoms pateikė **17 dokumentų** su pasiūlymais ir rekomendacijomis:

- **Trys pasiūlymai teikti dėl MTEP raidos ir moksliniais tyrimais grįstų inovacijų.**

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto **ministerijai** Taryba, kritiškai įvertindama teisės akto projektą, kuriuo siekta Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimo aprašą³⁷ atnaujinti plačiau, pateikė siūlymą atsižvelgiant į tai, jog projektu siūlomas pakeitimas galėtų būti taikomas tik būsimam 2028 m. numatytam ekspertiniam vertinimui, kuris reglamentuojamas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 751, 752 ir 753 str. įtvirtinta nuostata, kad kas penkerius metus atliekamas Lietuvos universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimas yra vadinamas ekspertiniu vertinimu, o ne palyginamuoju ekspertiniu vertinimu. Po ilgų diskusijų, dalyvaujant ŠMSM, Tarybos, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, mokslinių tyrimų institutų atstovams, minėtas aprašas papildytas punktu, kurio pagrindu buvo inicijuotas universitetų ir mokslinių tyrimų institutų duomenis patikslinusių vertinamųjų vienetų įvertinimas – jis įgyvendintas 2024 m. (žr. plačiau Ataskaitos II skyriaus penkto skirsnio

8.4.2 papunktyje).

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto **ministerijai** Taryba pasiūlė iš esmės išnagrinėti valstybinių mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklą, būtinų valstybės ir visuomenės aktualioms problemoms spręsti, finansavimo principus bendroje MTEP finansavimo sistemoje juos labiau siejant su valstybės institucijų poreikiais ir orientuojant į praktines rekomendacijas visuomenės iššūkiams spręsti, o ne tik į tarptautines publikacijas.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos **ministerijai** Taryba pateikė siūlymą dėl bendradarbiavimo stiprinimo plėtojant mokslinius tyrimus gynybos ir saugumo srityje. Atkreiptas dėmesys, kad, vadovaujantis papildomumo principu, reikėtų nustatyti tikslingesnę 2–5 MTEP etapų taikomųjų mokslinių tyrimų poreikį gynybai bei saugumui ir sparčiau vykdyti MTEP paslaugų viešuosius pirkimus gynybos ir saugumo srityje. Bendradarbiavimo aktyvinimui svarbu nustatyti naujų finansavimo schemų poreikį, kompetencijų centrų (susijusių su gynybos tyrimais ir pramone) regionuose steigimo svarbą bei galimybes (finansines, rizikų nustatymo bei tinkamų apsaugos priemonių nustatytoms rizikoms pašalinti taikymo ir kt.) finansuoti mokslinius tyrimus, skirtus gynybos reikmėms. Tam pasitarnaus rengiama Gynybos paskirties mokslinių tyrimų galimybių studija.

- **Pasiūlymas dėl nacionalinių MTEP veiklos prioritetų ir MTEP infrastruktūros plėtros.**

Taryba pateikė siūlymus dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projekto ir rėmė pagrindines veiklos kryptis bei visuotinį požiūrį į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Juo siekiama gerinti aukštojo mokslo kokybę, investuoti į mokslinius tyrimus. Taryba pabrėžė būtinybę patikslinti šį projektą, įterpianč tyrėjų karjeros diversifikavimo siekį ir nelinejinės, daugialypės tyrėjų karjeros modelio pripažinimą bei taikymą mūsų šalyje. Veiksmų įgyvendinimas, Tarybos nuomone, turėtų būti svarbus „tarptautinę vertę

kuriančiam aukštajam mokslui“, todėl buvo siūloma plėsti šį prioritetą apimant ir mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros segmentą, pavyzdžiui, „tarptautinę vertę kuriantis aukštasis mokslas bei moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra“.

- **Pasiūlymas dėl atvirojo mokslo politikos įgyvendinimo.**

Lietuvos **mokslo ir studijų institucijoms** bei MTEP **finansuojančioms institucijoms** Taryba siuntė informaciją apie Tarybos pirmininko 2024 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-385 „Dėl Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų rezultatų tvarkos aprašą, juo siekiama sudaryti sąlygas didesniai MTEP rezultatų atvirumui, plačiai mokslinių tyrimų duomenų sklaidai ir aukštiems skaidrumo bei akademinės etikos standartams. Taryba pabrėžė aktyvaus bendradarbiavimo su institucijomis siekį, užtikrinant sklandų nuostatų įgyvendinimą. Lietuvos mokslo ir studijų institucijos bei pareiškėjai buvo konsultuojami klausimais, susijusiais su naujais reikalavimais. Taigi Taryba užtikrino ne tik nacionalinio reguliacinio pagrindo sukūrimą, bet ir inicijavo aktyvų bendradarbiavimą su institucijomis bei tarptautiniais partneriais.

³⁷[Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimo aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V-1593 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ 2.2–2.6 papunkčių įgyvendinimo“.](#)

• **septyni pasiūlymai dėl dalyvavimo tarptautinėse ir nacionalinėse MTEP politikos iniciatyvose, Lietuvos dalyvių integracijos į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę.**

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto **ministerijai** Taryba pateikė siūlymą prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų erdvės penkių veiksmų (angl. *Open Science, Research Careers, Research Assessment, Knowledge Valorisation, Science for policy*) įgyvendinimo tiek ekspertinėmis žiniomis, tiek personalo ištekliais.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai Taryba pateikė siūlymą įsitraukti į keturias EK siūlomas bendrai finansuojamas partnerystes ir jose aktyviai dalyvauti (*European Partnership on Brain Health; Forests and Forestry for a Sustainable Future; European Partnership for Resilient Cultural Heritage; European Partnership on Pandemic Preparedness*).

Taryba teikė monitoringo ataskaitą dėl **EBPO** rekomendacijų dėl atsakingai diegiamų neurotechnologijų inovacijų (angl. *The OECD Recommendation on Responsible Innovation in Neurotechnology*)³⁸ 2020–2024 m. įgyvendinimo Lietuvoje. Ataskaita parengta pagal EBPO metodiką. Aktyviai dalyvaudama EBPO Biotechnologijų, nanotechnologijų ir konvergencinių technologijų darbo grupėje, Taryba pateikė siūlymus dėl EBPO rengiamos apibendrintos monitoringo ataskaitos (*Draft Report on the Implementation of the OECD Recommendation on Responsible Innovation in Neurotechnology DSTI/STP/BNCT(2024)10*) tobulinimo.

Taryba pateikė siūlymus Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (**UNESCO**) rengiamų rekomendacijų dėl neurotechnologijų etikos (angl. *Recommendation on the ethics of neurotechnology*) tobulinimui: atkreipė dėmesį į etinių vertinimų ir nepriklausomų auditų būtinybę, finansavimo ir prieinamumo problemas. Buvo pasiūlytos atskiros rekomendacijų skiltys dėl etinių, socialinių ir kultūrinių problemų, rekomendacijos papildytos jų kokybiškos priežiūros

mechanizmo svarba.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto **ministerijai** Taryba pateikė nuomonę dėl EK dokumento Nr. 5820/24 „Baltoji knyga dėl galimybių didinti paramą dvejopos paskirties potencialą turintiems moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai“. Taryba, išnagrinėjusi EK pateiktas tris galimybes, kaip pagerinti civilinių ir gynybos MTEP integraciją Europos pramonėje, pateikė nuomonę, kad Tarybos kuruojamai sričiai tinkamiausia dvejopos paskirties potencialą turinčių MTEP veiklų finansavimo galimybė yra trečioji, t. y. EK siūlymas sukurti specialią priemonę, kurioje būtų skiriama parama dvejopos paskirties potencialą turinčioms technologijoms. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija į siūlymą neatsižvelgė.

Lietuvos Respublikos teisingumo **ministerijai** Taryba pagal kompetenciją pateikė nuomonę „Dėl Europos Tarybos ministrų komiteto Žmogaus teisių stebėjimo komiteto studijos, kurioje vertinamas poreikis bei galimybės imtis tolesnių teisinių priemonių žmogaus teisių ir aplinkosaugos srityje, projekto“. Taryba siūlė atkreipti dėmesį, kad, kai nėra bendro ES valstybių narių sutarimo dėl sveikos aplinkos teisės turinio, šią teisę įtraukti į Europos Žmogaus Teisių Teismo korpusą būtų pernelyg ankstyva. Taryba pažymėjo, kad sveikos aplinkos teisė neturi tapti kliūtimi siekiant adekvačiai įvertinti geopolitinį kontekstą, vertinimui pasitelkiant argumentus ir dėl jų diskutuojant.

Taryba, atsižvelgdama į **Lietuvos Respublikos Seimo** Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto kreipimąsi dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo naujos redakcijos ekspertinio vertinimo, teikė nuomonę apie Lietuvos Respublikos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo projektą. Taryba pritarė šio centro funkcijų pakeitimui, nes tai įgalins jį sistemingai vykdyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimus,

užtikrinant jų tęstinumą ir mokliškai pagrįstų rezultatų sklaidą.

• **Trys pasiūlymai dėl MTEP veiklų reglamentuojančių teisės aktų, jų projektų tobulinimo.**

Lietuvos Respublikos energetikos **ministerijai** ir Lietuvos Respublikos aplinkos **ministerijai** Taryba pagal kompetenciją pateikė pastabas ir pasiūlymus „Galutinio atnaujinto Lietuvos Respublikos nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano 2021–2030 m. projektui“ (NEKSVP). Pažymėdama, kad ambicingos ir laiku taikytos priemonės galėtų prisidėti prie konkurencingumo užtikrinimo NEKSVP strateginių sprendimų sąveikoje su inovacijų ciklo nepertraukiamumu. Taryba tuo tikslu NEKSVP siūlė numatyti pažangioms inovacijoms būtinų žemų MTEP etapų (2–5 MTEP etapai³⁹) taikomųjų mokslinių tyrimų projektų portfelius, skirtus kompleksinei ir subalansuotai energijos gamybos ir kaupimo sistemos plėtrai, jie turės didelę pridėtinę vertę kuriant, pavyzdžiui, naujas vandenilio technologijas, branduolinės energetikos sprendinius ar skaitmeninant energetikos sektorių. NEKSVP mokslinių tyrimų įgyvendinimo apimtyje Taryba siūlė plėsti, nes planuojama Tarybos koordinuojamų priemonių apimtis yra per siaura, todėl būtų galima daryti

³⁸ [Recommendation of the Council on Responsible Innovation in Neurotechnology](#).

³⁹ [Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-06-06 nutarimas Nr. 650 „Dėl Rekomenduojamos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros etapų klasifikacijos aprašo patvirtinimo“](#).

prielaidą, kad bus sudėtinga suvaldyti rizikas, kylančias energijos technologijas kuriančiai šaliai. NEKSVP patvirtintas 2024 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1069 „Dėl Nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano 2021–2030 m. patvirtinimo“. Į Tarybos siūlymus atsižvelgta ir Taryba kaip viena iš atsakingų subjektų nurodyta politikos priemonėse, kurios atitinka Tarybos veiklos tikslą organizuoti ir vykdyti programinį konkursinį MTEP finansavimą.

Taryba pateikė siūlymus dėl Lietuvos Respublikos **Vyriausybės** 2020 m. spalio 28 d. nutarimo Nr. 1187 „Dėl Paramos atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtrai, energijos efektyvumo didinimui, moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sektoriuje administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projekto tobulinimo. Siūlyme daug dėmesio buvo skiriama MTEP projektų administravimo proceso veiksmingumui didinti. Aprašu buvo siekiama nustatyti paramos šaltinių lėšų panaudojimo atsinaujinančių energijos išteklių plėtros srities projektams, energijos efektyvumo didinimo srities projektams, MTEP projektams atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje tvarką: šių projektų atrankos reikalavimus ir procedūras, jų įgyvendinimo priežiūros reikalavimus, taip pat funkcijų, teisių ir atsakomybės pasiskirstymą tarp šiuos projektus administruojančiosios, vykdančiosios ir koordinuojančiosios institucijų. Buvo sprendžiamas klausimas dėl poreikio pavesti Tarybai vykdančiosios institucijos funkcijas ir jas atskirti nuo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros funkcijų. Buvo patvirtinta sąvoka „Vykdančioji institucija – Lietuvos mokslo taryba, atsakinga už mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje projektų įgyvendinimą, ar Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra, atsakinga už atsinaujinančių energijos išteklių plėtros pro-

jektų, elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos mažos galios elektrinėse ir (ar) energijos kaupimo įrenginių projektų ir energijos efektyvumo didinimo projektų įgyvendinimą.“.

Taryba taip pat įtraukta į atsinaujinančių energijos išteklių plėtros projektų atrankos komiteto, skirto vykdančiosios institucijos įvertintoms projektų paraiškoms atrinkti, sudėtį. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų **ministerijai** pateiktas siūlymas Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2025–2027 m. projektui. Prie šių gairių įgyvendinimo Taryba prisideda skirdama lėšas konkursinio finansavimo priemonėms ir su jomis susijusių ekspertinės veiklos išlaidų apmokėjimui, įtraukdama diasporos atstovus į ekspertinę veiklą, taip pat finansuodama tyrimus, kuriuos vykdo užsienio lietuviai kartu su Lietuvos tyrėjais. Ministerija pritarė Tarybos pateiktiems siūlymams dėl gairių 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2025–2027 m. projekto rodiklių, kurių Taryba sieks, įgyvendindama šio plano veiksmus „Įtraukti diasporos tyrėjus ir mokslininkus į Lietuvos mokslo tarybos administruojamų mokslinių tyrimų bei paramos tyrėjų karjerai projektų vykdymą ir vertinimą“, „Įtraukti diasporos mokslininkus į Lietuvos mokslo tarybos sudaromas ekspertų komisijas“ bei „Remti diasporos studentų mokslines praktikas Lietuvoje“.

• **Du pasiūlymai dėl aukštojo mokslo ir mokslininkų rengimo politikos formavimo ir įgyvendinimo, dėl teisės aktų, reglamentuojančių mokslo ir meno doktorantūrą, projektų.**

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto **ministerijai** Taryba pateikė pastabas dėl Meno doktorantūros nuostatų, patvirtintų švietimo ir mokslo ministro 2017 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. V-69 „Dėl meno doktorantūros nuostatų patvirtinimo“, pakeitimo projekto, kuris buvo parengtas atsižvelgiant į išsamius Tarybos bei Vilniaus dailės akademi-

jos siūlymus. Meno doktorantūros nuostatai atnaujinti 2024 m. lapkričio 21 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-1302 patvirtinus pakeitimus. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto **ministerijai** Taryba pateikė siūlymus dėl mokslo doktorantūros nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. gegužės 18 d. įsakymo Nr. V-739 „Dėl mokslo doktorantūros nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto, kuris buvo parengtas atsižvelgiant į Tarybos siūlymus, susijusius su doktorantūros dalyviams (doktorantūros komiteto nariams, doktorantų vadovams, gynimo tarybų nariams) keliamais reikalavimais baigiant galioti Valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų pareigybių minimalių kvalifikacinių reikalavimų aprašo nuostatoms. Taryba pritarė projekte numatyti keliamų reikalavimų mokslo doktorantūros dalyviams sąsajai su doktorantūros teise įgijusios institucijos ar koordinuojančiosios institucijos, kai doktorantūros teise yra įgijusios kelios institucijos, nustatytais kvalifikaciniais reikalavimais asmenims, siekiantiems užimti vyriausiojo ar vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas, tačiau atkreipė dėmesį, kad būtinas pereinamasis laikotarpis. Mokslo doktorantūros nuostatai atnaujinti 2024 m. balandžio 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-426 patvirtinus pakeitimus. Taip pat Taryba, įgyvendindama Mokslo doktorantūros nuostatuose reglamentuotą pavedimą, kad universitetai doktorantūros komiteto sudėties pakeitimus turi derinti su Taryba, ir atsižvelgdama į šios veiklos praktiką bei universitetų pastebėjimus, 2024 m. pateikė siūlymą Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai patikslinti doktorantūros komitetui taikomus reikalavimus, išdėstant juos į 14 papunkčių, siekiant aiškesnio, nuoseklesnio reglamentavimo.

• Kartu Taryba, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos

mokslo ir studijų įstatymo 752 str. 4 dalį ir 753 str. 1 dalį ir įgyvendindama Tarybos Nuostatuose nustatytą funkciją „Teikti siūlymus ir išvadas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai dėl valstybės biudžeto lėšų paskirstymo mokslo ir studijų institucijoms MTEP veiklai pagal mokslo sritis ir meno veiklai vykdyti“, siūlė:

- universitetams ir mokslinių tyrimų institutams valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo, skiriamam MTEP pagal mokslo sritis ir meno veiklai, proporcijas išlaikyti tas pačias kaip ir 2023 m.;
- formaliojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vertinimo kriterijų svorio koeficientus išlaikyti tokiais pačiais kaip ir 2023 m.;
- aptarti galimybę, skirstant kolegijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšas MTEP ir meno veiklai 2025 m., įtraukti kolegijų MTEP, meno veiklos perspektyvumo koeficientą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai prieinamus susijusius duomenis apie Lietuvos kolegijas. Siūlymas buvo grindžiamas pastaraisiais metais (2023–2024 m.) kelis kartus didinamu baziniu finansavimu kolegijoms MTEP, meno veiklai plėtoti, o pagal vertinimui teikiamus ir įskaitytus MTEP veiklos rezultatus joks augimas nenustatytas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad kolegijų meno sklaidos vienetai vertinti pirmą kartą, taip pat 2024 m. pirmą kartą nebuvo vertintos kitos, su MTEP susijusios veiklos, kurios buvo vertintos ankstesniais metais;
- apsvaistyti galimybę ateityje kolegijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšas MTEP ir meno veiklai skirti ne pagal vieno metų vertinimo rezultatus, bet pamažu didinant laikotarpį iki dvejų ir trejų metų, atsižvelgiant į formaliojo kolegijų vertinimo MTEP, meno veiklos rūšis, kurios gali būti palyginamos, sumuojamos per atitinkamą laikotarpį, siekiant subalansuoti skirtingais metais galimus kolegijų MTEP, meno veiklos pasiekimų svarbesnius skirtumus.

Tarybos siūlymus dėl kolegijų valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų paskirstymo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai aptarė, diskutuota ir su kolegijomis – reikalingi Mokslo ir studijų įstatymo nuostatų pakeitimai, kurie kol kas nėra įgyvendinti.

8.1.2. Taryba, vykdydama Tarybos Nuostatuose nustatytą funkciją „Vykdyti Tarybos administruojamų MTEP programų bei priemonių įgyvendinimo stebėseną, jų poveikio vertinimą“, atliko šiuos veiksmus ir apžvalgas:

8.1.2.1. Taryba, įgyvendinusi palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimą ir 2024 m. pradžioje pristačiusi akademinę bendruomenei bei socialiniams partneriams šio vertinimo bei jo dalyvių grįžtamojo ryšio rezultatus, nepaisant bendro pozityvaus dalyvių įvertinimo, nutarė atlikti universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos nacionalinių vertinimų sistemos išsamią analizę, siekdama identifikuoti tobulintinas vertinimo metodikų nuostatas, orientuojant vertinimus į poveikio svarbą, atsižvelgiant į CoARA gaires bei kitas tarptautiniu mastu diskutuojamas mokslo vertinimų tendencijas. Šią iniciatyvą aktyviai palaikė Mokslo ir studijų politikos ekspertų komitetas, kurio nariai paskirti dviejų darbo grupių, sudarytų iš Tarybos ekspertų komitetų bei socialinių partnerių, vadovais. Šia iniciatyva siekiama: 1) tobulinti ekspertinį universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos vertinimą, parengiant šio vertinimo proceso ir įgyvendinimo vertinimo studiją, daugiausia dėmesio skiriant MTEP veiklos vertinimo pagal tris kriterijus (MTEP veiklos kokybę; ekonominis ir socialinis poveikis; perspektyvumas) analizei ir rekomendacijų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai parengimui bei vertinimo organizavimo proceso kokybės tobulinimui; 2024 m. parengta techninė užduotis užsienio ekspertams, siekiant į procesą įtraukti tarptautinės nacionalinių mokslo vertinimų patirties

turinčius ekspertų iš Jungtinės Karalystės, Skandinavijos ir kitų šalių; 2) peržiūrėti formalųjį universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP, meno veiklos vertinimą pirmiausia CoARA principų atžvilgiu, įgyvendinant CoARA principų taikymo Tarybos veikloje 2024–2028 m. veiksmų planą, taip pat siekiant Lietuvos MTEP vertinimo visos sistemos tobulinimo; 2024 m. dalyvauta CoARA renginiuose stiprinant kompetencijas ir siekiant pasisemti atsakingo bibliometrinių rodiklių taikymo mokslo vertinimuose gerosios tarptautinės praktikos. 2024 m. gruodžio 4–6 d. tarptautinėje konferencijoje „REvaluation '24: Navigating times of Change“ Vienoje pristatyta Lietuvos nacionalinė mokslo vertinimo sistema ir dalyvauta viešose tarptautinėse diskusijose mokslo vertinimo klausimais.

8.1.2.2. Vienu svarbiausių Tarybos metų pasiekimų laikomas Lietuvos MTI kelrodis – nacionalinis strateginis dokumentas, kuriame apibrėžtos ilgalaikės nacionalinės ir tarptautinės MTI politikos kryptys, prioritetai, galimybės, perspektyvos bei ateities vizijos. Šiame kelrodyje išryškinti svarbiausi Lietuvos mokslinių tyrimų politikos iššūkiai ir pateiktos rekomendacijos, kaip skatinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis ekosistemomis, suderinus su ES poreikiais ir Europos žaliojo kurso prioritetais (plačiau apie jo parengimą žr. Ataskaitos II skyriaus ketvirtojo skirsnio 7.1 punkte).

8.1.2.3. Taryba taip pat siekia tobulinti **tarptautiškumo skatinimo priemones**, didinti jų veiksmingumą ir orientuoti tarptautinio bendradarbiavimo kryptis pagal Lietuvos ir ES prioritetus. Pagal ekspertų grupės, kuriai vadovavo Mokslo ir studijų politikos komiteto atstovas, siūlymus, šios priemonės turėtų apimti tarpvalstybinių susitarimų skaičiaus didinimą, naujų tarptautinių tarpinstitucinių programų kūrimą, jų finansavimo plėtrą, geresnį karjeros ir rezultatų viešinimą užsienyje bei visapusiškesnę tarptautiškumo rodiklių stebėseną. Kartu tyrime išskirtos pagrindinės bendradarbiavimo kryptys – Baltijos jūros regiono strateginiai ir saugumo as-

pektai, aukštais mokslo pasiekimais pasižyminčios Europos šalys, Šiaurės Amerikos valstybės (ypač gynybos, saugumo ir energetikos srityse), Azijos valstybės su aukštomis technologinių inovacijų galimybėmis, taip pat politiniu ir ekonominiu požiūriu reikšmingos Ukrainos ir Moldovos partnerystės. Šių rekomendacijų įgyvendinimas ateityje leis užtikrinti kryptingą, ilgalaikį ir glaudų tarptautinį bendradarbiavimą, siejamą su Lietuvos mokslo ir inovacijų strateginiais tikslais (plačiau žr. Ataskaitos II skyriaus ketvirtojo skirsnio 6.1–6.5 punktuose).

8.1.2.4. 2024 m. pradėti **podoktorantūros ir konkursinės doktorantūros studijų** *ex post* vertinimų, siekiant užtikrinti jų kokybę ir strateginę kryptį, parengiamieji darbai: rinkti podoktorantūros stažuotių 2017–2024 m. kvietimų statistiniai duomenys, Tarybos Mokslo ir studijų politikos komitetas svarstė šių vertinimų atlikimo alternatyvas (Tarybos ekspertų darbo grupė ar išorės tiekėjų paslaugos), aptartos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai teiktos pastabos konkursinės doktorantūros priemonės aprašui, remiantis ankstesne konkursų organizavimo patirtimi.

8.1.2.5. 2024 m. Taryba inicijavo **mokslininkų grupių projektų (MIP) XIII kvietimo** *ex post* vertinimą, daugiausia dėmesio skiriant teisiniams, procedūriniais ir administraciniais aspektams bei ekspertinio vertinimo kokybei. Siekiant laiku užtikrinti veiksmingą teisinės bei administracinės bazės optimizavimą MIP XIV kvietimui, vertinimo procesas buvo suskirstytas etapais: pirmajame etape prioritetas teikiamas teisinės terpės ir ekspertinio vertinimo kokybės analizei, o kiti uždaviniai – pasitelkiamų ekspertų atitikties vertinimas bei projektų vykdytojų, mokslo ir studijų institucijų bei Tarybos administracijos apklausos dėl patirčių, susijusių su minėtu kvietimu, – bus įgyvendinti vėlesniame etape. Preliminarūs pirmojo etapo rezultatai jau pristatyti Tarybos padaliniais ir šiomis išvalgomis, kurios iš dalies sutampa su Tarybos padalinių nepriklausoma nuomone, bus pasinau-

dota skelbiant MIP XIV kvietimą, tobulinant jo dokumentų formas ir sąlygas.

Šios Tarybos veiklos vienos iš pirmųjų, kuriomis įgyvendinama Tarybos strateginės kryptys ir prioritetai mokslo vertinimą orientuoti į poveikio dimensiją ir didinti konkursinio finansavimo efektyvumą. Siekiama, kad *ex post* vertinimai būtų paremti kokybiniais rodikliais, kartu pagrįsti statistiniais duomenimis ir ekspertinėmis išvalgomis, kurios leistų nustatyti ne tik Tarybos finansuojamų priemonių veiksmingumą, bet ir tarpusavio sąsajas ar loginius ryšius, duodančius papildomą teigiamą ar neigiamą efektą.

8.2. 2024 m. vykdant Tarybos, kaip ekspertinės ir patariamiosios valstybės mokslo ir studijų politikos klausimais, funkcijas ypač prisidėjo Tarybos **Mokslo ir studijų politikos ekspertų komitetas**. Svarbiausiems pagal Tarybos suplanuotus prioritetus darbams atlikti buvo suformuotos darbo grupės, kurioms vadovavo ir kuriose dirbo šio komiteto nariai (plačiau apie poveikio vertinimus ir apžvalgas žr. Ataskaitos II skyriaus penktojo skirsnio 8.1.2 punkte). Kartu komitetas teikė siūlymus kitais Tarybos Nuostatuose nurodytais šio komiteto kompetencijos klausimais, o būtent dėl:

1. Tarybos 2024–2026 metų strateginio veiklos plano projekto; 2. Tarybos galimybių bendradarbiauti su JAV Masačusetso technologijų institutu ir dalyvauti Tarptautinėje mokslo ir technologijų iniciatyvoje (MISTI); 3. Priemonės „Parama Ukrainos tyrėjų įdarbinimui“ 2024 m. kvietimo nuostatų; 4. „Poreikių ir spragų vertinimo ataskaitos“ (angl. *Needs and Gaps Assessment Report*) projekto (rengto įgyvendinant projektą „Įrodymais grįstos politikos formavimo pajėgumų stiprinimas viešojo valdymo ir viešojo administravimo srityse popandeminėje Europoje“ (angl. *Building capacity for evidence-informed policymaking in governance and public administration in a post pandemic Europe*); 5. Lietuvos pozicijos dėl EK dokumento Nr. 5820/24 „Baltoji knyga dėl

galimybių didinti paramą dvejetainės paskirties potencialą turintiems moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai“; 6. Podoktorantūros stažuotių priemonės nuostatų (pateikė siūlymą iki skelbiant šios priemonės 2025 m. kvietimą atlikti jos *ex post* vertinimą ir pagal jo rezultatus minėtą priemonę peržiūrėti sistemaiškai); 7. Lietuvos mokslo doktorantūros esamos situacijos (nustatė problemas ir galimas priemones joms spręsti, įskaitant nuolatinę vykdomų doktorantūrų stebėseną ir analizę); 8) Lietuvos MTI kelrodžio parengimo proceso; 9. Galimybių rengti Lietuvos Respublikos ministerijų (jų departamentų) ir Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos inicijuojamas paskirtines programas „Socialinės inovacijos mobilumo srityje“ ir „Dvarų sodybų paveldo tyrimai ir išsaugojimas“; 10. CoARA principų taikymo Tarybos veikloje 2024–2028 metų veiksmų plano; 11. Universitetų ir mokslo institutų MTEP ir meno veiklos vertinimo sistemos (siūlant rekomendacijas dėl vertinimo sistemos tobulinimo (pataisų) susieti su mokslo ir studijų institucijų finansavimo modelio galimais pokyčiais, įskaitant valstybinių mokslinių tyrimų institutų galimybe įgyvendinti valstybės užsakomuosius tyrimus ir vykdyti paskirtines programas); 12. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos inicijuotų Tarybos Nuostatų pataisų (siūlant, kad Tarybos Nuostatų pataisos būtų susietos su Tarybos veiklos reguliavimu, organizavimu ir valdysena); 13. Universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP veiklos ekspertinio vertinimo sistemos *ex post* analizės aprėpties ir pasitelkiamų ekspertų; 14. Poreikio įvertinti humanitarinių ir socialinių mokslų ir menų vietą Lietuvos mokslo ir inovacijų politikoje ir mokslo valdymo praktikoje; 15. Atvirosios prieigos prie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų tvarkos aprašo projekto; 16. Viešųjų konsultantų grupių tarptautinių taikomųjų MTEP kompetencijos centrų perspektyvumui, veiklos galimybės ir rizikoms įvertinti; 17. Universitetų, mokslinių tyrimų institutų bei kolegijų MTEP ir meno veiklos formaliųjų vertinimų

nuostatų; 18. Tarybos tarptautiškumo priemonių tobulinimo ir tarptautiškumo skatinimo; 19. 2025 metų Tarybos biudžeto MTEP veiklai finansuoti projekto; 20. Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projekto.

8.3. Tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų bei Gamtos ir technikos mokslų ekspertų komitetai

įgyvendindami Tarybos Nuostatuose jiems pagal kompetenciją priskirtas funkcijas, teikė siūlymus Tarybos pirmininkui dėl įvairių klausimų, susijusių su komitetų kuruojamomis mokslo sritimis ir konkursinio finansavimo organizavimu bei vykdymu, taip pat su mokslo ir studijų institucijų vykdomos veiklos vertinimu ir t. t. Ypač svarbus šių komitetų vaidmuo buvo vykdant ekspertinio vertinimo kokybės priežiūrą, įgyvendinant Tarybos strateginį prioritetą mokslo vertinimą orientuoti į poveikio dimensiją, atsižvelgiant į CoARA principus. Šių principų įgyvendinimas HSM ir GTM ekspertų komitetuose vyko keliomis kryptimis ir apėmė: planavimą (komitetų nariai dirbo Tarybos darbo grupėje, kuri parengė CoARA principų taikymo Tarybos veikloje 2024–2028 metų veiksmų planą), visas konkursinio finansavimo procese veikusias grupes ir visas konkursinio vertinimo pakopas. Siekta skatinti institucijas įsitraukti į CoARA susitarimą (2024 m. įsitraukė Lietuvos socialinių mokslų centras) ir jo nuostatas integruoti į institucijų ir jų tyrėjų veiklas. Imtasi komunikacijos veiksmų, informuojant pareiškėjus ir ekspertus apie įvykusius ekspertinio vertinimo pokyčius (parengtos ekspertinio vertinimo gairės ir informacinis vienlapis, skaityti pranešimai informaciniame renginyje paraiškų teikėjams, pagal CoARA principus adaptuotos MIP XIII kvietimo paraiškos ir jos vertinimo formos). Komitetų nariai stebėtojų teisėmis dalyvavo visų MIP XIII kvietimo ekspertų komisijų posėdžiuose, analizavo ekspertinio vertinimo eigą ir fiksavo ekspertams kildusius klausimus, sietinus su kokybinio vertinimo iššūkiais. Šio vertinimo proceso stebėjimo pagrindu buvo parengtos reko-

mendacijos Tarybos administracijai dėl paraiškų teikimo ir vertinimo proceso tobulinimo. Pasiūlyta iš esmės koreguoti MIP XIV kvietimo nuostatas, šios priemonės projekto paraiškos ir jos ekspertinio vertinimo formas, laikantis nuostatos, kad paraiškas teikiantys mokslininkai turi pristatyti savo planuojamą tyrimą ir turimas akademines bei vadybines patirtis ne kiekybiškai, bet kokybiškai, pabrėždami pasiekimus ir jų nacionalinę bei tarptautinę svarbą, o ekspertai tai turi įvertinti. Siekiant vertinimo kokybės, pasirengta MIP XIV kvietimo humanitarinių ir socialinių mokslų sričių paraiškas teikti anglų kalba. Pripažintina, kad tai gali tapti iššūkiu dėl užsienio ekspertų ribotesnio lokalaus tyrimų lauko išmanymo ir skirtingose šalyse netolygiai besiklostančių mokslinių tyrimų kokybinio vertinimo tradicijų. Nepaisant šių iššūkių, 2024 metais visų mokslo sričių paraiškoms vertinti užsienio ekspertai absoliučią daugumą sudarė beveik ketvirtadalyje komisijų (25 iš 107). Svarstytos galimybės pereiti prie dvipakopės paraiškų vertinimo sistemos, aptarti tokio vertinimo galimi modeliai.

Atsižvelgus į CoARA principus, buvo peržiūrėtos ir tobulintos gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos bei žemės ūkio mokslų sričių paraiškos gauti lėšų mokslo infrastruktūrai atnaujinti ir jos ekspertinio vertinimo formos.

Tarybos ekspertų duomenų bazės (EDB) plėtra (jos pildymas, naujų ekspertų suradimo ir pritraukimo strategijų išbandymas), išbandant ir DI įrankius, yra viena iš nuolatinių komitetų veiklų, siekiant spartinti ekspertų pasitelkimo konkrečių Tarybos priemonių paraiškų vertinimui bei užtikrinant vertinimo kokybę. Siekiant tobulinti ekspertinio vertinimo kokybę, teikti siūlymai dėl EDB formavimo, ekspertų anketos atnaujinimo, ekspertų atrankos tvarkos, EDB administravimo tvarkos aprašo projekto tobulinimo. 2024 m. (mokslininkus prie EDB skatinant jungtis tiek instituciškai, tiek ir asmeniškai) EDB buvo iš esmės išplėsta, padidintas konkrečių mokslo sričių, kuriose trūko ekspertų,

ekspertų potencialas. Tai turėtų spręsti problemą, kai esant dideliame paraiškų skaičiui ir (arba) susiduriant su ekspertų trūkumu (pavyzdžiui, jiems atsisakant dalyvauti vertinimo procese dėl užimtumo), komitetuose užtrunka ekspertų paieškos procesas.

Apeliacijos mechanizmą suvokdami kaip vertinimo kokybės rodiklį, komitetai inicijuos apeliavimo sistemos peržiūrą, sistemą susiejant su CoARA principais – tai dar viena identifiukuota ir visos CoARA principų diegimo grandinės dalis. 2024 m. Taryboje nagrinėtos 43 apeliacijos, iš jų 23 apeliacijos (arba 53,5 proc.) buvo tenkintos pilna apimtimi arba iš dalies. Atlikus pakartotinį šių paraiškų vertinimą, 8 paraiškos (arba 35 proc.) iš podoktorantūros stažuocių, studentų vasaros praktikų, paramos doktorantams už studijų rezultatus bei studentų tyrimų semestrų metu buvo įvertintos geriau, pakilo pirmumo tvarka sudarytuose sąraše ir tapo finansuojamomis. Likusių 14 paraiškų (arba 61 proc.) ir vienos ataskaitos vertinimai nepakito arba jie buvo prastesni. Šie duomenys parodo, kad Taryba yra atvira savo pasitelktų ekspertų klaidų identifikavimui, taip pat rodo institucijos pasirengimą tinkamai atsižvelgti į pareiškėjų pastabas. Gautos apeliacijos yra aptariamose komitetuose, įvertinamos galimos ekspertų klaidų priežastys, numatomos priemonės, siekiant jų išvengti ateityje (pavyzdžiui, gairių ekspertams, taip pat paraiškos ar jos vertinimo formų formuluočių ar nuostatų tikslinimas). Pažymėtina, kad daugiausia tenkintų apeliacijų ir pakoreguotų vertinimų buvo priemonėse, kuriose vyrauja kiekybiniai vertinimo rodikliai. Šių priemonių paraiškų vertinimui dažniau pasitelkiami Lietuvos ekspertai, o kartu su patyrusiais nariais į komisijas įtraukiami ir mažiau patirties paraiškų vertinime turintys ekspertai. Tai lemia didesnę vertinimo klaidų tikimybę. Į šį aspektą būtina atkreipti ypatingą dėmesį, nes minėtos priemonės yra orientuotos į jaunųjų tyrėjų kompetencijų stiprinimą.

Pirmą kartą taikant CoARA principus, parengti Lituanistikos prioriteto įgyvendinimo 2025–2030 metais programos rengimo bei įgyvendinimo aprašas ir pati programa, prioritetą teikiant kokybiniais rezultatais ir pasiekimų vertinimo principams (kiekybiniai rodikliai bus pasitelkiami tik prireikus). Į programos projekto rengimo grupę buvo įtraukti socialiniai partneriai – Lietuvos kultūros taryba ir Baltijos studijų plėtros asociacija (angl. *The Association for the Advancement of Baltic Studies*, AABS, JAV), 2024 m. pabaigoje rengtasi programos konkursų kvietimams.

Komitetų nariai dalyvavo darbo grupėse, rengusiose priemonės ekspertinio vertinimo procesui tobulinti (pavyzdžiui, ekspertų grupėje, parengusioje išvadą Tarybos tarptautiškumo priemonėms tobulinti ir rekomendacijas Tarybos administruojamų MTEPI sistemos priemonių tarptautiškumui skatinti).

8.4. Taryba, vykdydama savo Nuostatuose nustatytą funkciją dėl nekonkursinio mokslo ir studijų institucijų MTEP veiklos, meno veiklos, mokslo ir meno doktorantūros bei kitus teisės aktuose nustatytus vertinimus, 2024 m. įgyvendino šias veiklas:

8.4.1. Formalusis universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP, meno veiklos vertinimas.

Taryba, įgyvendindama formalųjį universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP, meno veiklos vertinimą vadovaudamasi švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais, patvirtintais teisės aktais, 2024 m. įvertino 31 valstybinio ir nevalstybinio universiteto ir mokslinių tyrimų instituto, 3 universitetų ligoninių ir 2 valstybinės reikšmės bibliotekų vykdytas mokslo, meno 2023 metų veiklas, pasitelkdama 85 šalies mokslo ir meno ekspertus bei ekspertus praktikus. Vertinimas atliktas pagal Mokslo ir studijų įstatyme nustatytus kriterijus:

- institucijų paskelbtų mokslinių tyrimų rezultatų ir

meno darbų sklaida;

- institucijų gautos tarptautinių MTEP programų lėšos;

- institucijų lėšos, gautos iš ūkio subjektų už MTEP, meno užsakymus.

Institucijos vertinimui deklaravo daugiau kaip 10 tūkst. mokslo, meno sklaidos ir kitų MTEP, meno veiklos rezultatų objektų – tokia veikla apimtis vykdoma šalies mokslo ir studijų institucijose kasmet, didžiąją jų dalį pateikiant Tarybos vertinimui ir institucijoms siekiant įskaitytų pagal teisės aktus veiklų pagrindu kasmet skiriamo skatinamojo biudžeto finansavimo MTEP, meno veiklai plėtoti. Nuo 2024 m. šio vertinimo pagrindu institucijoms skiriama 30 proc. viso biudžeto finansavimo.

2024 m. institucijoms buvo įskaityti 7 483 mokslo ir 945 meno darbai, taip pat įskaityti 3 044 mokslo straipsniai, patenkantys tarp labiausiai pasaulyje cituojamų straipsnių, kuriuos Lietuvos tyrėjai paskelbė per pastaruosius 10 m. (2014–2023 m.). Įskaityta daugiau kaip 15,9 mln. Eur institucijų gautų lėšų šioms vykdomam 216 tarptautinių MTEP programų projektų; 2,5 mln. Eur lėšų, institucijų gautų iš 672 sutarčių su ūkio subjektais dėl MTEP, meno veiklos vykdymo ir patentų ar technologijų licencinių sutarčių pagrindu. Kaip ir kasmet, paskelbus vertinimo rezultatus, institucijos galėjo teikti apeliacijas – 2024 m. septynios institucijos pateikė apeliacijas dėl 63 vertinamųjų objektų (49 mokslo sklaidos vienetų, 14 tarptautinių projektų ir sutarčių su ūkio subjektais), iš jų tenkinta dėl 50 vertinamųjų objektų (46 mokslo sklaidos vienetų, 4 tarptautinių projektų ir sutarčių su ūkio subjektais).

Išsamūs formaliojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų 2023 m. vykdytos MTEP, meno veiklos vertinimo rezultatai skelbiami Tarybos interneto svetainėje.

8.4.2. Ekspertinis universitetų ir mokslinių tyrimų institutų

MTEP vertinimas

Taryba, vykdydama Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro pavedimą (2024 m. rugpjūčio 12 d. ministro įsakymas Nr. V-855), 2024 m. įgyvendino duomenis patikslintų mokslo ir studijų institucijų vertinamųjų vienetų, suformuotų 2023 m. Palyginamajam ekspertiniam universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimui, įvertinimą. Taryba, pasitelkusi dvylika užsienio ekspertų, dalyvavusių pastarajame vertinime, pateikė išvadą, kad vieno iš keturių vertinamųjų vienetų MTEP veiklos kokybės įvertis vienoje mokslo kryptyje patikslintas (4 balai vietoj buvusių 3,5 balo), atsižvelgiant į institucijos deklaruotas MTEP veiklas. Kas penkerius metus atliekamo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP vertinimo rezultatų pagrindu institucijoms skiriamas bazinis biudžeto finansavimas MTEP veiklai plėtoti paskesniems penkeriems metams, ir jis sudaro 70 proc. institucijoms skiriamo biudžeto finansavimo MTEP veiklai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nuostatomis.

8.4.3. Formalusis kolegijų MTEP, meno veiklos vertinimas

Taryba, įgyvendindama kolegijų reformos pereinamojo laikotarpio kolegijų mokslo, meno veiklos vertinimą, vadovaudamasi švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais patvirtintais teisės aktais, įgyvendino formalųjį kolegijų MTEP ir meno veiklos vertinimą. Šio vertinimo rezultatų pagrindu kolegijoms skiriamas valstybės biudžeto bazinis finansavimas MTEP, meno veiklai plėtoti.

2024 m. formaliajam kolegijų MTEP, meno veiklos vertinimui 17 kolegijų (12 valstybinių, 5 nevalstybinių) pateikė ketvirtadaliu daugiau mokslo darbų nei ankstesniais metais – 1 188 mokslo darbus, iš jų įskaityta 87 proc. (1 033). Pirmą kartą Taryba vertino kolegijų meno darbus – 5 kolegijos 2024 m. deklaravo 596 meno veiklas. Taip pat 2024 m. vertintos kolegijų MTEP užsakymų ir pirmą kartą meno užsa-

kymų, taip pat dalyvavimo tarptautinėse MTEP programose veiklos ir už jas gautos lėšos. Kolegijos deklaravo 160 MTEP ir meno užsakymų ir 27 tarptautinio bendradarbiavimo programų sutarčių, jos 2023 m. kolegijoms pritraukė 1,87 mln. Eur, tačiau tik labai maža jų dalis (18 proc. projektų ir sutarčių, 6,34 proc. lėšų) įvertinta kaip MTEP ar meno taikomoji veikla pagal vertinimui pateiktus tokią veiklą pagrindžiančius dokumentus.

Įgyvendinus formalųjį kolegijų MTEP, meno veiklos vertinimą, kolegijoms sudaryta galimybė teikti apeliacijas – 2024 m. penkios kolegijos pateikė dėl 44 vertinamųjų objektų (8 mokslo sklaidos vienetai, 31 meno sklaidos vienetas, 5 tarptautiniai projektai ir sutartys su ūkio subjektais), iš jų tenkinta dėl 8 vertinamųjų objektų (6 mokslo sklaidos vienetai, 1 meno sklaidos vienetas, 1 tarptautinis projektas).

Vykstant kolegijų sektoriaus reformai, siekiant glaudesnio bendradarbiavimo ir dialogo su kolegijomis, Taryba organizavo susitikimus su kolegijų atstovais aptarti strateginius ir kasdienesius su kolegijų MTEP, meno veiklos vertinimu susijusius klausimus.

8.4.4. Doktorantūros kokybės priežiūra

Taryba, įgyvendindama Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme bei švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintuose Mokslo doktorantūros nuostatuose ir Meno doktorantūros nuostatuose nustatytus įpareigojimus, toliau vykdė doktorantūros kokybės priežiūrą. 2024 m. pabaigoje Lietuvoje doktorantūros studijas vykdė 13 universitetų (11 valstybinių, 1 privatus ir 1 užsienio universitetas, veikiantis egzilio sąlygomis) bei 10 valstybinių mokslinių tyrimų institutų, vykdytos 88 mokslo ir 5 meno doktorantūros, kuriose studijavo 2 772 doktorantai (2 328 – universitetuose, 444 – institutuose), iš jų – 419 užsieniečiai.

2024 m. Taryba teikė siūlymus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai dėl mokslo, taip pat meno

doktorantūros nuostatų tobulinimo, sudaryta darbo grupė ir pradėta diskusija dėl doktorantūros vykdymo Lietuvoje bei doktorantūrų vertinimo tobulinimo kryptių.

2024 m. Taryba užbaigė meno doktorantūrų kokybės ir efektyvumo vertinimą ir pateikė meno doktorantūras vykdančioms institucijoms rekomendacijas dėl veiklos tobulinimo, o Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai – siūlymą Lietuvos muzikos ir teatro akademijos bei Vilniaus dailės akademijos vykdomas meno doktorantūras tęsti.

Taip pat 2024 m. Taryba užbaigė visų vykdomų mokslo doktorantūrų vertinimą, įgyvendintą 2020–2024 m. ir viešai paskelbė doktorantūrų kokybės ir efektyvumo vertinimo išvadas su rekomendacijomis doktorantūrų tobulinimui bei ekspertų, atlikusių šį vertinimą, sąrašą.

Vadovaudamasi Mokslo doktorantūros nuostatais, Taryba 2024 m. toliau atliko mokslo ir studijų institucijų siūlymų dėl doktorantūrų komitetų sudėties pakeitimų vertinimus. Į Tarybą kreipėsi septynios mokslo ir studijų institucijos dėl 26 doktorantūros komitetų sudėties keitimo, pakeisti (pakeisti naujais, išbraukti ar papildomai įtraukti) doktorantūros komitetų 45 nariai.

8.4.5. Užsienyje įgytų mokslo (meno) daktaro laipsnių pripažinimas

Taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme reglamentuotu įpareigojimu bei išsilavinimo ir kvalifikacijų, susijusių su aukštoju mokslu ir įgytu pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programą, pripažinimo tvarkos aprašu (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 29 d. nutarimas Nr. 212), tęsė užsienio mokslo (meno) daktaro laipsnių akademinį pripažinimą. 2024 m. Taryba pripažino visiems besikreipusiems 15 pareiškėjų (iš jų 7 Lietuvos, 6 – Ukrainos piliečiams) jų užsienyje įgytas kvalifikacijas lygiavertėmis Lietuvos Respu-

blikoje teikiamam mokslo daktaro laipsniui.

8.4.6. Taryba Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos prašymu (2024 m. kovo 21 d. raštas Nr. SR-1122 „Dėl Nacionalinio kompetencijų centro atrankos pagal Lustų bendrosios įmonės kvietimą „Chips-2024 CCC–1: *Competence Centres*“) organizavimo“) atliko **nacionalinio kompetencijų centro atranką pagal Lustų bendrosios įmonės kvietimą „Chips-2024 CCC – 1: *Competence Centres*“**. Paskelbus kvietimą, gautos dvi Lietuvos mokslo ir studijų konsorcių paraiškos. Atrenkant Nacionalinio lustų kompetencijų centro kandidatą, buvo įvertinta šio centro idėja ir koncepcija, įskaitant pasirinktą specializacijos kryptį, tikslus, planuojamą veiklą, rezultatus bei jų aktualumą, taip pat pareiškėjo ir partnerių kompetencija, turima infrastruktūra, administraciniai, techniniai bei finansiniai pajėgumai, veiklos planas bei planuojamas šio kompetencijų centro poveikis, rezultatų sklaida ir jų panaudojimas. Įvertinus paraiškas, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai buvo pateiktas galutinis kandidatų dalyvauti Lustų bendrosios įmonės kvietime ir pretenduoti steigti nacionalinį kompetencijų centrą Lietuvoje sąrašas, išdėstytas pirmumo tvarka.

8.5. Taryba, įgyvendindama Nuostatuose nustatytą funkciją, 2024 m. organizavo kandidatų į **Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius atranką**. Kandidatus į šias pareigas galėjo siūlyti mokslininkai, mokslo ir studijų institucijos, mokslininkams ir kitiems tyrėjams atstovaujanti asociacija. Kandidatų į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius atrankos komisija, vadovaudamasi Kandidato į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius atrankos tvarkos aprašo⁴⁰ nuostatomis, apsvairstė dviejų pateiktų kandidatų siūlymus ir įvertino kiekvieno iš jų tinkamumą eiti kontrolieriaus pareigas. Atrinkta kandidatė jungtiniame Tarybos ekspertų komitetų posėdyje pristatė savo parengtas veiklos gaires, atsakė į posėdžio dalyvių klausimus. Bendru sutarimu nutarta siūlyti Tarybos pirmininkui pateikti Seimui ją kaip kandidatę akademinės etikos ir procedūrų kontroliere. Tarybos pirmininkas Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti pateikė dr. Redos Cimperman kandidatūrą. Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. XIV-2510 ji ir buvo paskirta akademinės etikos ir procedūrų kontroliere.

9. Apibendrinus pagrindines 2024 m. Tarybos atliktas veikas, pažymėtina, kad, siekiant strateginių tikslų ir užtikrinant Tarybos Nuostatuose nustatytą funkcijų įgyvendinimą, svarbu išskirti ir pastangas stiprinant organizacijos veiklą. Siekdama tapti organizacija, kuri ne tik užtikrina stabilų mokslinių tyrimų finansavimą, bet ir yra patikima mokslininkų partnerė jų idėjoms įgyvendinti, Taryba nuosekliai tobulina savo veiklos procesus. Siekiama, kad ji būtų kuo efektyvesnė, veiksmingesnė ir lankstesnė organizacija, kuria akademinė bendruomenė galėtų pasitikėti. Todėl ypač daug dėmesio 2024 m. buvo skiriama konkursinio finansavimo efektyvumo didinimui, biurokratinės naštos mažinimui, procesų skaitmeninimui ir institucinių gebėjimų ugdymui.

9.1. Siekdama šių tikslų, Taryba 2024 m. pradėjo diegti 2020–2022 metais kurtą **elektroninę sistemą LMTPAIS**, kuri optimizavo projektų administravimo procesus. Sistema suteikė institucijų atstovams galimybę savarankiškai atlikti įvairius veiksmus: paraiškų, sąmatų ir mokslinių ataskaitų peržiūra, tikslinimas, pateikimas ir galutinis tvirtinimas, užtikrinant sklandų dokumentų tvarkymą ir efektyvų projektų valdymą.

Automatizuotas pranešimų siuntimo mechanizmas informuoja suinteresuotąsias šalis apie svarbius terminus ir reikalingus veiksmus, prisidedant prie sprendimų priėmimo laiku. Įdiegtas sąmatų tvirtinimo procesas leidžia finansininkams peržiūrėti ir tvirtinti tiek pirmines, tiek patikslintas sąmatas, optimizuojant administracinius procesus ir mažinant dokumentų derinimo laiką.

Be to, į sistemą integruotas studentų vasaros praktikos kvietimų administravimo modulis, kuris užtikrina veiksmingą kvietimų rengimą, peržiūrą ir tvirtinimą bei sklandų institucijų ir studentų bendradarbiavimą. Ši funkcija prisideda prie administracinių procesų skaitmenizavimo, duomenų tikslumo gerinimo ir greitesnio praktikų organizavimo. Reikia pažymėti, kad 2024 m. pradėti LMTPAIS įveiklinimo darbai atskleidė tam tikrus šios sistemos techninius trūkumus, pavyzdžiui, ribotas sistemos administravimo

galimybes, kurios leistų lanksčiai kurti įvairias formas bei būtinus procesus pagal poreikį, ypač atsižvelgiant į labai platų Tarybos konkursinio finansavimo priemonių spektrą bei nuolatinę kvietimų dokumentų kaitą, susijusią su objektyviais išoriniais veiksniais, pavyzdžiui, CoARA principų įgyvendinimu, taip pat valstybės institucijų inicijuotų ar šalies strateginiais dokumentais nustatytų programų specifinėmis sąlygomis. Šių ir kitų LMTPAIS techninių ribojimų šalinimas bei duomenų perkėlimo darbai pradėti 2024 metais, tęsiami ir 2025 metais.

⁴⁰ [Kandidato į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius atrankos tvarkos aprašas, patvirtintas Tarybos pirmininko 2023-09-27 įsakymu Nr. V-528 „Dėl kandidato į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“.](#)

9.2. Kartu, siekiant stiprinti institucinius gebėjimus ir užtikrinti efektyvų įstaigos darbą, įtraukia darbo atmosferą, **organizuoti darbuotojų mokymai**, kurie tapo reikšminga investicija į darbuotojų profesinį tobulėjimą, saugumo užtikrinimą ir organizacinės kultūros gerinimą. Šios iniciatyvos parodė nuoseklų įsipareigojimą kurti aplinką, kurioje darbuotojai ne tik jaučiasi saugūs ir gerbiami, bet ir turi galimybę augti ir tobulėti profesinėje srityje. Organizuoti mokymai apėmė ne tik darbuotojų žinių gilinimą specifinėse srityse, bet ir praktinių įgūdžių stiprinimą, reikalingą kasdienėse darbo situacijose bei ekstremaliomis aplinkybėmis. Daug dėmesio buvo skirta sveikatos ir saugos užtikrinimui, streso valdymui, bendradarbiavimo gebėjimams stiprinti ir vadovavimo kompetencijoms ugdyti. Toks platus mokymų spektras leidžia ne tik veiksmingiau vykdyti kasdienes pareigas, bet ir ugdo darbuotojų pasitikėjimą savimi, gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių ir spręsti iššūkius.

9.3. 2024 m. dalyvauta Tarptautinėje lankytojų lyderystės programoje (IVLP), organizuojamoje JAV Valstybės departamento, ir tai buvo išskirtinis profesinės patirties ir asmeninio augimo pavyzdys. Ši prestižinė programa suteikė galimybę ne tik pažinti JAV institucijas, kultūrą bei viešojo valdymo principus, bet ir gilinti žinias profesinėje srityje, susipažįstant su naujausiomis praktikomis bei inovatyviais sprendimais. Vizito metu dalyvauta specialiai parengtose profesinėse sesijose, kurios buvo orientuotos į žinių gilinimą ir praktinių įgūdžių stiprinimą. Susitikimuose su kolegomis iš JAV bei kitų pasaulio šalių ne tik dalytasi savo sukaupta patirtimi, bet ir plečiami tarptautiniai ryšiai, kurie reikšmingai prisideda prie Tarybos tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimo. Ši patirtis atskleidžia, kaip pasauliniai mainai gali tapti pagrindu naujoms partnerystėms ir bendriems projektams, svarbiems tiek Lietuvos, tiek tarptautinei akademinėi bendruomenei.

9.4. 2024 m. Tarybos ekspertų komitetų, valdybos ir administracijos atstovai lankėsi Norvegijos mokslo taryboje. Šis vizitas buvo svarbus žingsnis stiprinant institucinius gebėjimus, nes jis suteikė Tarybos atstovams vertingų žinių ir patirties, kurias bus galima pritaikyti tolesniam bendradarbiavimui. Susitikimai su Norvegijos mokslo tarybos atstovais ir kitomis organizacijomis leido giliau suprasti nacionalinių ir tarptautinių mokslinių tyrimų finansavimo mechanizmus, taip pat sėkmingos patirties, susijusios su privačiuoju sektoriumi ir inovacijų komercializavimu. Be to, vizitas padėjo sustiprinti ryšius su svarbiais tarptautiniais partneriais. Susipažinimas su praktika ir metodais, įgyta patirtis turės tiesioginį poveikį kompetencijų didinimui ir jų pritaikymui kasdienėje veikloje prisidedant prie mokslo ir studijų politikos įgyvendinimo Lietuvoje.

9.5. Rengdamasi 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos bei Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ priemonių įgyvendinimui, Taryba 2024 m. ėmėsi nuoseklių veiksmų, skirtų žmogiškųjų išteklių sutelkimo ir institucinių pajėgumų stiprinimui.

2024 m. viduryje, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pavedus Tarybai organizuoti viešąsias konsultacijas su mokslo bendruomene dėl tarptautinių taisyklių MTEP kompetencijos centrų identifikavimo, Taryba nedelsdama pasitelkė turimus žmogiškuosius išteklius – iš turimų darbuotojų buvo sutelkta komanda pavedimui įvykdyti.

Tuo pat metu, lygiagrečiai vykdant pavedimą, buvo iniciuotas žmogiškųjų išteklių stiprinimo procesas: įvertintos didėjančios Tarybai pavestų užduočių apimtys, daugėjančios ministerijos patvirtintų priemonių finansavimo sąlygų dokumentai, planuojamų įgyvendinti projektų mastas bei numatytos lėšos. Per pusmetį buvo išgrynintos būtinų naujų

padalinių funkcijos, parengti ir suderinti skyrių nuostatai, etatų sąrašai bei pareigybių aprašymai, o iki metų pabaigos įsteigti du nauji struktūriniai padaliniai – Projektų administravimo skyrius ir Projektų veiklų valdymo skyrius.

10. Taryba, siekdama užtikrinti skaidrius ir efektyvius veiklos procesus ir mažinti administracinę naštą, vykdo auditus, kurių tikslas – atlikti nepriklausomą ir objektyvų Tarybos veiklos vertinimą, įvertinti rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procesų veiksmingumą, nustatyti galimas administracines kliūtis, perteklines procedūras ir siūlyti jų optimizavimo būdus.

10.1. Siekiant efektyvinti projektų vertinimą, pakeista ekspertinio vertinimo forma suteikiant daugiau atgalinio ryšio pareiškėjui nurodant projekto stiprybes ir silpnybes, siekiant įvairiapusiškiau įvertinti projekto vadovo kompetenciją, paraiškos formoje pereita prie projekto vadovo narrative CV pateikimo, atsisakyta kiekybinių rodiklių, peržiūrimos ir tobulinamos projekto įgyvendinimo ataskaitos bei jos ekspertinio vertinimo formos.

10.2. Tarybos vidaus kontrolė ataskaitiniu laikotarpiu buvo įgyvendinama pagal patvirtintą vidaus kontrolės politiką.

Siekiant Tarybos strateginiuose planavimo dokumentuose numatytų tikslų, parengtas Rizikos vertinimo ir valdymo procedūros aprašas, kurio apimtyje bus vertinamas nustatytų rizikos veiksnių reikšmingumas ir jų pasireiškimo tikimybė bei poveikis veiklai. Siekiant vidaus kontrolės tikslų, Taryboje kuriama ir užtikrinama veiksminga finansų kontrolė, atnaujintos Lietuvos mokslo tarybos finansų kontrolės taisyklės. Valstybės kontrolė atliko ES investicijų auditą „2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimui sukurta valdymo ir kontrolės sistema, sąskaitose pateikta informacija ir 2023 m. liepos 1 d. – 2024 m. birželio 30 d. laikotarpiu deklaruotos išlaidos, kurias Europos Komisijos prašoma atlyginti“. 2023–2024 audito metu Tarybai buvo teikti pastebėjimai su rekomendacijomis. Rekomendacijos buvo įgyvendintos ir patvirtintos Valstybės kontrolės. 2024 metais Taryboje buvo baigtas Tarybos valdybos inicijuotas finansinių ataskaitų auditas. Jį atliko nepriklausoma audito įstaiga – UAB „Audit&Accounting“. Buvo konstatuota, kad 2022 m. gruodžio 31 d. Tarybos finansinė padėtis ir tą dieną pasibaigusių metų finansiniai veiklos rezultatai ir pinigų srautai atitinka Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus. Siekiant laikytis vidaus kontrolės dinamiškumo principo, vidaus kontrolė nuolat tobulinama, peržiūrimas vidaus kontrolės politikos turinys, peržiūrimi ir atnaujinami dokumentai. Siekiant atliepti vidaus kontrolės įgyvendinimo poreikius institucijoje, sudaromos sąlygos darbuotojams kelti kvalifikaciją vidaus kontrolės ir vidaus audito srityje. 2024 metais Taryboje darbą pradėjo auditorė Danguolė Zaleckienė, kuri atliks vidaus auditus pagal Tarybos pirmo patvirtintą planą ir metodiką. Pažymėtina, kad vidaus kontrolės analizė ir vertinimas atliekami, vadovaujantis Finansų ministerijos parengtomis rekomendacijomis, naudojant vidaus kontrolės analizės ir vertinimo įrankį, vidaus kontrolės analizės ir vertinimo procesas atliekamas pagal

institucijos vidaus kontrolės politikoje apibrėžtas nuostatas. Atsižvelgiant į numatomus galimus pokyčius vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymą įgyvendinančių teisės aktų reglamentavimo srityje, į pasaulinių vidaus audito standartų taikymo perspektyvas, Taryba nuolat tobulina vidaus kontrolės įgyvendinimo procesus

2.6. ŠEŠTASIS SKIRSNIS – INFORMACIJOS SKLAIDA

Taryba, įgyvendindama Nuostatuose nurodytą funkciją skleisti informaciją apie MTEP veiklos pasiekimus Lietuvos Respublikoje ir užsienyje, aktyviai vykdė šios informacijos sklaidą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu. Ši veikla buvo orientuota į mokslo pasiekimų žinomumo didinimą, mokslo rezultatų viešinimą ir Lietuvos mokslininkų įsitraukimo į tarptautinius projektus skatinimą. Siekiant pritraukti geriausias idėjas ir talentingus protus teikiant paraiškas mokslo projektams, viešinta informacija apie skelbiamus kvietimus, jų eigą ir rezultatus interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose, žiniasklaidos priemonėse, taip pat per mokslo ir studijų institucijas. 2024 m. Taryba parengė ir išplatino 194 naujienas, straipsnius, siekdama užtikrinti, kad svarbiausi MTEP rezultatai pasiektų tiek plačiąją visuomenę, tiek akademinę bendruomenę ar verslo sektorių. Metų pradžioje startavusi nauja Tarybos svetainė <https://lmt.lrv.lt/lt/> per metus pritraukė 19 tūkst. lankytojų. Džiugina ir toliau reikšmingai augantis socialinių tinklų sekėjų skaičius – per metus LinkedIn atsirado 1 660 naujų sekėjų (bendras skaičius 5 663), Facebook – 506 nauji sekėjai (bendras skaičius 10 526). Taryba žiniasklaidoje paminėta⁴¹ 1 120 kartų. Siekdama tapti patrauklia mokslo, verslo ir valdžios sektoriams, labiau pastebėta tarptautinėje mokslo erdvėje, Taryba sukūrė modernesnį, lengviau atpažįstamą, organizacijos vizualinį įvaizdį viešojoje erdvėje, atnaujino Tarybos logotipą ir stiliaus knygą. Taryba organizavo ir dalyvavo reikšminguose renginiuose, skirtuose MTEP pasiekimų pristatymui. Tarp jų – nacionalinės mokslinių tyrimų konferencijos, skirtos visuomenei ir akademinėi bendruomenei, bei tarptautiniai renginiai, kuriuose buvo pristatyti Lietuvos mokslininkų pasiekimai:

- **Mokslinė konferencija Lietuvos sezono Prancūzijoje metu.** Taryba kartu su Lietuvos Respublikos ambasada Prancūzijoje ir Prancūzijos aukštojo mokslo ir tyrimų ministerija organizuotame renginyje pristatė reikšmingiausių pasiekimus gyvybės mokslų ir onkologijos srityse, skatino partnerystę „Europos horizontas“ sveikatos srities ir ES misijos „Vėžys“ moksliniuose projektuose;
- **Mokslo renginių savaitė 2024 Berlyne** (angl. *Berlin Science Week*). Su Lietuvos Respublikos ambasada Vokietijoje ir kitais Vokietijos partneriais organizuoti tinklaveikos renginiai. „**Germany-Lithuania Energy Synergy Day**“ renginyje abiejų šalių mokslininkai bei inovatoriai aptarė šiuo metu visame pasaulyje aktualius energetikos klausimus: baterijų technologijų, atsinaujinančiųjų energijos šaltinių, energijos vartojimo efektyvumo pastatuose ir aplinkai nekenksmingų vandenilio technologijų. „**Lithuanian – German Cooperation in Lifesciences & MedTech**“ buvo skirtas abiejų šalių bendradarbiavimui gyvybės mokslų ir medicinos technologijų srityje gilinti;
- **Tarptautinė Baltijos mokslinių tyrimų programos baigiamoji konferencija** – joje Estijos, Islandijos, Latvijos, Lichtenšteino, Lietuvos ir Norvegijos mokslininkai ir programą administruojančių institucijų atstovai aptarė svarbiausius programos įgyvendinimo, bendradarbiavimo aspektus ir pristatė programos rezultatus;
- **Konferencija „Pažangioji terapija Lietuvoje: dabartis, perspektyvos, probleminiai aspektai“.** Drauge su Nacionaline sveikatos taryba ir Inovatyvios medicinos centru organizuotoje konferencijoje medicinos srities profesionalai ir sveikatos politiką Lietuvoje formuojantys atstovai apžvelgė dabartinę pažangiosios terapijos situaciją šalyje,

jos plėtojimo perspektyvas bei reguliacinius iššūkius ne tik Lietuvos, bet ir Europos kontekste.

- **Konferencija „Lietuvos mokslo tarybos priemonės ir klinikiniai tyrimai: kaip pasiruošti sėkmės startui“** – joje su Santaros klinikų bendruomene aptartos galimybės efektyviau įgyvendinti mokslinius tyrimus ir kliniskus projektus;

- **Dalyvavimas inovacijų ir technologijų konferencijoje LOGIN 2024.** Taryba pirmą kartą dalyvavo konferencijoje, kur pranešimus skaitė Tarybos surengto konkurso studentams „Mokslo mikrofonas“ nugalėtojai – dr. Miglė Tomkuvienė kalbėjo tema „Ar galime rinktis: senti ar amžėti?“, organizuota diskusija „Ar mokslininkas gali būti verslininku?“;

- **Konferencija „COVID-19 pamokos: moksliniai ir praktiniai aspektai“.** Tarybos ir Lietuvos mokslų akademijos organizuotoje konferencijoje aptartos COVID-19 pandemijos pamokos iš mokslinės perspektyvos, pristatytas leidinys apie Lietuvoje atliktus šios tematikos tyrimus.

2024 m. Taryba užtikrino veiklos tęstinumą ir administracinį efektyvumą, vykdydama ekspertinę ir patariamąją funkciją valstybės mokslo ir studijų politikos klausimais. Taryba teikė

⁴¹ Šaltinis: UAB „Mediaskopas“ analizė 2024 m. sausis–gruodis.

rekomendacijas valstybės institucijoms, vertino jų įgyvendinimo rezultatus ir stebėjo finansavimo poveikį mokslo institucijoms. Taip pat Taryba koordinavo konkursinių priemonių įgyvendinimą, organizavo ekspertų vertinimo procesus ir užtikrino, kad finansuojami projektai atitiktų nustatytus kriterijus bei valstybės mokslo politikos tikslus. Ekspertų komitetai atliko svarbų vaidmenį vertinant projektus ir teikiant ekspertines išvadas, prisidedant prie sprendimų kokybės ir programų efektyvumo. Be to, Taryba vykdė viešinimo veiklą, skelbdama informaciją apie finansavimą, programas ir jų rezultatus, sudarydama galimybes mokslo bendruomenei ir visuomenei sekti valstybės MTEP politikos įgyvendinimą. 2024 m. Tarybos veikla parodė gebėjimą vykdyti ekspertinę funkciją, koordinuoti MTEP programų įgyvendinimą, sistemingai įtraukti komitetų ekspertinę patirtį ir teikti paramą mokslo bendruomenei.

3

Trečiasis skyrius – Ateities planai

2024 m. patirtys ir įžvalgos taps pagrindu Tarybos veiklai 2025 metais.

Taryba parengs **ilgalaikę 2025–2030 metų strategiją**, kurioje nusimatys strategines kryptis, siekdama vykdyti savo misiją „skatinti konkurencingą Lietuvos dalyvavimą pasauliniame žinojimo kūrime“.

Taryba visapusiškai diegs **CoARA principus**, skatindama pereiti prie ekspertinio vertinimo, iškeliančio kokybę kaip pagrindinį mokslinio tyrimo vertinimo kriterijų, atsakingai pasitelkiant kiekybinius rodiklius, kartu siekdama užtikrinti naujos akademinės kultūros įtvirtinimą. Bus pradėtas plačiau taikyti aprašomasis (angl. *narrative*) CV, siekiant pagrįsti tyrėjų patirtį, įvertinti ne tik jo paskelbtų publikacijų lygį ar skaičių, bet ir kitą turimą taikomąją, ekspertinę, ugdomąją patirtį, projektinę veiklą, dalyvavimą formuojant mokslo politiką ir pan., kartu atskleisti, kokiomis vertybėmis tyrėjas vadovaujasi, kaip sprendė problemas ir kokį poveikį padarė mokslo krypties raidai, institucijai ar visuomenei. CoARA principų diegimas apims pasitelkiamų ekspertų

profilius, bus išbandytas bent 3–4 konkursinio finansavimo priemonėse, o jų taikymo patirtis bus aptarta komitetuose.

Taryba sieks sukurti **naują MTEP finansavimo modelį**, kuriant šalyje finansinius paketus (angl. portfolio), skirtus konkrečioms prioritetinėms šalies problemoms spręsti, ir taip skatinti tarpsektorinį ministerijų ir kitų socialinių partnerių bendradarbiavimą. Tam bus tobulinami Tarybos teisės aktai, taip pat inicijuojamos diskusijos su valstybės institucijų vadovais.

Taryba toliau **plėtos** konkursines priemones (**paskirtines programas**) valstybės strateginiuose dokumentuose nurodytų tematikų – personalizuota medicina ir šalies gynybinių pajėgumų stiprinimas – įgyvendinimui. Bus rengiamos šių tematikų ir kitų galimybių studijos paskirtinėms programoms parengti ar paskirtinių programų projektai.

Taryba pradės taikyti **skaitmeninius (dirbtinio intelekto) įrankius** ekspertinio vertinimo procesuose: efektyvesniam paraiškų suskirstymui į grupes, ekspertų parinkimui, jų apmokymui, atlikto darbo kokybės patikrai. Šie įrankiai bus diegiami, kartu vykdomi Tarybos administracijos, komitetų narių bei ekspertų mokymai dėl jų taikymo.

Taryba sieks **turimus duomenis sujungti į duomenų sistemą**, leisiančią kokybiškai vykdyti duomenų analizę įvairiais pjūviais, siekti sąsajų su viešosiomis duomenų bazėmis. Tam bus siekiama perkelti Tarybos turimus duomenis į Valstybės duomenų agentūros valdomą „Valstybės duomenų ežerą“, taip pat tvarkomi ir sisteminami Tarybos elektroninėse sistemose esantys duomenys.

Taryba atliks **konkursinio finansavimo priemonių** – podoktorantūros stažuotčių, konkursinės doktorantūros, reikminių

tyrimų priemonių **ex post vertinimus**, siekdama didinti šių priemonių veiksmingumą ir didesnę poveikį šalies strateginių tikslų pasiekimui. Tam bus sudarytos darbo grupės iš Tarybos ekspertų, taip pat išbandomas išorės tiekėjų paslaugų pirkimas.

Taryba vykdys **visapusę mokslo komunikaciją**, apimančią aukšto tarptautinio lygio renginius, taip pat viešąsias konsultacijas su įvairiomis tikslinėmis grupėmis (akademinė bendruomenė, mokslo politikos formuotojai, visuomenė, verslu) ir užtikrinančią, kad mokslo iniciatyvos atitiktų visuomenės lūkesčius ir poreikius, kartu suteikiant galimybių pristatyti mokslo pasiekimus tiek šalies viduje, tiek tarptautiniu mastu, stiprinant Lietuvos, kaip žinių ir inovacijų centro, pozicijas. Numatyta organizuoti bent 3 renginius Lietuvoje ar užsienyje, taip pat analogiškų Tarybai užsienio institucijų vadovų vizitus į Lietuvą, oficialias viešas konsultacijas su socialiniais partneriais.

Pirmininkas Gintaras Valinčius

Ataskaitos parengimą koordinavo
Pirmininko pavaduotoja Vaiva Priudokienė

Ataskaitos 2025 m. rugsėjo 25 d. redakcija;
Valdybos nutarimas 2025-09-25 Nr. 12V-10

LMT

Lietuvos mokslo taryba

Gedimino pr. 3, LT-01103 Vilnius
+370 670 32 435
info@lmt.lt
<https://lmt.lrv.lt>